Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

27. XII 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА 70 ДИН. ● БРОЈ 2087

СРЕЋНА НОВА 1992.

Ripley

Веровали или не!

НУТКА

ДВАНАЕСТОГОДИШЊИ ТУНГУЗ ИЗ ИСТОЧНОГ СИБИРА, ПРОГЛАШЕН ЈЕ 1934. ГОДИНЕ ЗА НАЈБОЉЕГ ЛОВЦА ЈЕР ЈЕ УЛОВИО 300 ВЕВЕРИЦА.

НОРВЕШКАНИН ТОМПСОН, ЗВАНИ „КРТЉА"

ДОСЕЉЕНИК У САД, ЗИМИ ЈЕ РАЗНОСИО ПОШТУ НА ПЛАНИНАМА СИЕРА НЕВАДЕ ПУНИХ 20 ГОДИНА. ПРЕПЛИВАО ЈЕ РАЗДАЉИНУ И ОД 150 КИЛОМЕТАРА, А ЗА ТАЈ ПОСАО НИКАД НИЈЕ ПРИСТАО ДА УЗМЕ НОВАЦ.

Снег у Сахари

Пао је 6. јануара 1913. године у Тарафу и Серир Бенафену, најсувљим пределима пустиње, а дебљина покривача износила је 10 центиметара. Тако су се у последњих 3000 година ови крајеви Сахаре први пут забелели.

ГЛЕЧЕР ФЕДЧЕНКО

НА АЗИЈСКОЈ ВИСИЈИ ПАМИР ДУГАЧАК ЈЕ 70 КИЛОМЕТАРА, А ПРОШЛЕ ГОДИНЕ СКРАТИО СЕ ЗА 10 МЕТАРА. АКО И УБУДУЋЕ НАСТАВИ ДА СЕ СМАЊУЈЕ ИСТИМ ТЕМПОМ, ГЛЕЧЕР ЋЕ ЗА 7000 ГОДИНА ПОТПУНО НЕСТАТИ.

АМЕРИКАНАЦ ЛУДВИГ ШТЕЙНАУЕР

ЗА 25 ГОДИНА ОСВОЈИО ЈЕ 3000 ПЛАНИНСКИХ ВРХОВА ОД КОЈИХ СУ 262 БИЛА ВИША ОД 4000 МЕТАРА.

ЕСКИМИ

И ПО НАЈВЕЋОЈ ХЛАДНОЋИ НОСЕ ОДЕЋУ КОЈА НИЈЕ ТЕЖА ОД 4 КИЛОГРАМА, ДОК СЕ ВЕЋИНА АМЕРИКАНАЦА И ЕВРОПЉАНА УТОПЛЕ ОДЕЋОМ И ОБУЋОМ ТЕШКОМ И ДО 12 КИЛОГРАМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у округу Тункон, кинеска провинција Хунан, откривена је корњача досад непозната врсте. Оклоп на њеним леђима мек је и савитљив, а у стомаку дебео и тврд! Глава и реп јој личе више на змијске, а има и лошу нарав: кад јој се човек приближи, почиње да шишти и покушава да уједе. Научници у свету прво нису поверовали у откриће кинеских стручњака, а сада су веома забринути како ову ретку врсту досад нико није приметио.

●●● у фебруару ове године у Сахари, на око хиљаду километара од града Алжира, пао је снег. То је други такав случај за последњих 30 година.

●●● како су утврдили француски истраживачи, електроенцефалограм шкорпије врло је сличан енцефалограму (снимку рада мозга) човека.

●●● анкета спроведена међу 10.000 купаца у САД, Јапану и девет земаља чланица Европског заједничког тржишта показала је да су најпознатије марке у трговини следеће: „Сони", „Мерцедес", „Кодак", „Дизни", „Нестле", „Тојота", „Мек Доналдс" и „Пепси". И то баш овим редом.

●●● египатска влада намерава да обнови чувени светионик на острву Фару, на ушћу Нила у Средоземно море, који је сматран једним од седам светских чуда. Сазидан је 280. год. пре наше ере и био висок 135 метара, а под куполом је горела ватра која се видела из далине. У 11. веку муслимани су га преуредили, а касније је срушен. Обнова неће ићи лако, између осталог зато што „Куран" забрањује приказивање живих бића, а светионик је био украшен статуом бога мора Посејдона и читавим низом мањих скулптура.

●●● чувени мост преко залива Златна врата у Сан Франциску одлично је поднео јак земљотрес у октобру 1989. године, али га ипак треба ојачати. Операција ће стајати 100 милиона долара.

Илустрово: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

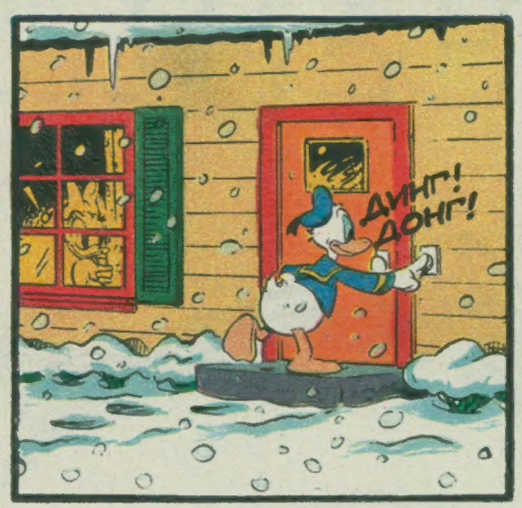

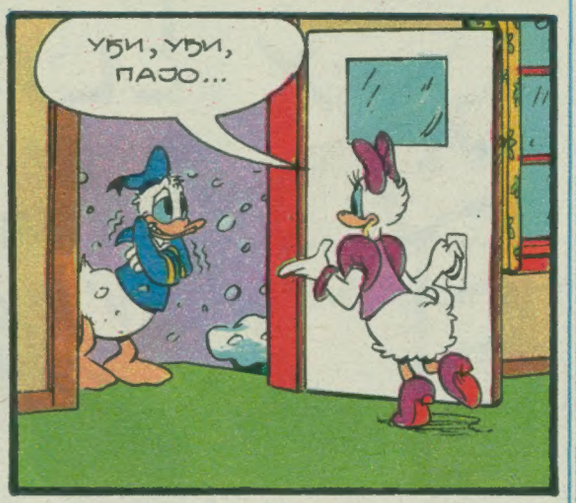

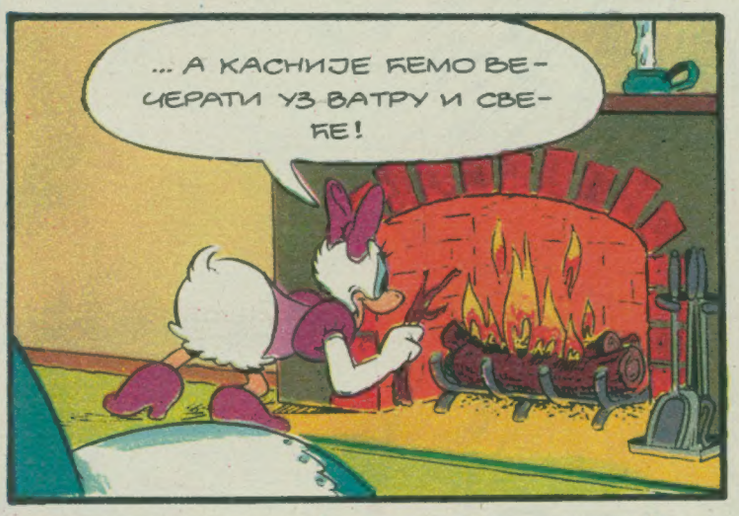

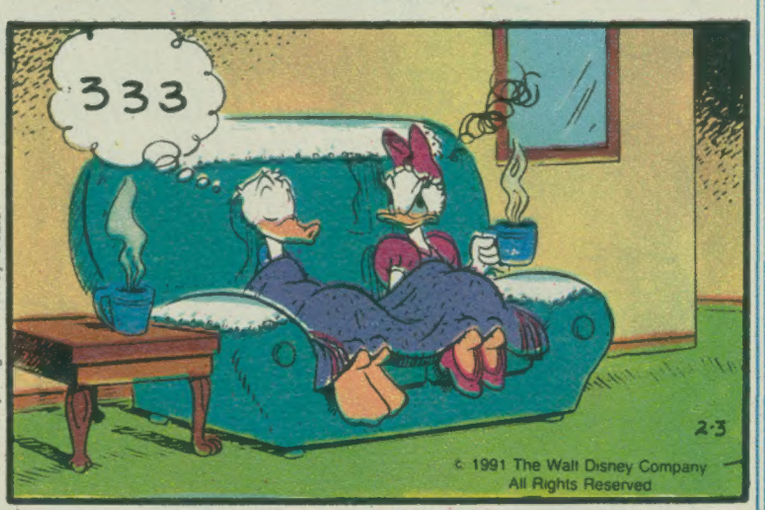

2-3

Distributed by King Features Syndicate

© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ЖЕЉУ ПИШЕМ И УЗДИШЕМ

Срећна нова 1992!

Новогодишња честитка настала је у Енглеској и неколико деценија била је само мода

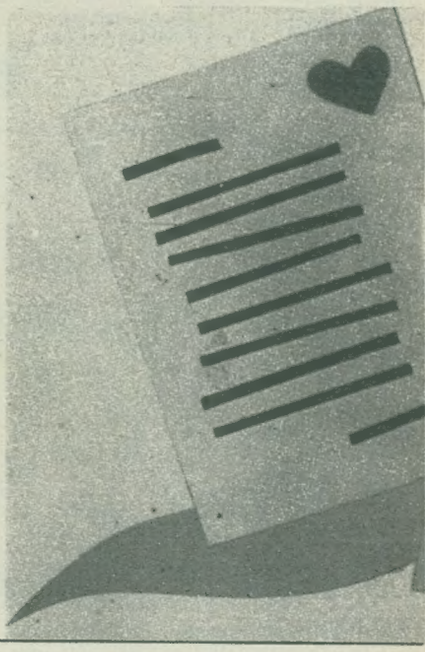

Пред нама је крај старе и почетак нове године. Време пролази. А опет, људи се радују и свечано дочекују тренутак наступања нове године.

Неколико недеља раније, обичај је, пријатељима и родбини шаљу се новогодишње честитке. У њима је садржано пуно лепих жеља. На стотине и стотине милиона таквих, у ствари лепо украшених разгледница, путују поштом из места у место, с једног на други крај света.

Без новогодишње честитке данас се готово не може.

Да ли сте размишљали о томе ко је и када послао прву новогодишњу честитку и како је она, уопште, настала?

Мрзело човека

Част да постане „отац" прве честитке припада Енглезу сер Хенри Коулу. Приближавала се нова 1843. година а господина Коула је мрзело да пише писма пријатељима и познаницима причајући им о догађајима у минулој и ономе што у новој години жели и њима и себи. Дошао је на несвакидашњу идеју и позвао пријатеља сликара Џона Калкота Хорслија и замолио га да нацрта било какву новогодишњу сцену.

Сликар је, наравно радећи за новац, брзо завршио посао. Не зна се шта је композиција садржавала, та литографија је изгубљена, али је познато да је сер Коул био више него задовољан. Јер, уместо да литографију штампа у 400 примерака, за колико је склопио уговор са штампаријом, повећао је поруџбину на 1.000 примерака отисака.

Сасвим је разумљиво да су штампани примерци имали далеко мању димензију од оригинала. Продавани су на Бонд стриту у Лондону и за само неколико дана продато је 600 честитки! Не треба помињати да су продавци узвикивали да се ради о „новом писму за предстојећи празник"!

Угледни сер Хенри Коул није намеравао да живи од продаје честитки, то му је било испод нивоа, он је само прогурао идеју, више зарад тога да се отараси силног писања уочи Нове године. Краљичин сликар Вилијам Добсон, међутим, није тако мислио. Већ следеће, 1844. године, исликао је и штампао серију честитки. Али, када је требало да их продаје, краљица Викторија му је приговорила да је то испод његове части, те се Добсон задовољио слањем новогодишњих честитки драгима и ближњима.

Тако је створена „зараза" јер су Добсонови пријатељи следећи га такође пожелели да имају честитке у „личном ауторству"!

Нова мода се ширила Енглеском и то се више није могло зауставити. Већ 1860. почело је штампање литографија у виду честитки за широко тржиште. Штампарија ова, штампарија она, тек уочи Нове године честитке су се могле купити готово свуда. Шилинг комад! Коначно, британске поште су 1870. донеле одлуку да смање тарифу за новогодишње честитке послате у отвореном коверту.

„Сан о стрпљењу"

Крајем 19. века „прича" о настанку новогодишњих честитки приведена је крају, оне су постале незаобилазне у претпразничним данима.

Тада почиње нова прича, на исту тему. Аутори, штампари и продавци утркивали су се ко ће да ислика, одштампа и понуди купцима атрактивнију новогодишњу честитку. Шта се све није чинило! Настају честитке руком дорађене, светлуцаве, импрегниране, напарфимисане!.. А теме – пажеви на коленима, срце прободено стрелом, златокоса вила са сузама и без њих, краљеви на трону и са анђелима на крилу!.. Честитка добија данашњи формат, уједначен. Неће се сазнати коме је пало на памет да честитку пресавије тако да први део садржи ликовну тему а други, пра-

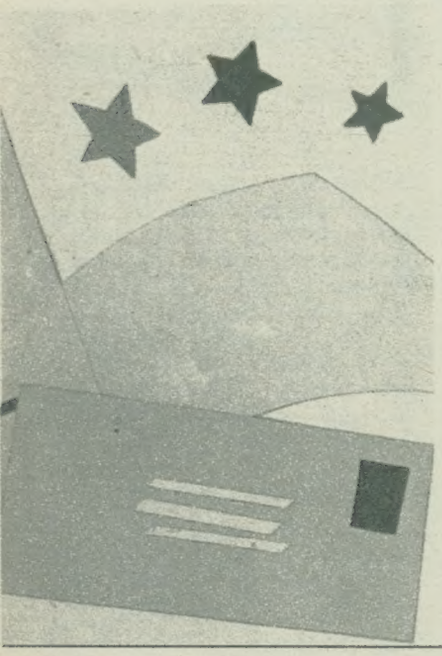

Новогодишњи обичаји

ТРИ КРОМПИРА И СРЕЋА

У палати персијског краља тихо је и свечано. Иако је поноћ давно прошла нико не спава, чак ни краљ. У зору се на капији двора зачуло куцање и краљ пита:

– Ко је?

– Изасланик Ормузда (у Заратустриној религији врховно божанство, створитељ неба, земље и човека, принцип истине и добра) доноси ти Нову годину.

Када би божји гласник ступио у краљевску дворану почињало је славље: најпре би ушли младићи носећи новогодишње дарове, а за њима би нагрнуо народ који би испунио све дворске одаје. Веселју би се придружио и краљ који је, изузетно за ту прилику, имао право да се напије, да заигра и да се креће међу обичним поданицима. Када би празновању дошао крај народ би напуштао палату, капије би се затварале, а владар поново повлачио у своју краљевску изолованост.

Овај опис дочекивања нове године у старој Персији позајмили смо од грчког историчара Херодота. Да до-

ДВА ПРОНАЛАСКА ЗА ЈЕДАН УКРАС

Обичај да се за празник Христовог рођења у домове уноси зелена јелка веома је стар. Остало је забележено да су још од 1560. године у француској покрајини Елзасу јелке постале саставни део прослављања Божића. Зимзелено дрво уношено је у кућу као симбол живота и вечитог трајања. Прве јелке нису украшаване, њихово зеленило које није нестајало доласком јесени било је довољан украс. Запис о првом божићњем дрвету украшеном свећама потиче из 1660. године и сачуван је у једном писму Елизабете Шарлоте, војвоткиње од Орлеана.

Божићна јелка споро је освајала Европу: било је, на пример, потребно да протекну два века да би се тај обичај проширио по читавој Немачкој. Тада се јелке не украшавају више само колачићима и другим слаткишима, како је то раније било, већ и ин-

зан простор, послужи за исписивање новогодишњих жеља.

Уместо новогодишњих честитања, нижу се стихови, људи се утркују ко ће да сроче лепше, топлије, плачљивије. Речју, честитка постаје место за исписивање првих успелих и неуспелих литерарних радова.

И издавачке куће траже своју прилику. Године 1880. енглеска издавачка фирма „Рафаел Так и синови" објавила је конкурс за најлепшу честитку. Награда – 500 фунти! Непознато је ко је зарадио толики новац прве, али се зна да је следеће године награду однела извесна госпођа Хеверс. Композиција њене честитке носила је назив „Сан о стрпљењу".

Занимљиво је да је новогодишња честитка са британског тла почела да продире у иностранство тек 1900. године. Ишло је споро, писмо је остало основни начин новогодишњег обраћања. У почетку су само деца слала честитке, наводно она су једина имала право на „фантазирање"! Притом, деца су, углавном, слала честитке родитељима обећавајући да ће бити добра, успешна у учењу и све тако и томе слично. Природно, тих „рискантних" обећања данас нема, али се овај обичај дуго задржао у Италији и Француској.

Данас је сасвим природно да човек човеку пошаље новогодишњу честитку. И оним првим и садашњим заједничко је једно – текст „Срећна Нова година"!

М. Тодоровић

дамо само: старо Персијанци, Ацтеки, Инке и Римљани славили су почетак нове године у време летње равнодневице.

* * *

У Аргентини се до данас задржао један стари обичај: дочек Нове године искористи се да би се открило шта коме она доноси. Домаћица за ту ноћ припреми три некувана кромпира: један потпуно ољуштен, други напола ољуштен и трећи неољуштен. Сва три кромпира се баце под постељу, а тада сви присутни, укућани и гости, везаних очију, покушавају да дохвате један од њих. Срећник који дограби неољуштен кромпир стећи ће у току те године богатство, онај ко се домогне полуољуштеног неће ни стећи новац али ни онај који има неће изгубити, док ће онај са ољуштеним кромпиром зло проћи – изгубиће добар део свог иметка.

* * *

У Кореји је некад, а често и сада, пријатељ пријатељу или познаник познанику, честитао Нову годину следећим речима:

– Срећно, веома сте стари.

Одговор гласи:

– Хвала, ви такође!

У данашње мутно време и ми бисмо могли свим нашим читаоцима да пожелимо:

Срећна вам Нова година и да дочекате да једном будете стари, веома стари.

К. В.

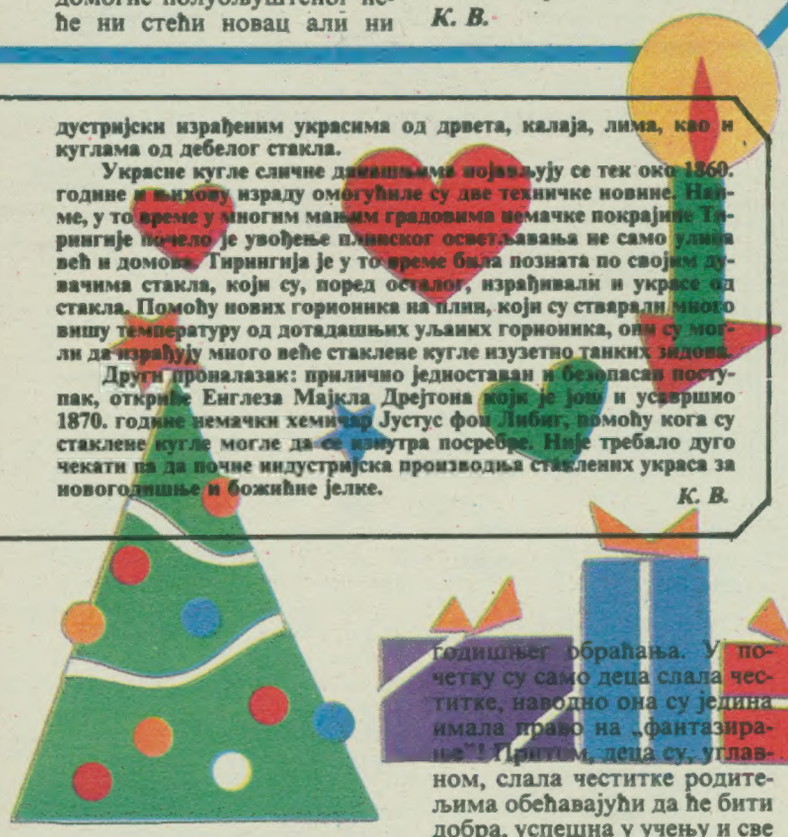

дустријски израђеним украсима од дрвета, калаја, лима, кво и куглама од дебелог стакла.

Украсне кугле сличне данашњима појављују се тек око 1860. године и њихову израду омогућиле су две техничке новине. Наиме, у то време у многим мањим градовима немачке покрајине Тюрингије почело је увођење плинског осветљавања не само улица већ и домова. Тирингија је у то време била позната по својим дуварачима стакла, који су, поред осталог, израђивали и украсе од стакла. Помоћу нових горионика на плин, који су стварали много вишу температуру од дотадашњих уљаних горионика, они су могли да израђују много веће стаклене кугле изузетно танких зидова.

Други проналазак: прилично једноставан и безопасан поступак, откриће Енглеза Мајкла Дрејтона који је још и усавршио 1870. године немачки хемичар Јустус фон Либиг, помоћу кога су стаклене кугле могле да се изнутра посребре. Није требало дуго чекати па да почне индустријска производња стаклених украса за новогодишње и божићне јелке.

К. В.

КАД ЈЕ ЧО'ЕК 'ТИЦА

НЕБЕСКЕ БЕРБЕ МАЛОГ ОГАРИЦЕ

Целе године ложач Незир Пјево звани Огарица сања дане када ће летети са једне на другу Панчићеву оморику. Да јој украде скупоцен плод...

Почетак наше данашње приче могао би да се смести у давно прошло време, највероватније у 1875, мада су неки склони тврдњи да је то ипак било две године касније. Свеједно, тек овако се, отприлике, збило.

Шездесеттрогодишњи професор одсео је у кући Ђоке Лазића. Одавде је једног кристално чистог јутра кроз прозор угледао стеновите стране Склопова и на њима обрисе неког витког четинарског дрвета. Одмах се обукао и кренуо. Када је уз пут, пред самим уласком у клисуру Рзава, срео Саву Лазића, унука старог Ђоке, питао га је узбуђено како се то дрво зове. Младић је мирно одговорио: „Оморика". „Већ двадесет година ја њу тражим!", ускликнуо је професор и похитао ка стенама. Причало се да је тада у одушевљењу младићу поклонио дукат.

Овако су сељаци касније описивали први лични сусрет Јосифа Панчића с дрветом његовог живота – омориком. Убрзо је у свет отишла вест да је откривена „нова фела четинара, ни јела ни смрча" која самоникло расте једино на подручју Таре, Вишеграда, Сребренице и Фоче. Добила је, како и приличи, латинско име, названа је Pices Omorika Panc, код нас Оморика Панчић.

Свет је, дабоме, пожелео да је настани и тамо где јој станиште није. А зато ваља прибавити њен плод, па онда годинама стрпљиво гледати како расте урањајући у небо. У последње време потражња је огромна и семе се безмало мери златом. Отуд и прича која следи, с јахачем врхова оморика у главној улози.

Заљуљам врх и оп...

У селу Каменица покрај Вишеграда сцена се из године у годину понавља, већ више од двадесет пет листопада. Не-

Супермен с брдовитог Балкана: Незир Пјево лети у небо. Кад је на „земљи", не одваја поглед од великог постера Супермена залепљеног с унутрашње стране улазних врата.

(Фото: Јосип Свобода)

кад дечачић сада човек, у шарену торбицу за преко рамена пакује вунене чарапе, смешта комад хлеба и сира и, устрептао неким унутарњим немиром, нестрпљиво отпоздравља укућанима. Пут је пред њим. До самог неба.

Мален, не тежи од четрдесетак килограма, сасвим налик шишарци оморике, четрдесетогодишњи Незир Пјево попут дивојарца скаче са стене на стену. Ваља наћи право стабло уз које ће се узверати до самог врха где се, скривене погледу са земље, налазе семенке. Већ по годовима при дну стабла зна колико је висока „панћићка", како је зове. Онда зачкиљи очима у које се уселило плаветнило неба изнад средишњег тока Дрине, мерка, рачуна како да прелети с једног врха на други. Да не дангуби силазећи с једне да би се успентрао на другу или да вуче куку попут осталих берача плода Панчићеве оморике.

Јер, Незир Пјево је Огарица, јахач врхова оморика. Надимак му сасвим пристаје а добио га је по огарици, како у селима око Вишеграда називају шумски пожар који се страховитом брзином преноси преко врхова дрвећа. Прича:

– Ћуј, болан, нема ти ништа љепше но кад се испнеш на врх панћићке. Осјећаш се слободан, око тебе 'тице само прхују. А врх јој не дебљи од два до три цента. Савија се 'тамо-амо. Кад 'оћу да прелетим на другу панћићку, ја га још више заљуљам, заљуљам и оп... летим. Раширио руке да шћепам друго дрво. Какав страх, болан?! Па цијеле године ја ти сањам како ћу бар замалкице бити 'тица. Да ми одозго људи личе на мравка. Да им се осветим што ми, кобајаги у смијеху, веле да сам сићушан, да ме мрави обилазе да ме не згазе...

Освајање слободе

Берба златносмеђег плода почиње пред крај јесени, кад су 'сем енке зреле и још у сигурном омотачу шишарке. (Испадају тек у пролеће, али тада постоји велика опасност да иструну пре него што стигну до купца). Стабло високо у овом крају и до шездесетак метара – допола голо – у каснојесењим данима обгрли танка ледена покорица и права је уметност успузати се уз њега.

Кад одабере тзв. стартно дрво, Огарица навлачи вунене чарапе (једино се оне не клизају) и креће у сусрет небу. Плод је под самим врхом, скривен од погледа са земље. Шарена торбица је пребачена преко главе да му којим случајем не би испала. Тек кад набрекне од узбраних шишарки, ваља поново на земљу, међу обичне људе.

– Не би ти, болан, ни за шта на свијету замијенио један дан на панћићки – смеје се Незир Пјево док му глас подрхтава од узбуђења. – Тада сам ближи сунцу, похрвам се и побиједим оно што људи зову земљина тежа. Ја лак ко перце, једва нагурам четрјес кила, а снажан, огроман, ве-

лик. Нико ми ништа не може. И још могу да летим. То ја зовем слобода, она права. Сам сам је освојио. Не мислим, тада, на ону своју котларницу ће венем цијеле године. Давно бих доље црко да не знам да ћу поново на моје панћићке. У небо...

Доле, на земљи, Незир Пјево жустро објашњава млађим берачима плода Панчићеве оморике (у последње време све их је више и сви су махом из Каменице) уз које стабло прво да се узвери, са којег врха да се пребаце на други. А сви млади, још им ни наусница нису огаравиле. И сви слушају и гледају Огарицу. Он вели...

– Не дам се ја још овијем млађима. Јуначни су, нема шта, али брзоплети. Они би да одмах уберу плод и што прије даље, да што више напуне торбицу. Не умију уживат, болан. Оно кад се испнеш на врх па гледаш доље. Ма јок доље, вириш у само небо, међу прстима ти је... И ја сам прву панћићку освојио кад сам им'о шеснајес. Сјећам се да тада ништа нисам убр'о. Попео се горе и само глед'о, глед'о. Ај, Незир Пјево, послије су ме назвали Огарица, виши од свих, највиши...

Прича Незира Пјеве званог Огарица тек покаткад сиђе доле. Али и ту је у директној вези с оним горе. С „панћићком" и слободом. Док разговарамо у његовој великој кући, с чијих пенџера се као на длану блиста вишеградска ћуприја која је опкорачила Дрину, прича гласом пуним небохватних висова:

– Видиш ли ову поголему кућу?! Е њу сам уздигао од панћићке. И ова три сина ишколов'о. А и неки динар сам приштедио.

Куд ћеш љепше, болан... Право да ти рекнем, не могу мирно заспат ако се бар једаред не сјетим панћићке и оно кад летим с једне на другу, и по десет метара. Не може чо'ек сједит и ћекат да му слобода сама дође и покуца на врата. Ваља се изборит за њу, освојит је... Мени је панћићка слобода, ето...

Крај приче с почетка овог текста може да гласи и овако: Јосиф Панчић је пуна два десетлећа трагао за дрветом свог живота. Не зна се поуздано да ли је икада и покушао да се узвере уз Pices Omorika Panc, али је извесно да је био толико заљубљен у њу да је набавио даске од њеног дрвета и чак одредио мајстора да му од њих направи ковчег у коме ће бити сахрањен. Умро је 25. фебруара 1888. Панчићева оморика кренула је у освајање света.

Петар Милатовић

КЉОВЕ ЗА ТОПОВЕ

Нема тајни које вечито остају неоткривене, па је тако недавно разјашњен и огроман помор слонова у Анголи и Мозамбику. који се догодио током осамдесетих година. У тим земљама слонови су необјашњиво нестајали више него у другим афричким, где се власти боре против ловокрадица које тајно убијају слонове да би извозили њихове кљове у Азију.

Међутим, док још Намибија није стекла независност, на стотине тона слонових кљова из анголских џунгли превожено је преко њене територије у Јужну Африку. Како су се у то време водиле борбе са побуњеницима на чијем је челу био генерал Жонас Савимби, није било могуће испитати ко је убијао слонове. Али сам Савимби је направио грешку када је свом савезнику, јужноафричком председнику Боти поклонио модел познатог аутомата „калашњикова" направљен од чисте – слоноваче.

Избило је на видело да су његови људи годинама немилосрдно убијали слонове у сопственој земљи и мењали њихове кљове за оружје. Иако је јужноафричка влада демантовала све ово, то није збунило оне који се боре за заштиту дивљих животиња и природе, посебно америчке екологе. Они су преко свог удружења поднели америчком конгресу извештај у коме тврде да је у току десет година илегално извезено око сто хиљада пари слонових кљова само из Анголе, као и огромне количине скупоценог дрвета, познате тиковине. Слично је било и у Мозамбику. У суровој борби за превласт изгледа да се нису штедели не само људски животи, него ни они слоновски а и шуме су се немилосрдно уништавале. Слоновски калашњиков се иначе, како кажу, сада налази у музеју.

15 ЈАЈА ДНЕВНО

Амерички лекари проучавају један занимљив медицински феномен: случај осамдесетосмогодишњег човека који већ више од 15 година дневно поједе просечно 15 јаја! Остала његова исхрана потпуно је нормална. Дедица је здрав, колико човек тих година то може бити, телесна тежина му је такође у границама нормале, иако се досад сматрало да су јаја са високим садржајем холестерина храна која се не препоручује старијим особама. Утврђено је, међутим, да организам овог љубитеља јаја прима само 18 одсто унетог холестерина (обично тај проценат износи 50–60 одсто), док његова јетра лучи два пута више жучне киселине, материје која неутралише холестерин. Како, зашто – то нико не уме да објасни!

ОДСПАВАЈ ДА ЗАБОРАВИШ ГЛУПОСТИ

Тако бар тврде британски научници. Судећи по њиховим истраживањима, у току сна у нашем се мозгу бришу све непотребне и некорисне информације. Овај процес, који научници називају „обрнуто учење", помаже нам да се ћелије мозга ослободе за памћење оног знања које нам заиста користи. Занимљиво је, међутим, како то мозак одређује које ће му обавештење једног дана бити корисно а које неће.

Срећна Нова година

ЛАСЕР У ПСИХИЈАТРИЈИ

Нешто сасвим ново: ако се крв пацијента зрачи слабим ласерским зраком, може се излечити хронична депресија, осећање потиштености коме иначе сви досадашњи лекови нису могли много да науде. Овај метод почели су однедавно да примењују стручњаци Харковског института за неуропсихијатрију. Снага ласерског зрака врло је мала – до хиљадитог дела вата – па отуд нема никакво штетно дејство на здраво ткиво.

ТУТАНКАМОН ЛЕЖИ У ТУЂЕМ САРКОФАГУ

Проучивши помно натпис на саркофагу у коме лежи мумија фараона Тутанкамона, египтолог Маријана Итон-Краус с универзитета у Минстеру (Немачка) пронашла је полуизбрисане трагове ранијег натписа који никако није могао бити постављен оне године кад је Тутанкамон умро.

Даља истраживања показала су да је саркофаг заиста прво био намењен Тутанкамоновом претходнику Семенкарешу, али како је овај умро изненада, можда у некој епидемији, саркофаг није стигао да буде довршен већ је напола готов остао у радионици мајстора. Семенкареша су на брзину сахранили не положивши са њим ни многе предмете који су по традицији морали да прате покојника у загробни живот. И ти предмети и саркофаг припали су Тутанкамону.

ОД ОЛОВА СЛАБИ СЛУХ

Олово које се данас користи у многим производима, укључујући бензин, батерије, боје и неке легуре, посебно угрожава здравље деце тако што им слаби слух. Једна америчка студија националне агенције САД за еколошку заштиту показала је да многа деца, ако су изложена сталном дејству олова, пате од благог оштећења слуха. Што је већи проценат олова нађен у крви детета, то је и оштећење слуха веће. Код сасвим мале деце повећани проценат олова може да одложи период када дете почиње само да седи, хода и говори. Деца су подложнија штетном утицају олова од одраслих јер удишу ваздух брже а њихов га организам упија пет пута брже него организам старијих.

НОВОСТ СТАРА ВЕК И ПО

Стаклена влакна сматрају се једним од достигнућа друге половине 20. века. У ствари, прве нити од стакла добио је немачки хемичар Шваабе још пре 150 година! Занимљиво је такође да је научник тада изразио уверење да ће се у будућности влакно до кога је дошао користити за производњу тканине отпорне на високе температуре.

В. М.

Илустрово: Растко Ћирић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© King Features Syndicate, Inc., 1973 World Rights Reserved

LEGO
ПОСТАНИТЕ СТАНОВНИК
LEGO ГРАДА
Electric
Највећи избор ЛЕГО играчака можете наћи у нашим радњама у Београду: Робна кућа ЕЛЕКТРОТЕХНА у Кнез Михаиловој 14–16, Петар Пан у Георги Димитровој 34 и Типо у Грачаничкој 8, као и у свим робним кућама Београд. Генерални дистрибутер је предузеће „Хипотамус", тел. 422-313.

ИДЕЈЕ ЗА ПРОСЛАВУ НОВЕ ГОДИНЕ:

НЕОБИЧНЕ ГОЗБЕ НА ЈОШ НЕОБИЧНИЈИМ МЕСТИМА

БАНКЕТ У КРСТУ НА КАТЕДРАЛИ

Није певао Енрико Карузо, није било ни гондола ни мртваца, али се с висине од сто једанаест и кусур метара Лондон видео као на длану а лансиран је и последњи крик моде за љубитеље

Први човек свих времена када је реч о приређивању екстравагантних пријема био је без премца амерички финансијер, наравно и богаташ, Џорџ Кеслер и то у лудим годинама с почетка нашега века. Маште и новца за то имао је напретек и обожавао је крајности.

Једном је, тако, разаслао пријатељима позивнице за „кухињску свечану вечеру" с тим да се узваници одену у што похабаније и одрпаније одежде макар их зајмили од слугу или нове цепали. Сви су му радо изишли у сусрет и у његовој огромној и раскошној кухињи окупила се гомила богатих отмених одрпанаца. Јело се из конзерви и то прстима.

Није то било због његове шкртости, сачувај боже, већ зарад разноликости и разбијања монотоније и баш зато су се сви сјајно провели. Да је господин Кеслер био више него широке руке види се по једном другом од многобројних примера његове гостољубивости и, пре свега, љубави према стварима „мимо света". Тада су гости седели за раскошно постављеним столом и то у ваздушној лађи изнад Атлантика.

Венеција усред хотела „Савој"

Али, најнеобичнији пријем који је Кеслер икада приредио и готово превазишао самога себе одиграо се 30. јуна 1905. године у чувеном лондонском хотелу „Савој", који још постоји и још увек је чувен и папрен, и то за свој рођендан.

Узевши као „тему" вечери Венецију, Кеслер је наручио да се једна велика башта хотела испуни водом обојеном у плаво да би личила на праву морску и то из Средоземља. Дивно и верно исликани пејзажи Венеције висили су око воде у башти дочаравајући утисак да се све одвија у правој Венецији, а читаву сцену обасјавало је четири стотине скупоцених венецијанских лампи наручених са лица места, односно са острва Мурано.

Два туцета Кеслерових званица седело је у огромној чистом свилом постављеној гондоли која се љуљушкала „каналом" окруженим безбројним ружама плус дванаест хиљада каранфила. Храну, изврсну чак и за непца ситих богаташа, припремила су петнаесторица најбољих лондонских и париских кувара а служили су је келнери одевени као гондолијери.

Било је то грандиозно славље увеличано присуством Енрика Каруза, једног од најславнијих оперских певача свих времена. Док је Карузо певао, а певао је као небески анђео, право живо слонче с рођенданском тортом високом два метра причвршћеном дивним тракама за његова леђа преведено је преко нарочите платформе до гондоле.

У часу када је торта спуштена на сто пред слављеника, изнад глава гостију узлетело је сто белих голубова. На жалост, од боје којом је офарбана вода отровали су се лабудови па нису могли да плове поред гондоле како је било замишљено.

Арктички рај у Пиријеву част

Четири године касније исти господин Кеслер претворио је башту хотела „Савој" у, како га је назвао, арктички рај." „Снег" од гипса покривао је тло до висине колена, зидови се нису видели од стотина и стотина великих белих хризантема, а огроман лепо украшен ексер представљао је тачку самог Северног пола. Тако је дочарана атмосфера Арктика на најидиличнији начин.

Ова вечера, којој такође тешко да има равне, приређена је у част и славу северноамеричког поларног истраживача Роберта Едвина Пирија, човека који је први и то 6. априла 1909. године, те исте када је пријем и одржан, открио Северни пол а још између 1891. и 1892.

први испитао најсевернији део Гренланда који се зове Пиријева земља.

Кеслер је ипак сматрао да му је забава у гондоли с Венецијом у Лондону била најоригиналнија од свих које је икада приредио, а он је то најбоље могао да процени јер их је приредио небројено много.

Коњска теревенка

Било их је који су покушавали ако не да надмаше, а оно да бар донекле досегну маштовите банкете и вечеринке господина Кеслера. Тако су 28. марта 1903. године у елегантном њујоршком ресторану „Луис Чериз" тридесет шесторица џентлмена у строгим вечерњим оделима били гости богатог бизнисмена Ц. К. Г. Билингса.

На први поглед ништа необично осим што су сви позвани да дођу на чистокрвним тркачким коњима и да током вечере и забаве остану у седлима. Коњи и јахачи довезени су до свечане сале лифтом, један по један, а по поду у тој огромној одаји посута је земља и посађено дрвеће и бусење да би и коњима било угодно.

Гости су, уместо из тањира, јели пробрану храну из коњских зобница (торби с храном које коњима висе око врата) и заливали је шампањцем из гумених кофа. Ова коњска гозба коштала је ондашњих педесет хиљада долара, сума о којој су писале новине.

У мртвачници, али с вештачким лешом

Једну од најморбиднијих гозби које се памте, бар после Нероновог доба, направио је и платио 1820. године француски богаташ и кулинарски сладокусац Гримо де ла Реније.

Као најидеалније место за добар апетит и сјајан провод он је изабрао париску мртвачницу. Иза седишта сваког госта, уместо наслона, био је усправно постављен по мртвачки сандук с друге стране отворен, а у самој средини налазио се катафалк – уздигнут подијум на коме обично почива леш. Само Гримо де ла Реније је имао милости па је правог мртваца заменио вештачким.

Забележено је да је ову гозбу с галерија мртвачнице посматрало преко три стотине гледалаца. Организатор није имао ништа против јер је то био сигуран знак да ће се ствар рашчути. Како су се гости осећали није записано.

На стубу пре Нелсона

Исте те године група богатих грађевинара у Лондону лансирала је последњи крик моде за љубитеље доброг јела на необичним местима.

Они су приредили ручак на висини од 111,252 метра изнад земље и то ни мање ни више него у новом крсту и лопти на којој је стајао – а може се замислити колико је то било пространо – на врху чувене и највеће лондонске катедрале Светога Павла, исте оне у којој се, око век и по касније, Чарлс, принц од Велса, венчао с леди Дајаном Спенсер.

Пример се примио. Такође у Лондону 1843. године, само две недеље пре него што је огромна статуа адмирала Хорација Нелсона постављена на врх џиновског стуба посред Трафалгар сквера, где и данас стоји, четрнаесторица људи поседала је на камену плочу припремљену за Нелсонов кип и у сласт смазала гомилу рамстека заливених вином. Али, висина није била за падање у несвест, свега 50,5968 метара.

Дочек Нове 1854. године

Децембра 1853. неки од најугледнијих британских научника добили су чудне позивнице за пријем и дочек Нове 1854. године. И саме позивнице, штампане на копији крила птеродактила, биле су исто тако необичне као и место на које су позвани.

На позивницама је писало:

Г. дин Б. Вотерхаус Хокинс биће почаствован присуством професора (име и презиме) на пријему у Игуанодону 31. децембра 1853. у 16 часова.

Игуанодон је, у ствари, био један од двадесет девет модела диносауруса, музејских експоната од цигле и гвожђа прекривених слојем гипса, начињених према нацртима тог истог Бенџамина Вотерхауса Хокинса, вајара животињских скулптура.

Били су намењени сталној поставци у Кристалној палати на периферији Лондона, огромној стакленој грађевини у којој је 1851. године, под покровитељством принца Алберта, веома вољеног супруга британске краљице Викторије, одржана Велика светска изложба.

Двадесет двојица угледних гостију из самог научног крема нашла су се на свечаној вечери и дочеку Нове године за трпезом у утроби модела диносауруса! Келнери који су служили заиста изврсна јела верали су се, како су знали и умели, преко платформе подупрте скелама са све пуним посудама.

Према писању „Илустрованих лондонских новости" гости су се, после сјајног банкета, у Лондон вратили возом „презадовољни модерним простором игуанодона, нема сумње првог кога је продрмало филозофско веселье".

Бојана Дожић

Илустрово: Брана Јовановић

АКО МЕ ПОМИЛУЈЕШ, ОГРЕБАЋУ ТЕ!

МЕДВЕД СА ЏЕПОМ

Одважна здепаста мала животиња без репа, која је непознатом генију послужила као модел за првог дечијег плишаног меду, уопште није медвед већ торбар. Али, мало шта има заједничког и са осталим торбарским светом, почев од тога што му се „џеп" не отвара горе већ – позади!

Без иједне длаке на себи, слепо и потпуно зависно од мајке, новорођенче коале може отхранити и човек уз помоћ цуцле. Кад достигне дужину од 15 центиметара, коначно излази из џака и пење се на леђа мајке где ће остати док не напуни годину дана и не научи од ње вештину живљења на дрвећу.

Дугачак је свега 60-70 центиметара, са крзном које је сиво вунасто и меко. Лице прилично зачуђеног израза, уши размакнуте, меке као пуфне за пудријеру. Очи црне и сјајне, а испод њих велики гумасти нос. Права играчка. Али, позор! Његове кратке предње шапе, на којима су први и други прст срасли одвојено од осталих, наоружане су оштрим канџама на којима би могао да му позавиди и бенгалски тигар! Слатки меда, кога увече милиони деце радо носе у кревет, досад је ишарао многе своје обожаваоце.

Како да се сликате с коалом

Недавно је чак и аустралијски министар за туризам, после једног позирања фото-репортерима с националном маскотом, бесно изјавио:

– Чим узмете у руке ову прљаву животињу која заудара, она ће вас одмах изгребати, а успут још и попишкити!

То је истина. Коала гребе, исто као и мачка, а гребе зато што се вере по дрвећу на коме малтене проведе цео век. Нико му није раван у пентрању уз глатко стабло еукалиптуса на чијем врху брсти лишће, своју главну храну. Чак и кад дуне оркански ветар, он остаје горе чврсто приљубљен, као прикован канџама за своју грану. Природњак Џек Троп, некадашњи власник зоолошког врта у Таронги, давао је зато детаљно упутство посетиоцима који су по сваку цену желели фотографију с коалом на којој ће им пријатељи завидети:

– Никад га не хватајте као мече или зечића већ му лагано подметните руку испод тура и подигните га. Затим замолите неког добродушног пролазника да вам крајње пажљиво обавије ручице коале око врата. За све то време уздржите се како знате да не кинете, да се не накашљете, немојте се мицати и нипошто не милујте животињу. Јер, ви сте за коалу његова грана и ако се помакнете, он ће инстинктивно зарити своје канџе у вас. Чим се зачује спасоносно „шкљоц", пажљиво откачите животињу са себе и вратите је на прву грану.

Мајмун звани „коло"

Многи обожаваоци коале мисле да је он џепни медвед. У ствари, боље би било рећи медвед са џепом јер коала, као и кенгури, има торбу која му служи као дечија соба, истина са „вратима" на обрнутој страни... Али, све је то откривено не тако давно.

Године 1798, две деценије пошто је капетан Кук открио Аустралију, један стари робијаш, по имену Џемс Вилсон, открио је ово дискретно биће и закључио да то мора бити неки рођак јужноамеричког лењивца. Француски морнар Баралије трампио се 1802. с домороцима: он њима харпун и секиру, они њему „делове мајмуна кога називају коло". Добио је у ствари две предње и две задње ноге које је у великом балону коњака послао тадашњем гувернеру. Идуће године ловци су у Сиднеј донели живу женку коале са два близанца, такође верујући да су у питању мајмуни. Тек 28. априла 1880. у зооврт у Лондону стигао је први примерак коале, али је поживео само 15 месеци.

За аустралијске домороце коала је обичан лупеж и неваљалац. По једној њиховој легенди у време стварања света људи су одбили да му дају да пије воду, па је он украо сву воду једног племена и сакрио је у врху крошње једног дрвета које је израсло уз помоћ чаролије. По другој причи коала се удружио са морском звездом и птицом да би украо кану од кита. У меланезијском фолклору слика коале далеко

је од лаковерног глупана како га виде појединци природњаци.

У својој „Енциклопедији животиња" славни Бернард Грзимек тврди, међутим, да је коала оштроуман као ретко који торбар: један коала, наводи велики природњак, толико се заинтересовао за свој лик у огледалу да га је окренуо не би ли тамо окрио свог рођака.

Беба од 5 грама!

У време кад се коале паре, аустралијске шуме оре се од свадбене музике. Мужјак љубоморно брани територију и свој харем читавом скалом звукова, понекад брунда као пас, мјауче, фрчи као назебао човек или испушта упозоравајуће тик-так као паклена машина. Да би обележио своју територију служи му и једна уљаста материја из жлезда на грудима којом му је обложено цело крзно. На тај начин обележава своје право на дрвеће као и на женке из свог поседа. У случају да ту бане неки неопрезан уљез, добиће батине које ће памтити. Мужјак бебасте фаце не воли ни с ким ништа да дели.

Трудноћа код женке траје 25-30 дана када на свет доноси обично само једног младунца, ружичастог и потпуно голог, који тежи једва 5 грама! Ово мајушно недоношче наћи ће уточиште првих 6-7 месеци у мајчином џепу на стомаку где се храни сисајући из две дојке. Кад достигне величину од петнаестак центиметара излази и чучне на леђа мајке и ту ће остати све док не напуни годину дана.

Од тренутка кад га одбије од сисе, мама своје младунче прехрањује на крајње необичан начин за који ни научници све до пре неколико година нису знали. Малишан извири из торбе и шапицама из чмара мајке вади полусварено еукалиптусово лишће којим се храни! Али, полако, није оно што мислите... Читава анатомија животиње прилагођена је оваквом начину исхране. Прво, за разлику од кенгурове торбе, коалина се отвара према позади, а његов цекум (почетни део дванаестопалачног црева у које храна стиже директно из желуца, полупреварена) има, изгледа, посебан отвор кроз који се празни, одвојено од отпадака хране који из дебелог црева доспевају до аналног отвора. Захваљујући томе младунче, осим у случају инцидента или незгодног маневра, неће добити производ из погрешне „славине". Стручњаци кажу да овај систем обезбеђује младунцу прелазну фазу од мајчиног млека до жилавог лишћа које ће касније морати сам да вари. Осим тога на овај начин наслеђује бактеријску флору која му је потребна да би могао да свари лишће тврдо као кожа. Међутим, када порасте, ово младунче које је ужинало поред WC-а, постаје врло избирљиво што се хране тиче.

Од стотинак врста еукалиптуса, колико их има у Аустралији, само је 20 јестиво, а од тих 20 коала једе само пет и то само у одређеном периоду године кад се у лишћу налази посебно етерично уље. Дневно пождере 1,2 килограма лишћа. Међутим, зависно од области из које долазе (Квинсленд, Викторија, Нови Јужни Велс) коале имају сасвим различит укус.

У природи коала себи одабира храну руководећи се искључиво њухом, а у заробљеништву, приморан да једе оно што му се да, може да угине. Како се кључка искључиво мирисним лишћем, цео је прожет етеричним уљима. Аустралијски министар сматра да смрди, а некима коала мирише на најфиније бомбоне против кашља...

Док су младе, коале су послушне и дозвољавају да их снимају у позама које иначе избегавају у природи. Ензак, Сајмон, Талош и Едвард (слева надесно) живе у једном природном резервату у Квинсленду. Питоми су и допуштају посетиоцима да их милују и радо примају бомбоне од еукалиптуса. Али, њихове канџе остају страшно оружје и зато треба бити на опрезу.

Пуцњи у крзнене лоптице

Данас је у Аустралији забрањен извоз коала. За то постоји добар разлог. Шести континент умало није у 19. веку изгубио украс и симбол своје фауне. Много пре доласка Европљана домороци наоружани бумеранзима лако су обарали мале сиве медведиће који би између оброка застали као да нешто размишљају, заблењени и непокретни, високо горе у грању. На милионе их је страдало у великим шумским пожарима. Ипак, домороци су их бар убијали само зато да би имали храну као што то понекад чини и дивљи пас динго или покоји велики удав.

Међутим, први бели колонисти у 19. веку из забаве су пуцали у „крзнене лоптице" чврсто приљубљене за дрвеће. Забезекнути коала, већ погођен, остајао би да виси на једној „руци" или „нози" испуштајући звуке сличне дечијем плачу.

Кад је његово крзно ушло у моду, настао је прави покољ коала. Најтраженије су биле шубаре на Аљасци, топле, јевтине и неуништиве. Само 1924. више од два милиона кожа извезено је из Квинсленда и Новог Јужног Велса иако је још 1906. године забрањена трговина њиховим крзном. Трговци су једноставно на царини пријављивали да носе „кожу вомбата", једног другог аустралијског торбара.

Године 1927. све државе Аустралије као и аустралијског Комонвелта, одлучиле су да зауставе ову трговину. Али власти Квинсленда су и поред тога издале 10.000 дозвола траперима, па је још 600.000 коала отишло у извоз. Тек касније врста је успешно заштићена, али је број коала наставио да се смањује.

Осамдесет одсто шума еукалиптуса посечено је, а без њих нема ни коала. Сматра се да је данас преостало око 400.000 коала на целом аустралијском континенту. Још их је једна невоља снашла: пситакоза, болест која код коала може бити смртоносна – животиња престаје да једе и на крају се угуши. И аутомобил је смртни непријатељ овог малог смушењака који цео век проводи на дрвету и силази само да би се попео на друго. Тада претрчава преко прометних аутопутева на истоку земље не гледајући около. Још ће испасти да је коала најсрећнији у добро уређеним зоовртовима, окружен циглама и бетоном и вештачким дрвећем на које је окачена права храна (црвенкасти или шарени еукалиптус), где већи део времена – читавих 19 сати – посвећује грицкању лишћа (углавном ноћу) и глуварењу и спавању (углавном дању).

Нехајна мама

Природњак Малколм Смит који је 662 сата провео посматрајући живот коала у резервату Туки-Туки, Нови Јужни Велс, тврди да мама коала, супротно општераширеном мишљењу, уме да буде према свом малдунцу права маћеха, лења и немарна. Тако ће нахранити било које младунче које поред ње закмечи, а заборавиће своје. Што је још горе, пустиће да јој се у торбу увуче неко веће које хода, док ће њено сасвим мало немоћно лежати на земљи.

У зооврту Таронга Џек Троп је посматрао мајку која се ни мало није узбудила што јој је младунче испало из џепа, већ је мирно наставила да брсти лишће. После пада с висине од пет метара јадничак се некако узверао уз еукалиптус и ту љутито угризао маму за задњицу.

А да би ушло у мајчину торбу забачену уназад, оно мора да се ухвати за крзно на трбуху са главом надоле, затим да прво убаци главицу гурајући је лево-десно. Мајка му при том уопште не помаже и ова прва етапа уме да траје подуже. После тога оно убацује једну па другу „руку" а затим остатак тела док му ножице млате по ваздуху упразно. Тако коала у најранијем узрасту мора да се напне из све снаге да би с муком стигао до меканог гнезда које ће му ускоро постати исувише тесно. А пошто га ни рођена мајка не третира, наш јунак брзо очврсне у невољама, па отуд можда није ни чудно што понекад хоће да огребе и руку која га помилује.

В. М.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ЧОВЕК СА АУТОМАТОМ

На филмском платну убиство обично изгледа овако: одјекне пуцањ, човек се хвата за груди и – пада. У случају капетана Драгана, све је било другачије...

К. је место као и многа друга у Африци. Ужарено. Одозго сунце немилосрдно пржи, као да кажњава, одоздо упекла црвена земља исијава топлоту. Између, ваздух трепери од врелине. Становницима К.* то као да не смета; улице су препуне света. Трговци стоје на чепенцима радњи или иза дрвених, на брзину и невешто склепаних тезги и нуде свакојаку робу надвикујући једни друге и вукући за рукав ретке странце. Они су одувек били најбоље муштерије. Ненавикли на ценкање, дају колико им се тражи. С домаћима је већ много теже: дуго меркају робу, пипају је, преврћу, одмеравају руком, одлазе па се враћају, нуде много мање од тражене цене.

Паркиравши џип недалеко од базара, капетан Драган и његов другар Рој Ценингс кренули су према центру. Није био далеко: једва две-три улице даље. О томе колико је мудро шетати у униформама земље коју овде нису сви волели, нису размишљали.

Промашај је немогућ!

– Имао сам тада 25 година и мада релативно млад, био већ искусан војник. Знао сам да је Африка пуна изненађења и био спреман на њих, међутим, никад нисам помишљао да би неко од њих могло бити намењено мени. Више сам их повезивао са јединицом којој сам припадао и

* На изричит захтев капетана Драгана не објављујемо пуно име града.

10 ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ ИЛИ, ЈЕДНА ОД МОГУЋИХ ЛИСТА

ДРУМСКА

Ако би требало изабрати најбоље америчке аутомобиле, сигурно би се појавило више предлога. „Забавник" се одлучио за четвороточкаше – ветеране. Избор није случајан. Сваки од тих аутомобила, јединствен је и непревазиђен, чак и у данашње време

Пре неколико година два аутомобила марке „дизенберг" продата су за милион долара. Били су то први „олд-тајмери" који су достигли тако астрономску цифру. Купац очигледно није жалио новац да би се уписао у ретке власнике кола за које се говорило да су највеће достигнуће америчке аутомобилске индустрије.

Ерет Лобан Корд, бизнисмен из Индијане, 1926. године понудио је посао браћи Августу и Фреду Дизенбергу. Већ проверене конструкторе тркачких аутомобила Корд је ангажовао с идејом да створе ауто из снова. Врхунац њиховог дизајнерског и механичког умећа био је „дизенберг" модел SJ (слика бр. 1) из 1932. године. С машином од 320 коњских снага кола су за само 17 секунди достизала максималну брзину од 100 миља (миља = 1609 метара) на сат. „Дизенберг" је ипак имао једну великуману. Без обзира што је био бољи од свих европских аутомобила који су се тада производили, ретко ко се решавао да за њега плати 12.000 долара, поготово што су за знатно мање новца могла да се купе кола неке чувеније америчке фирме.

Двадесетих и тридесетих година, од америчких произвођача једино су се из фабрике „Штуц" усуђивали да учествују на међународним тркама (као, рецимо, у Ле Ману) које су проверавале издржљивост аутомобила. Када је 1925. године Фредерик Московић постао директор компаније „Штуц", решио је да са производње робустних кола пређе на израду луксузних аутомобила.

Исте године кад и „дизенберг", са траке је изашао „штуц" DV-32 (фотографија бр. 2), кола која су, између осталог, међу првима имала и четири брзине. Та сјајна и брза лимузина, која је по свом изгледу задржала и неке особине тркачких аутомобила, није могла да издржи конкуренцију на тржишту. До 1934. произведено је само шест „штуцова", а наредне године компанија се угасила.

До данашњег дана на америчком тржишту „Линколн" је, уз „Кадилак", остао једини произвођач луксузних аутомобила (тридесетих година било их је бар четири пута више). Уз то, почетком века власник „Линколна" Калвин Кулиџ успео је да се изабори и за место ексклузивног конструктора председничких лимузина и ту традицију компанија је успела и данас да сачува.

Иначе, те плодне 1934. године и „Линколн" је избацио на тржиште сада већ легендарни КВ модел (фотографија бр. 3). Компанија је до те мере водила рачуна о свом угледу да је сваки купац свој примерак „линколна" добијао увијен у огромну кесу од папира. Кола су довожена до власника у камионима који су претходно били добро очишћени и изгланцани. Али, чак ни „линколн" КВ није могао дуго да опстане на тржишту тих година велике економске кризе. Да би опстала, фабрика се окренула изради јефтинијег „зефир" модела.

Чувени „форд" модел Т (Тин Лизи), са малим изменама производио се од 1908. до 1927. године. За разлику од осталих аутомобила са ове „Забавникове" листе, „форд" Т (фотографија бр. 4) био је изузетно јефтин. Док се почетком века продавао за 850 долара, до 1926. цена му је пала на са-

задатку на којем смо се нашли у Африци. За страх до тада нисам знао, тачније, нисам имао прилике да га осетим. Био је некако неспојив са професијом за коју сам се определио – почео је своју причу капетан Драган.

– Уосталом, људи склони страху и не иду у професионалне војнике. Лишен, дакле, тог осећања до дана који описујем, кренуо сам средином не много широке и помало кривудаве улице, ни не помишљајући да тог часа корачам у сусрет смрти. Рој је ишао с моје десне стране. Не сећам се више да ли смо уопште и о чему причали, отада је прошло много година, али и данас имам у глави сасвим јасну слику улице којом смо пролазили. Сећам се и необично плавог неба, без облачка и да ми је од силне жеге кошуља била мокра од зноја.

Одједном, из радње, десетак метара испред нас, излетео је, баш као да је нас чекао, човек с аутоматом у рукама. Цев је уперио према мени. То се тако изненада десило да нисам стигао ни да се уплашим. Боже, како смрт долази када јој се ни најмање не надаш, помислио сам а онда схватио да немам ама баш никакве шансе да је избегнем: са раздаљине од само 10 метара аутоматом је просто немогуће промашити чак и ако из њега пуца неко ко није нарочито вешт у баратању оружјем.

У међувремену, човек је повукао обарач.

Зар смрт не боли?

И мада је време које је трајало од тренутка када сам угледао аутомат уперен у мене па док се хици испаљени из њега нису стопили у заглушујући прасак, било у ствари врло кратко, можда једва неколико десетинки секунде, мени се поприлично отегло. Ваљда је то тако кад човек ишчекује смрт. Један, два... Осетио сам да су ме закачила три метка с десне и исто толико с леве стране. С десне сам осећао ударац, с леве врелину. Зачудо, осим тог ударца, ништа ме није болело. Готово је, сад ћу пасти и то ће бити мој крај, мислио сам и – остао на ногама. Каква чудна смрт, не боли и не одвија се онако како сам то виђао на филмском платну, али и у животу.

С моје десне стране, Рој је муњевито реаговао. Човек са аутоматом још није престао да пуца кад је мој друг испразнио шаржер у његовом правцу. Смртно погођен, пао је на земљу тако да су сви остали меци прозвиждали изнад моје главе. И док се локва крви ширила из груди несуђеног убице, мени су колена почела да клецају и морао сам да седнем на тло, не баш сасвим сигуран да сам заиста жив. Како сам то и могао да будем кад сам осетио да сам погођен? Тек када сам се мало прибрао схватио сам чему имам да захвалим што сам још на овом свету: меци који су ми дошли здесна само су се очешали о опасач и ударац који сам осетио био је заправо ударац опасача а с леве стране су ми прошли кроз униформу, само ме опрљивши. Све у свему, имао сам невероватну срећу и, када сам све то схватио, осетио сам страх. Кроз главу је опет почело да ми се роји хиљаду мисли а најјаснија међу њима била је да је живот веома јефтин и да може да престане у сваком тренутку. Ту, седећи у црвеној прашини, схватио сам да је сваки нови дан привилегија и да човек мора да научи да није бесмртан.

Од тада, рекао нам је капетан Драган, опрезност је постала саставни део његовог живота. Временом потпуно се на њу навикао и она га нимало не оптерећује. Више је чак и не примећује: постала је условни рефлекс. Његова порука нашим читаоцима је да опрез никада не може бити наодмет, чак ни онима који се баве сасвим обичним, „безопасним" пословима.

– Уосталом – додао је – сетите се да статистика говори да више људи погине у саобраћајним несрећама него у ратним сукобима а да већина нас, седајући за волан, и не помишља да је кренула на пут без повратка.

Олга Вукадиновић

Срећна Нова година

Илустровао: Брана Јовановић

БОЖАНСТВА

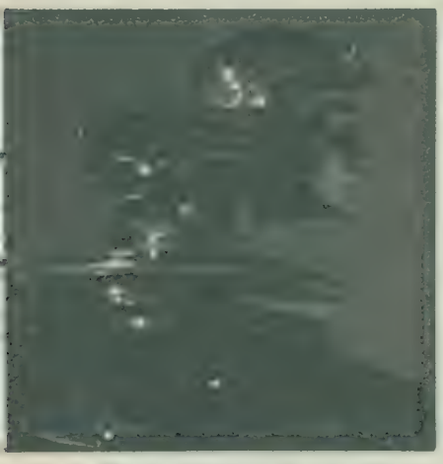

Као заштитни знак, кола марке „штуц" имала су египатског бога Сунца – Ра

Прво аутомобил из фабрике „Пирс-Ероу" појавио се далеке 1901. године. Већ до Првог светског рата кола из ове фирме прочула су се по квалитету. На жалост, време депресије било је погубно за све па и лимузину с потписом „пирс-ероу". Тако је модел 1247 из 1933. (фотографија бр. 5), са ценом од 7.000 долара, био осуђен на пропаст. Пет сребрнкастих „пирс-ероуа" (који су изазвали буру одушевљења на Њујоршкој изложби) и 167 „обичних" направљено је у фабрици да би 1937. компанија отишла на добош.

Браћа Дизенберг ушла су у конкуренцију брзим аутомобилима, а Хенри Мартин Лиленд, главни конструктор у „Кадилаку" првих деценија овог века тржиште је освојио колима са новим типом мотора. Били су то V-16 и V--12, мотори који су имали и по 16 цилиндара. Тај велики број цилиндара обезбеђивао је невероватно тих, готово нечујан рад машине. Уз тај механички део, „Кадилак" је купце освајао и изузетном линијом својих аутомобила. За изглед био је задужен Харли Ерл, слободно се може рећи први прави ауто-дизајнер. Чувени „кадилак" из 1930. (фотографија бр. 6) постао је симбол компаније која је и данас задржала статус врхунског произвођача луксузних кола.

Хауард Мармон, дипломац Калифорнијског универзитета, имао је само једну жељу. Већ постојећу породичну фирму „Нордајк Мармон" која се бавила производњом машина за млевење жита, желео је да искористи за остварење свог сна – конструкцију „најбољег аутомобила на свету". Године 1931. компанија је први пут произвела кола (фотографија бр. 7) која ће и данас остати забележена, заједно са „кадилаком", по мотору V-16 који је, са 16 цилиндара, обезбеђивао невероватно уједначен и тих рад машине. Већ следеће године компанија је отишла под стечај.

Компанија „Пакард" која је имала најдужу традицију у изради аутомобила (прва кола Вол Пакард конструисао је још 1899) спремно је ушла у трку са „Дизенбергом", „Кадилаком". Са луксузним моделом из 1932. „твин--сикс" (фотографија бр. 8), „Пакард" је једини успевао да се одржи на тржишту и у годинама економске кризе. И док су остали бележили пад производње, „Пакард" достиже свој зенит до 1937. године. После Другог светског рата компанија доживљава судбину многих и гаси се.

Ерет Лонан Корд неће остати забележен само по колима која су у његовој фабрици конструисала браћа Дизенберг. У аутомобилској индустрији остаће запамћен и ауто који носи његово име „корд" 812 из 1937. године (фотографија бр. 9). Била су то не само најбржа кола већ и са дотад невиђеном каросеријом. На жалост, када је израђен модел 812, било је већ сувише касно за власника „Оборн-Дизенберг--Корд" империје. Уморан од ужасне конкуренције и непрекидних ратова који су се водили међу ауто-произвођачима, Корд је те исте 1937. године ликвидирао своје царство.

Први луксузни аутомобил са уграђеним еркондишном, који је био доступан и људима са нешто плићим џепом, био је „шевролет бел-ер" из 1955. године. Та кола, која памтимо из филмова, представљају симбол читаве једне епохе и увек ће се везивати за преломни тренутак када је „рок--ен-рол променио до тада суморни свет".

В. С.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 53.002

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1 ДИНАР

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 17 — уторак 25 април 1939

ШИЉА ПОМАЖЕ МИКИЈУ

Текст и цртежи од Волта Дизнија

ЗДРАВО, МИКИ, ШТА РАДИШ? ПЕЧЕШ КУКУРУЗЕ?
НЕ, ШИЉО!
СЛОМИЛА МИ СЕ ОСОВИНА НА МОЈИМ БАШТОВАНСКИМ КОЛИЦИМА ПА САДА ПРАВИМ НОВУ ОСОВИНУ!
КАКО ЋЕШ ОД ОВОГА ДА НАПРАВИШ ОСОВИНУ? ПОЛУГА ЈЕ КРИВА!
КРИВА ЈЕ, АЛИ ЈА ЋУ ДА ЈЕ ИСПРАВИМ
ЗНАШ... ДА БИХ ИПАК РАДИЈЕ ПЕК'О КУКУРУЗЕ, ПА ИХ ЛЕПО ПОСОЛИО, ПА ИХ ПОЈЕО... ММММ!...
ЗАР НЕ МИСЛИШ ДА СЕ ПОЛУГА ДОСАДА ЗАГРЕЈАЛА?
НИЈЕ! ЈОШ! ТРЕБА ДА ПОЦРВЕНИ!
ЕВО! САД СЕ ДОВОЉНО УСИЈАЛА!
? !
УХ! ТЕК САД ВИДИМ ДА НЕ МОГУ У ИСТО ВРЕМЕ И ДА ЈЕ ДРЖИМ И ДА ЈЕ ИСПРАВИМ!
ШИЉО, ХОЋЕШ ЛИ ДА МИ ПОМОГНЕШ ДА ИСПРАВИМ ОВУ ПОЛУГУ?
РАЗУМЕ СЕ ДА ЋОКУ!
? !
ПАЗИ... КАД КЛИМНЕМ ГЛАВОМ ТИ УДРИ ЧЕКИЋЕМ ПО ЊОЈ!
by Walt Disney Enterprises. World rights reserved
ТО МИ ИЗГЛЕДА ГЛУПО!... АЛИ КАД БАШ ХОЋЕШ!...
ТРАС!
ШТА ТИ ЈЕ, МИКИ? ПА САМ СИ МИ РЕКАО КАД КЛИМНЕШ ГЛАВОМ ДА ЗАРИМ ПО ЊОЈ!
WALT DISNEY

ЧАРЛС СИЛСФИЛД

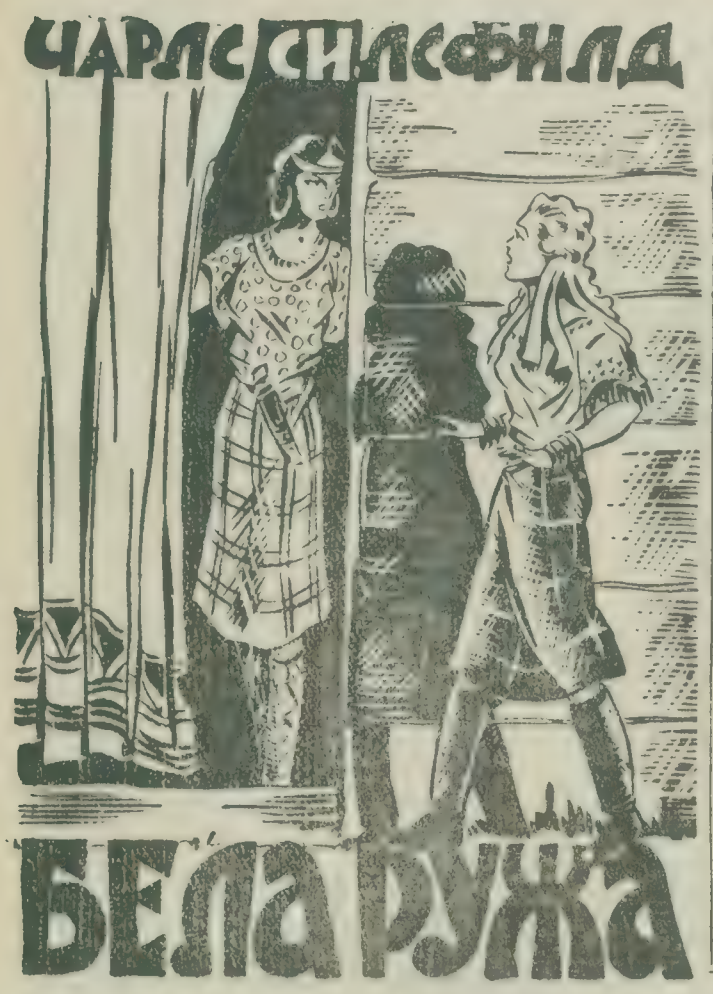

БЕЛА РУЖА

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века једну крчму близу реке Кузе у Америци, држи капетан Копленд Једне ноћи, индијански поглавица Токеах доноси његовој жени на чување једно бело дете. Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — такво је име она добила — другује с поглавичином ћерком, која се зове Канондах. Једног дана, Канондах јој каже да се појавио у близини један бео младић који је настрадао у борби са алигатором. Склонили су га у дупљу једног дрвета. Бела Ружа се искрада из куће, одлази белом рањенику и сипа му на рану поглавичин лек. Кад су мушкарци отишли у велики јесењи лов, Канондах обавештава жене о рањенику и уз њихову помоћ носи га у село. Ту га пита ко је и одакле је.

Али што се тиче пушења на лулу, то нисам чинио. Пушење на лулу нимало ми се не допада.

Индијанка га прекиде и рече исто тако веселим гласом:

— Мој брат има опак језик и изгледа ми да сматра своју сестру будалом. Канондах је ћерка Мика — додаде она достојанствено.

— Канондах, ћерка Мика — поновио је младић неколико пута. — Заиста не бих знао шта да одговорим на твоја питања.

— Како си дошао до оног кајака у коме сам те нашла?

— Како може да дође до кајака енглески поморац кога је један француски гусар за време лова на остриге напао, заробио и одвукао га собом? Украо сам кајак ноћу и побегао! Да је Бог хтео, па да су и Том и Бид и остали могли да побегну са мном! Али онај обешењак затворио нас је сву посаду у самице...

Младић је био у веселом расположењу. Изгледало је као да је све ово причао више да би самог себе увеселио него да би Индијанки дао објашњење.

—Дакле, мој бели брат — настави Канондах слушајући пажљиво сваку реч странчеву — украо је кајак од поглавице Сланог Језера и побегао у ноћи из његове куће?

— Кајак је својина једног гусарског скота. Ваљда не мислиш да је тај гусар исто што и поглавица Сланог Језера? — упита Енглез нешто пажљивије.

Индијанка је неколико пута одмахнула главом и својим оштрим погледом унеколико стишала хумор младог поморца.

— Мој брат је млад — рече она после кратке паузе — да би могао да се бори против великог поглавице Сланог Језера. Пре него што крене на такав подвиг, требало би да прво научи како се лови јелен и биво и како се треба борити с воденом змијом...

Ове речи Канондах је изговорила сажаљиво, а уједно и подругљиво. Изгледало је као да нестрпљиво чека одговор.

— Па ти ваљда не верујеш да би један енглески официр ратовао против обичног гусара? Такви се пси једноставно хватају као мишеви и одмах вешају!

Индијанка је погледала странца презривим погледом.

— Скоро бих могао да помислим да ти о поглавици Сланог Језера, како тог гусара сама називаш, више знаш него што би могло да буде мило и теби и мени — рече младић показујући све више интересовања за овај разговор.

— Поглавица Сланог Језера велики је ратник и његово име познато је надалеко! — рече девојка суво.

— А колико је далеко одавде до његове куће? — упита младић.

Индијанка му одговори са потсмехом:

— Мој брат чудно пита кад знам да је из поглавичине куће стигао овамо на његовом кајаку. Када црвени људи пошаљу своје шпијуне, онда они одаберу оне који добро знају пут што води до непријатеља. Да ли бели људи чине друкчије? Канондах је слаба девојка, али је она ћерка Мика!

— Па ти ваљда не верујеш да сам ја шпијун кога су изаслали да шпијунира једног обичног пљачкаша?

— Мој бели брат говори језиком наших непријатеља или он не зна шта говори.

— Заиста — одговори младић — нисам начисто да ли сањам или је све ово јава? Можда теби дугујем свој живот. Молим те зато да извиниш за неке моје изразе који те вређају, а које, како ми изгледа, ти погрешно схваташ. Молим те само да ми кажеш где се налазим. Сећам се само једне добре девојке бакарасте пути која ми је помогла. А затим пред мојим очима стално лебди једна дивна прилика, пре дете него девојка. Изгледала ми је као анђео када се појави у сну. Она је беле расе и она ће ме свакако боље разумети. Не знам шта ти знаш о гусару, али свакако имам разлога да га грдим... Из наше базе на острву Јамајки бејасмо одједрили да испитамо ушће реке Мисисипи. Заједно са четири своја друга добио сам дозволу да кренем једним чамцем у лов на корњаче и остриге. Тако дођосмо до једне увале у којој пронађосмо огроман број остriга. Усред лова створи се одједном пред нама једна наоружана јахта. Шта да радимо? Оружје нисмо били понели и тако смо морали да се предамо. Одвукли су нас на јахту и затворили нас у ћелије. И одатле сам, ето, побегао...

Индијанка је наравно од све приче Британчеве разумела једва половину и стално је зачуђено климала главом.

— Мој брат говори још нескреним језиком. Зар он заиста мисли да ме може уверити да није кренуо у рат против поглавице Сланог Језера? Поглавица не краде младе људе. Зашто би онда заробио баш тебе и твоје другове?

— Свакако зато што се плашио, и то с правом, да ћемо, ако се упознамо с његовим склоништем, попалити то разбојничко гнездо и њега обесити на згаришту.

— Зар нисам одмах рекла да мој бели брат говори дволично? — настави Индијанка. — Твој народ је кренуо у рат против Американаца и они су тебе и твоје другове намамили у замку. Је ли тако?

— Драго моје девојче — одговори Британац смешећи се. — Ми Енглези не ратујемо с гусарима. Али ми смо заиста пошли у рат против Американаца! Ми додуше још нисмо ступили у прави рат с њима; послали смо само неколико бродова и неколико батаљона овамо да бисмо их научили памети.

— Иако ниси дошао у ову земљу да се бориш против поглавице Сланог Језера, његов народ би те ипак обесио. Ти и твој народ заиста заслужујете да вас човек све премлати као псе!

Британац се трже код ових речи.

— Мој бели брат говорио је сада о Американцима — настави Индијанка. — Не рече ли ти, да се твој народ налази у рату против њих? Да хоће да их казни? Али и ти си Американац јер говориш њиховим језиком!

— Осећам се необично почашћен што сам Енглез — одговори младић са мирним поносом.

— Енглез? — попављаше Канондах замишљено. — Наш учитељ у школи говорио нам је много о неком народу који живи далеко на једном острву; чак тамо где сунце излази. Тај народ слао је неколико пута своје поглавице у земљу Американаца док их ови једног дана нису све отерали из земље. Дакле, припадаш ли и ти томе народу?

Слушајући пажљиво како један амерички учитељ уме вешто да опрни његову домовину пред ћацима, одговори Енглез најзад неодлучно:

— Моја је домовина на једном острву...

— Дакле, твој народ хоће да казни Американце?

— Да, то је наша жеља! — одговори Британац одважно.

— Тешко ће то ићи! — одговори му Индијанка. — Твој ће народ претрпети пораз у овој земљи.

— Баво нека носи Американце! Мене и моје другове послали су да измеримо дубине ушћа реке Мисисипија. Резултат овог рада био је повољан. Омео нас је само један проклети спруд, иначе бисмо продрли до Њу Орелиенса и сравнили бисмо тај град са земљом!

— И шта намерава мој бели брат сада да чини?

— Што год могу брже да се вратим својим друговима. Верујем да нисам далеко од Мисисипија. Наша се армија свакако већ искрцала.

— А ако мој бели брат падне у руке Американцима? Они ће га прогласити за шпијуна и обесити о прво дрво.

Последње речи изгледало је да су учиниле утисак на младића. После кратке паузе одговори он одлучно:

— Покушаћу на сваки начин, па ма шта се десило!

— Мој брат је наговорио многе лажи ћерки великог Мика. Зар ти мислиш да је његова ћерка глупа гуска? Ја не верујем твојим лажима. Ти си био код поглавице Сланог Језера и сада си се дошуњао овамо да би Американцима могао да покажеш прави пут. Ти си амерички шпијун!

Британац је пажљиво слушао. Последње девојчине речи изгледа да су га увредиле. Покушао је да јој одговори, али је могао да каже само: „Па то је...“

Индијанка му је пресекла реч.

— Мој бели брат је још слаб и болестан; већ је много говорио. Он мора да једе да би што пре оздравио. Мико је велики човек и паметан; он ће већ из тебе ишчупати праву истину.

Код тих речи Индијанка изиђе из себе. Пред вратима затече Белу Ружу.

— Је ли Бела Ружа могла да чује све лажи које је изговорио њен бели брат?

— Како само можеш и да помислиш да је наш бели брат лагао?

— Бела Ружа је добра девојка; врло добра. Канондах је воли више него свој живот. Али Бела Ружа не може да гледа очима црвених људи!

Бела Ружа је дубоко уздахнула.

— Ах, ужасно сам несрећна. Баш тако исто као мој бели брат — прошапутала је она.

(Наставиће се)

ДЕЦА ПОЛИТИКЕ

Текст: ЉУБИНКА БОБИЋ и МИЋА ДИМИТРИЈЕВИЋ
Цртежи: МОМА МАРКОВИЋ

ПУСТИ МЕ, КАД ТИ КАЖЕМ!
ШУЛЕ, ДУЛЕ, СТАНИТЕ! ДА САМ, РИСТА!
РИСТО!
ШУЛЕ, СПАСИ МЕ!
ЦУЛЕ, ДУЛЕ! ЕВО ГА НАШ РИСТА!
ДАО ДА НАС НЕ СТИГНУ!
НЕКЕ! САД ЋУ ДА ЗВИЖДИМ!
ЕЈ, ВРАТИТЕ НАМ МАЈМУНА! ТО ЈЕ НАШЕ ЦИГАНЧЕ!
ЕНЕ ГА, ЗВИЖДИ!
БРЖЕ! ЕВО ОЋЕ ДА НАС СТИГНУ!
ДАО, ДЂЕ Ј' НАС И МЕЧКА ДУРИ?
ЕНО ГА ЖАНДАР! УРА! СПАСЕНИ СМО!

КРАЈ

РУЖНО ПАЧЕ

од Волта Дизнија

РУЖНО ПАЧЕ ЈЕ КРЕНУЛО ЗА МАМОМ, КОЈА СЕ СТИДИ ШТО ЈОЈ ЈЕ ПЕТО ДЕТЕ ТОЛИКО РУЖНО!

ШТА ЋЕШ ТИ ПРВИ? БЕЖИ ИЗА ОСТАЛИХ, КАД СИ ТАКО РУЖАН!

АЛИ, МАМА, ШТА САМ ЈА КРИВ?

АХ, ДРАГА МОЈА, ТАКО ЛЕПУ ДЕЦУ ИМАТЕ

ПРОСТО СУ БОЖАНСТВЕНА

ЈЕ Л' ТЕ?

А ОНО ПЕТО... ИЗГЛЕДА МИ НЕШТО МНОГО ИЗРАСЛО...

Е, ДОБРО ЈЕ: АКО ЈЕ БАР ВАСПИТАНО

ЗНАТЕ НИЈЕ МНОГО ЛЕПО, АЛИ ЈЕ ДОБРО ВАСПИТАНО

МАМА, ЗАШТО МЕ ГУРАШ?

МАМА, ЗАШТО СВИ КАЖУ ДА НИСАМ ЛЕП?

МАМА!

ЗНАШ, МАМА, НИСАМ ВИДЕО БАРУ, ПА...

ОТИШЛА ЈЕ!

ЈЕСУ ЛИ ТО ВАША ДЕЦА? ЗЛАТНА СУ!

ЗАР САМО ЧЕТИРИ?... ЧУЛА САМ ДА ИХ ИМАТЕ ПЕТ!

ДА... ОВАЈ...

ПЕТО ЈЕ МАЛО ЗАОСТАЛО ИЗА НАС... ЗНАТЕ, НИЈЕ ЛЕПО, АЛИ ЈЕ ВЕОМА ПАМЕТНО И ВАСПИТАНО

О, ГОСПОЂО, НЕСУМЊИВО!

ЈУ, ГОСПОЂО, НИЈЕ ВАЉДА ТО ВАШЕ ДЕТЕ?

БЛАГИ БОЖЕ!

ЗНАШ, МАМА, ПАО САМ У БЛАТО, АЛИ ЋУ ГА СТРЕСТИ!

ЈУ!

ВИДИШ? СВЕ САМ СТРЕСАО!

ДА ЈЕ ТО МОЈЕ ДЕТЕ, ПОКАЗАЛА БИХ МУ ВЕЋ!

ТАКО РУЖНО И НЕВАСПИТАНО! ПФУЈ!

ЗАР ТАКО ДА МЕ ОБРУКАШ?

АЛИ, МАМА, ШТА САМ УРАДИО?

НАСТАВИЋЕ СЕ

Copr. 1949 Walt Disney Prod. World Rights Reserved.

Distributed by King Features Syndicate, Inc.

ПАЈА И ОСКАРУША од Волта Дизнија

ПРАКТИЧНО СУШЕЊЕ РУБЉА

Copr. by Walt Disney Productions World rights reserved.

WALT DISNEY

Од раскошних салона до дивљих џунгли

Две младе Американке открнле су тек у џунглама Јужне Америке прави смисао живота. — Уместо некорисних помодарки, које су биле досадне и саме себи, друштво је добило два корисна члана!

Многе жене покушавају да се истргну из досаде једноликог живота. Одлазити сваког дана у посете, пити чај и ћаскати о моди, политици и спорту: критиковати или оговарати познанике и пријатеље, није баш много привлачна ствар чак и за најразмаженије даме високог америчког друштва.

Две богате Американке су то увиделе. Зажелеле су да преживе неку велику пустоловину. Путовања их нису привлачила. Нису желеле да обиђу непознате стране земље и виде села и градове, раскошне хотеле и музеје. Хтеле су да доживе нешто што се не може доживети сваког дана: непосредан додир са дивљом природом. Да виде џунглу, дивље звери, звездано небо над главом не прошарано облаколерима и сунце које ће пржити тече тако да и сам мозак проври. Желеле су да се врате хиљаду година уназад, далеко од цивилизације својих бучних градова, да газе по мокрој трави густих шума које су пуне опасности. Смрти погледати у очи и проживети неколико месеци онако како су живели њихови пра-праоци. То је била њихова жеља.

Хелена Поуст и Марија Брај припадале су високом друштву. Биле су имућне, угледне, са пуно познаника и обожавалаца.

— Доста са причама о послузи! Доста с часовима страних језика, с уметношћу и концертима! — говорили су себи. — Отићи тамо негде далеко од света, ловити пантере, тигрове и лавове, сваког тренутка очекивати да ће се каква отровница обвити око врата...

Сањале су оне тако после сваке посете, после сваког концерта осећајући тежину доколице и своју младост која је тражила да се нешто велико доживи.

*

Чуле су једно предавање познатог америчког ловца на јагуаре. предавање Саше Симела, па су се решиле да оду у џунглу. Једна је то његово предавање чула у Њујорку, а друга у Филаделфији, где је исто предавање било поновљено.

Отићи у џунглу за њих је било исто што и отићи на излет. Само да се преломи мора досаде, да се дâ одушка и да се човек ма на неки начин издигне из ситних стварчица свакидашњег живота, који је за њих био тако неисказано досадан.

Путовати кроз опасности, осетити како се крв пење у главу и како се сваки нерв затеже пред визијом смрти. Бити ту, у близини дивљине, осетити мирис звери.. чути њено завијање, бити сам, или готово сам, усред непознатог света непроходних и густих шума. Све је то далеко боље, далеко достојније младости и човека него салони, тоалете, мириси, бриге које убијају својим ситничарством и које руше човека и ломе га у његовим сопственим очима.

Када се предавање завршило, визија новог живота је лебдела пред њиховим очима као обећана земља.

Хелена Поуст је замолила предавача да је поведе собом када други пут пође у дивљину. Саша Симел је одбио понуду. Такво једно путовање није за жене, а најмање за нежне жене као што је била Хелена Поуст. Он не иде у џунглу с неком експедицијом, чак нема ни пушке, нити икаквог ватреног оружја. Иде са стрелом и луком, копљем и штитом. Прати га само једна омања група урођеника која познаје путеве боље од њега.

Хелена Поуст је и на то пристала. Поћи ће она и под таквим околностима. Још боље ако се не носи свака ситница. Пут је занимљивији, а опасности су стварније.

Исти случај се предавачу поновио и у Филаделфији са Маријом Брај. И она га је преклињала да пође са њим, и пристајала је на све. Опасности се није плашила; напротив жудела је за њима.

Саша Симел је обавестио Хелену Поуст у Њујорку да одмах дође у Филаделфију и да је упозна с Маријом Брај. С једном дамом ловац на јагуаре није могао поћи. Не доликује једној дами да пође с непознатим мушкарцем сама у џунглу. Али с две, то је друга ствар, против тога нико ништа не може рећи.

Експедиција је била спремна за врло кратко време. Две даме и један ловац су пошли на дивљи амерички југ. Ушли су дубоко у Бразилију, у непроходне честе, тамо где су дивље животиње најприврженије и најбеће. Јахале су на понијима, малим коњима. Ишле су пешке, нису имале никаквог „конфора".

Плавооока Хелена Поуст је тада, вероватно, први пут у свом животу осетила да има кичму. Од силног јахања леђа су је толико заболела, рамена су је вукла доле, а кичмени пршљенови су готово пркскали. Када је у високој трави једнога дана видела кичму неке давно и давно иструнуле животиње, сишла је, пажљиво је дигла, и добро расмотрила. Упаковала је кичму исто тако пажљиво да је понесе и покаже својим познаницима како изгледа кичма животиње, која је тако слична човечјој, и која, ево, када се јаше из дана у дан може тако страшно да боли.

За њу је то било велико откриће. Још је веће било откриће када се нашла лице у лице с једним правим јагуаром. И када је посматрала борбу дивље звери и њеног вође Саше Симела.

Много других изненађења је доживела ова млада Американка. Сазнала је да се ручкови не стварају сами од себе на трпезама, него да их неко припрема да је потребно запалити ватру да би се скувао чај. Да у стомаку глад уме да трчи тако бесомучно да се на очи спушта несвестица, и да је тада и парче сувог хлеба с мало воде врло сладак ручак.

Њена пријатељица Марија Брај је прошла кроз исте авантуре. „То је друга страна живота, — говорила је она својој пријатељици, — коју нисмо досада познавале. Гледај како примитиван свет живи: како својим рукама носи свој живот. И како је све друкчије када човек осети росу на босим ногама и умор после напорног јахања. Како су широке груди овде у џунгли где се дише ваздух праве природе, где долази све тако, као само од себе."

Ту усред дивље џунгле, окружене зверима и опасностима, остављене себи да се брину о свакој и најмањој стварчици, које су ситне и безначајне када се добијају, али које су крупне и важне када их човек сам прибавља, открнле су ове две жене један други живот. Онај топлији који не познаје досаду, чамотињу, површност и доколицу која боли само зато што је одвећ велика и готово безизлазна.

Госпођица Поуст се вратила у Њујорк и уписала се на болничарски течај. За неколико месеци она ће постати квалификована болничарка. Радиће и биће корисна. Неће јој бити досадно, имаће пуне руке посла.

— Када сам пошла у џунглу, — изјавила је ова девојка, — нисам ни сањала шта ћу у њој пронаћи. А најмање то да ћу по повратку постати милосрдна сестра.

Њена пријатељица се одала фотографском занату. Уметничка фотографија је привлачи. Она се решила да пође сада у лов с фотографским апаратом по Америци, и да је открије свим женама које и сада живе онако као што је то она живела пре пустоловина у џунглама Јужне Америке.

— Можда није потребно да свака докона жена оде у џунглу, — каже плавокоса мис Брај, — па да се по повратку ослободи досаде и глупог провођења времена. Можда ће за то бити потребно мање напора и мање налагања опасности.

— Испричаћемо свој случај и своје откриће да би се и други користили њима...

КОЈИ ЈЕ ОДГОВОР ТАЧАН?

Ево вам четири питања, свако с четири одговора. Узмите оловку и прецртајте одговоре за које мислите да нису тачни, а затим погледајте доле и проверите, да ли сте правилно одговорили:

1) **Антимимс је:**
руда
место у Грчкој
стара књига
плаштаница

2) **Бајо Пивљанин је:**
народни посланик
народни јунак
песник
сенатор

3) **Змај може да буде:**
планина
лист
име једног романа
сликар

4) **Еклиптика је:**
болест
богиња
сунчева путања
врста науке

(Одговор: 1) Антимимс-плаштаница је света утвар без које не може да се обави ниједна литургија у православној цркви. Стоји на часној трпези и претставља полагање Христово у гроб. — 2) Бајо Пивљанин је велики народни јунак у Црној Гори. Родио се у Пиви, а погинуо је са целом својом дружином 1865 у борби на Вртијељци, недалеко од Цетиња. — 3) Змај је име првог нашег доброг уређеног шаљивог листа. Издавао га је Јован Јовановић-Змај од 1864 до 1871. — 4) Еклиптика је привидна годишња сунчева путања од истока до запада).

ШТА МИСЛИТЕ!

Мишић је пао у клопку. Шта мислите, да ли ће моћи да утекне, или су већ сви изласи затворени? Потражите с њим заједно спас...

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис једног славног човека. Прво ћемо вам казати најмање познате појединости, а затим познатије. Према томе на коме ћете се месту биографије сетити о коме је реч, видеће се ваше знање. Читајте и живо размишљајте:

Учио је у Паризу права, затим је покушао срећу у позоришту, док се најпосле није бацио на писање фантастичних романа, који су имали за подлогу разне научне проблеме. Рођен је 1828 године у Нанту, а умро је 1905 године у Амијену. Ко је то?

(Ако не знате, свакако ваше знање не би се могло назвати одличним. И зато, пођимо даље:)

На изванредно жив, привлачан и убедљив начин писао је о стварима које никада нису постојале. Причао је са толико детаља као да се све то што је износио заиста догодило. Својим радовима имао је врло много успеха како код омладине тако и код старијих, али се још и данас сматра да нико за омладину није написао занимљивије и више читане књиге од њега. Ко је то?

(Богме, ако ни сада нисте начисто о коме је реч, онда ваше знање не заслужује ни врло добру оцену. Зато, читајте даље:)

Написао је безброј прича и романа, али су му најпознатија дела: Пет недеља у балону, Деца капетана Гранта, Свет под морем. Ипак је постао најпопуларнији и најпознатији својим делом „Пут око света за осамдесет дана"! Ко је то?

(Претпостављамо да ваше знање није за лошу оцену и да сте већ погодили о коме је реч. Али ако нисте, онда затражите одговор на страни 11.)

Из шкољке „ПОЕЗИЈЕ"

Синоћ кад се вратих из топла хамама,
Прођох покрај баште старога имама;
Кад тамо, у башти, у хладу јасмина,
С ибриком у руци стајаше Емина.

Миле Шантић

Весело је младо јутро,
Птице дижу грају,
Шума листа, трава гори
У сунчаном сјају.

Бранко Радичевић

*

(Опростите Шиљи, јер је опет погрешио. Први су стихови Алексе Шантића, а други Милете Јакшића).

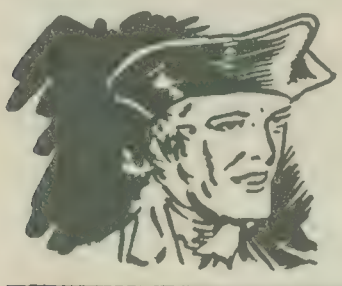

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Једног дана 1690 године гусари, под командом гусарског капетана г. Тофета, напали су трговачки брод „Џеси", који је пловио Карибиским Морем. После краће борбе гусари су заузели трговачки брод и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава капетана Саутерна и његову ћерку из затвора и они у једном чамцу беже с брода.

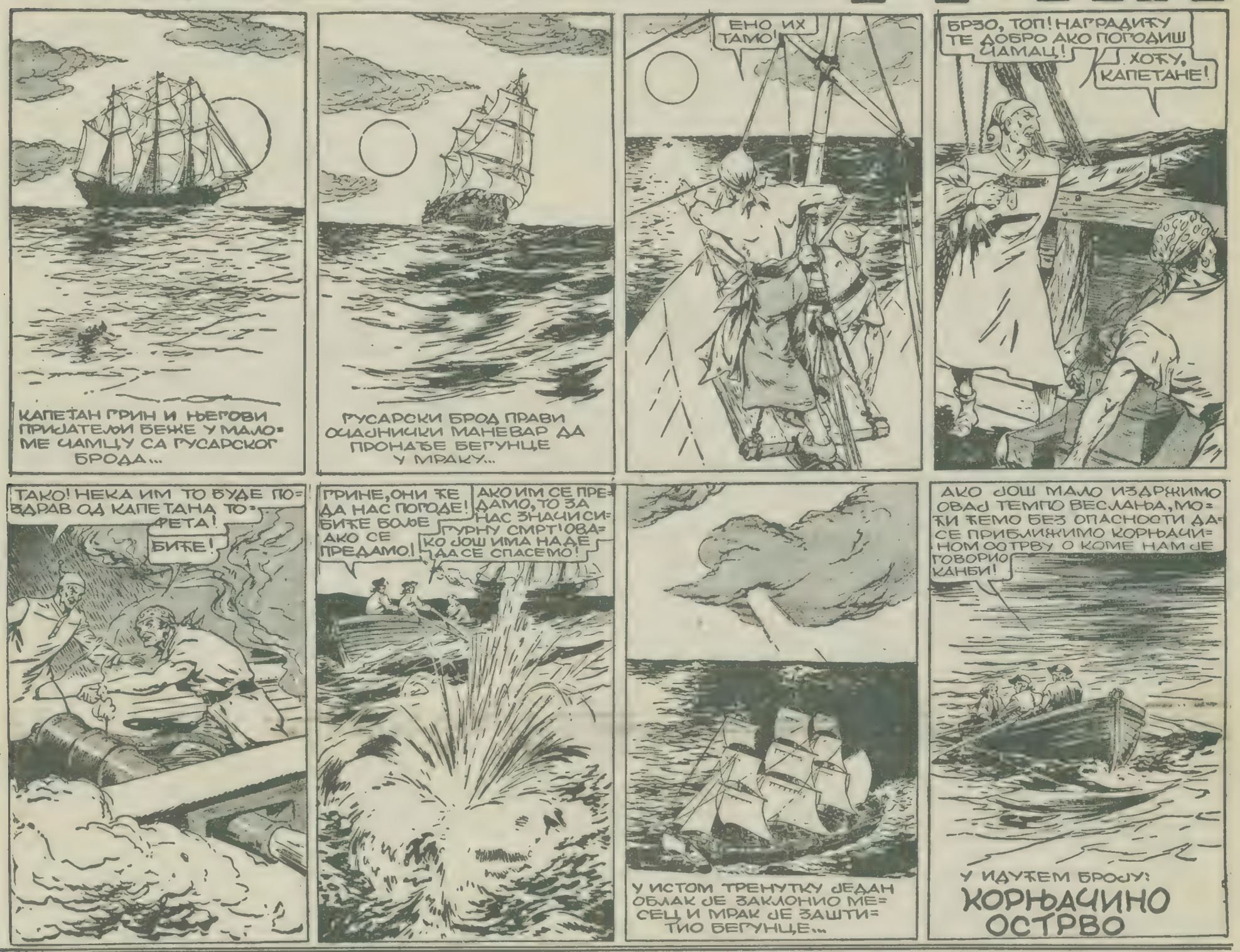
КАПЕТАН ГРИН И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ БЕЖЕ У МАЛОМЕ ЧАМЦУ СА ГУСАРСКОГ БРОДА...
ГУСАРСКИ БРОД ПРАВИ ОСЈЕЧНИЧКИ МАНЕВАР ДА ПРОНАЂЕ БЕГУНЦЕ У МРАКУ...
ЕНО ИХ ТАМО!
БРЗО, ТОП! НАГРАДИЋУ ТЕ ДОБРО АКО ПОГОДИШ ЧАМАЦ!
ХОЋУ, КАПЕТАНЕ!
ТАКО! НЕКА ИМ ТО БУДЕ ПОЗДРАВ ОД КАПЕТАНА ТОФЕТА!
БИЋЕ!
ГРИНЕ, ОНИ ЋЕ ДА НАС ПОГОДЕ! БИЋЕ БОЉЕ АКО СЕ ПРЕДАМО!
АКО ИМ СЕ ПРЕДАМО, ТО ЗА НАС ЗНАЧИ СИГУРНУ СМРТ! ОВАКО ЈОШ ИМА НАДЕ ДА СЕ СПАСЕМО!
У ИСТОМ ТРЕНУТКУ ЈЕДАН ОБЛАК ЈЕ ЗАКЛОНИО МЕСЕЦ И МРАК ЈЕ ЗАШТИТИО БЕГУНЦЕ...
АКО ЈОШ МАЛО ИЗДРЖИМО ОВАЈ ТЕМПО ВЕСЛАЊА, МОЋИ ЋЕМО БЕЗ ОПАСНОСТИ ДА СЕ ПРИБЛИЖИМО КОРЊАЧИНОМ ОСТРВУ О КОМЕ НАМ ЈЕ ГОВОРИО КАНБИ!
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: КОРЊАЧИНО ОСТРВО

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ

17 - Батан се свети

Принц Батан, шеф крволочничарске дружине „Тигрова шапа", заробио је Џима из џунгле... Џимов пријатељ др. Роналд Хокинс хита у помоћ Џиму...
Када је Роналд Хокинс доспео на врх једне стене, угледао је пред собом у долини колону Батанових људи... али...
Авиони! Британски бомбардери! Хоће да униште Батанову банду... А Џим је с бандом!...
...У истом тренутку до његових ушију је доспело је потмуло зујање авиона...
Док су четири бомбардера летела високо, један ловачки авион спустио се изнад саме колоне и бацио један омот...
Батан је притрчао и дохватио омот...
„Овде је одред Британског војног ваздухопловства, Батане... имамо довољно бомби да вас уништимо... наредите својим људима да баце оружје и да се удаље од њега... ми чекамо пет минута...
Када су његови људи побацали оружје, Батан је уперио свој револвер на Џима
Побеђен сам, али и теби је куцнуо последњи час!
У идућем броју: Судбоносни хитац
© Copr. 1937, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ТАЈНА КУЋЕ старог археолога

ДОЖИВЉАЈИ МАЛЕ АНЕ И ЊЕНОГА ПСА НУЛИЦЕ

17. ЕЗРА ГРАНТ УЗИМА СТВАР У СВОЈЕ РУКЕ

Садржај ранијих наставака: Мала Ана Руни, бегуница из једног дома за сирочад, где су с њом рђаво поступали, склонила се у кућу старог археолога Ментела, познату у околини под именом „кућа с хиљаду врата". Стари Ментел и његова сестра Лидија су добри према Ани, али она има једног непријатеља: Ментеловог секретара г. Сингу. Синга с двојицом лопова улази једне ноћи у једну затворену собу у кући и краде из неких сандука злато у полугама које се у њима налази. Г. Ментел позива у помоћ једног старог пријатеља, детектива.

ДА, ДА ИМАМ МНОГО ПРЕТПОСТАВКИ, АЛИ ТО НИЈЕ ДОВОЉНО... МЕНИ ЈЕ ПОТРЕБАН НЕСУМЊИВ ДОКАЗ!
НАДАМ СЕ ДА СТЕ УВЕРЕНИ ДА АНА НИЈЕ ОДАЛА ЛОПОВИМА ТАЈНУ ОТВАРАЊА ВРАТА?
ЗАСАДА НИСАМ УВЕРЕН НИ У ШТА!
ЈЕДИНО ШТО ЗНАМ, ТО ЈЕ ДА ЈЕ ВАША МАЛА ПОШТА НАЈСЛАЂА ДЕВОЈЧИЦА КОЈУ САМ ИКАДА ВИДЕО... ОНА НИЈЕ МОГЛА СВЕСНО ПОМОЋИ ТИМ НЕПОШТЕЊАКОВИЋИМА
МИЛО МИ ЈЕ ШТО ТО ОД ВАС ЧУЈЕМ! НАША ПОЛИЦИЈА НИЈЕ УМЕЛА НИШТА ДРУГО ДА КАЖЕ ДО ОВО: „НЕКО ЈЕ СВАКАКО ЗНАО ТАЈНУ И ОДАО ЈЕ... ОСИМ ТОГА НИКО НЕ ЗНА НИШТА О ПРОШЛОСТИ ТОГ ДЕТЕТА"...
ЈЕДНА МЕ СТВАР ЈОШ БРИНЕ: ДА ЛИ ЋЕ ЛОПОВИ ПОНОВО ДОЋИ ПО ОСТАТАК БЛАГА? ОНИ ЗНАЈУ ДА ЈЕ ПОЛИЦИЈА НАПУСТИЛА ИСТРАГУ, А НИКО НЕ ЗНА ДА СТЕ ВИ НЕШТО ДРУГО ДО ОБИЧАН ПОСЕТИЛАЦ
ХМ!.. АКО СЕ НЕ ВАРАМ, ЛОПОВИ СУ ВЕЋ САЗНАЛИ ДА САМ ЈА ДЕТЕКТИВ! ОНИ НЕЋЕ УЧИНИТИ НИ ЈЕДАН ПОКРЕТ ДОК ЈА НЕ ОДЕМ!
АЛИ, ЗАВОГА! ШТА ДА РАДИМО?
А САДА, ПОШТО СУ ПОЛИЦАЈЦИ ОТИШЛИ, ШТА ЈОШ ЧЕКАМО? ЗАШТО НЕ БИСМО ОТИШЛИ И ИСПРАЗНИЛИ МЕНТЕЛОВУ КУЛУ? МОГЛИ БИСМО ДА ПОНЕСЕМО ЧИТАВ КАМИОН ЗЛАТА!
ЈЕ ЛИ? ТО БИ СВЕ БИЛО ЛЕПО, САМО ДА МЕНТЕЛУ НИЈЕ ДОШАО НЕКИ ГОСТ!
ГОСТ? ШТА ТО МЕЊА СТВАР?
МЕЊА ЈЕ САМО УТОЛИКО ШТО ЈЕ ТАЈ ГОСТ ЕЗРА ГРАНТ... ЈЕДАН ОД НАЈСЛАВНИЈИХ ДЕТЕКТИВА НА СВЕТУ!
ЗАР ЕЗРА ГРАНТ?

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: НОВО УЗБУЂЕЊЕ У ДОМУ г-ђе КЛАРК

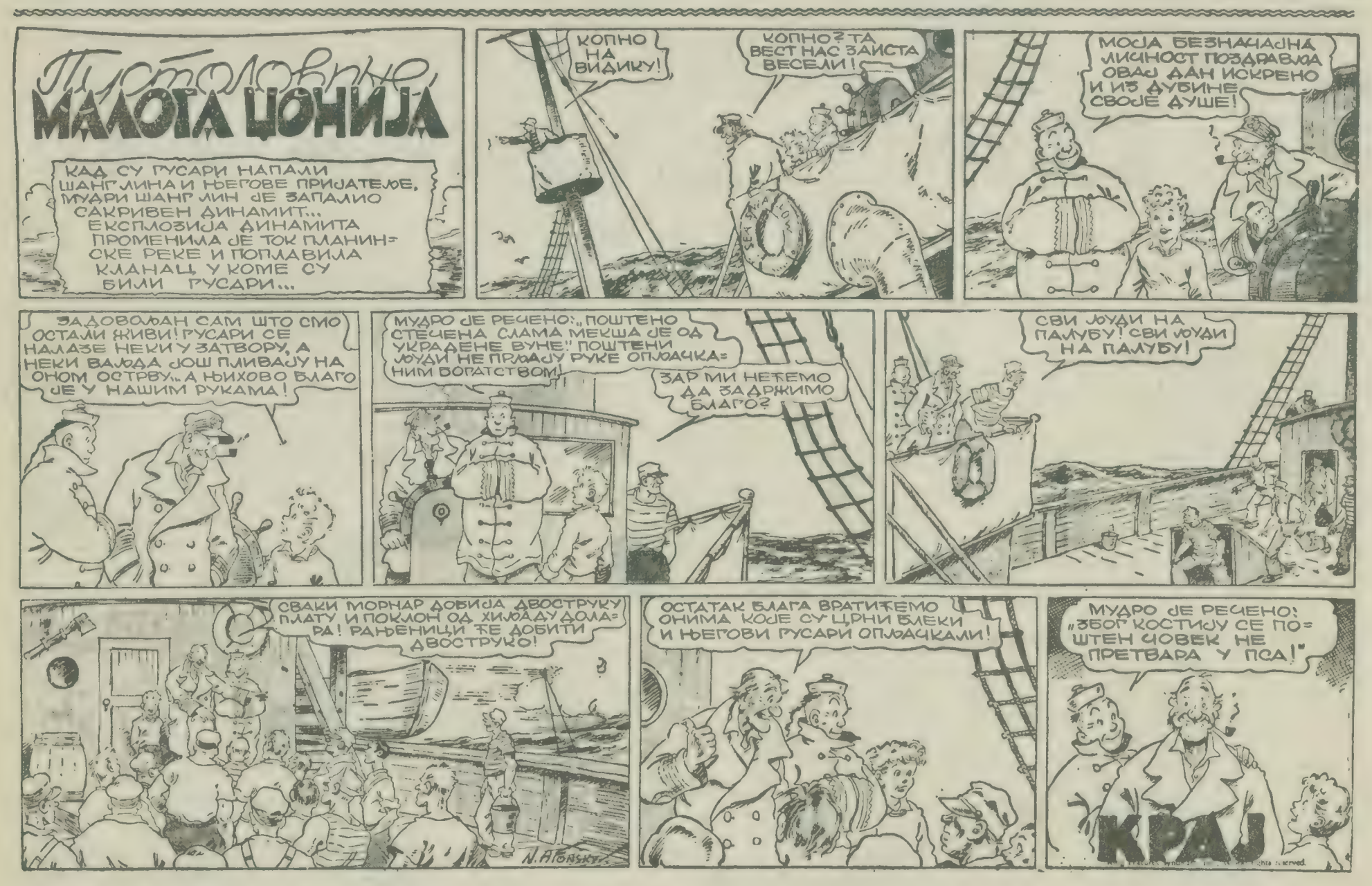
ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЏОНИЈА
КАД СУ ГУСАРИ НАПАЛИ ШАНГ-ЛИНА И ЊЕГОВЕ ПРИЈАТЕЉЕ, МУДРИ ШАНГ-ЛИН ЈЕ ЗАПАЛИО САКРИВЕН ДИНАМИТ... ЕКСПЛОЗИЈА ДИНАМИТА ПРОМЕНИЛА ЈЕ ТОК ПЛАНИНСКЕ РЕКЕ И ПОПЛАВИЛА КЛАНАЦ У КОМЕ СУ БИЛИ ГУСАРИ...
КОПНО НА ВИДИКУ!
КОПНО? ТА ВЕСТ НАС ЗАИСТА ВЕСЕЛИ!
МОЈА БЕЗНАЧАЈНА ЛИЧНОСТ ПОЗДРАВЉА ОВАЈ ДАН ИСКРЕНО И ИЗ ДУБИНЕ СВОЈЕ ДУШЕ!
ЗАДОВОЉАН САМ ШТО СМО ОСТАЛИ ЖИВИ! ГУСАРИ СЕ НАЛАЗЕ НЕКИ У ЗАТВОРУ, А НЕКИ ВАЉДА ЈОШ ПЛИВАЈУ НА ОНОМ ОСТРВУ.. А ЊИХОВО БЛАГО ЈЕ У НАШИМ РУКАМА!
МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ПОШТЕНО СТЕЧЕНА СЛАМА МЕКША ЈЕ ОД УКРАДЕНЕ ВУНЕ!" ПОШТЕНИ ЉУДИ НЕ ПРЉАЈУ РУКЕ ОПЉАЧКАШКИМ ВОРАТСТВОМ!
ЗАР МИ НЕЋЕМО ДА ЗАДРЖИМО БЛАГО?
СВИ ЉУДИ НА ПАЛУБУ! СВИ ЉУДИ НА ПАЛУБУ!
СВАКИ МОРНАР ДОБИЈА ДВОСТРУКУ ПЛАТУ И ПОКЛОН ОД ХИЉАДУ ДОЛАРА! РАЊЕНИЦИ ЋЕ ДОБИТИ ДВОСТРУКО!
N. ATONSKY
ОСТАТАК БЛАГА ВРАТИЋЕМО ОНИМА КОЈЕ СУ ЦРНИ БЛЕКИ И ЊЕГОВИ ГУСАРИ ОПЉАЧКАЛИ!
МУДРО ЈЕ РЕЧЕНО: „ЗБОГ КОСТИЈУ СЕ ПОШТЕН ЧОВЕК НЕ ПРЕТВАРА У ПСА!"
КРАЈ

ЧИМЕ СУ СЕ ЉУДИ КРОЗ ВЕКОВЕ БРИЈАЛИ

ОД ПРИМИТИВНИХ КАМЕНИХ БРИЈАЧА ДО НАЈМОДЕРНИЈИХ ЕЛЕКТРИЧНИХ МАШИНА ЗА БРИЈАЊЕ

Данас постоје најмногобројнији апарати за бријање. Од обичних старих бријача, да до савршених сечива помоћу струје.

Наравно, то није било тако увек и да би се човек обријао и ослободио браде и непотребних длака, није било ни тако лако ни тако брзо као да-

нас. Историја бријања није ни најмање незанимљива, јер је и бријање, као и толике друге ствари, било често везано не толико за стварну потребу, колико за моду.

Пре неколико година, приликом ископавања која су вршена на Соми, у Француској, пронађен је један камен чији је облик врло сличан данашњим бријачима. Претпоставља се у научним круговима, да је тај камен стар најмање десет хиљада година, што би значило да је и онда било људи који су се бријали.

Тешко је, наравно, замислити како су се људи из каменог доба бријали једним таквим средством, али не треба изгубити из вида да и данас има дивљака, који се приликом уклањања длака служе једном врстом камена. Они напросто длаку стављају на оштрицу једног нарочитог камена и онда је прережу својим ноктем! Такав начин „бријања“ на пример постоји још и данас код једног пигмејског племена на Холандској Новој Гвинеји. Колико је овај начин бријања пријатан, није потребно истицати!

У сваком случају бријач је тако старог порекла, да је данас скоро немогућно утврдити када се први пут појавио. Главно је да се то сечиво временом све више и више усавршавало. Има доказа да су људи, чим су почели своје разне потребе да праве од разних метала, међу првим направама за сечење одмах направили су од метала и бријач. Из бронзаног доба, које је било пре више хиљада година, остало је доста судова и направа од бронзе. Између осталога нађено је и доста „ножева“ који много потсећају на данашње бријаче.

И из гвозденог доба сачувана су многа сечива, која још више личе на данашње бријаче, него они „бријачи“ из бронзаног доба.

Бријање браде било је познато на Истоку, а за време Александра Великог тај обичај заведен је и у Грчкој. На триста година пре Христа пренет је тај обичај и у Рим. Код Римљана се већ јављају бријачи који имају дршку (од дрвета, рога или слонове кости) и сечиво. Имали су и неку врсту „футроле“ у коју су завлачени да се не тупе.

У Западној Европи мода бријања почела је да се шири тек у 11 веку,

ма да се зна да су нека германска племена и много пре тога бријала браду. Уопште, сматра се да су Германи још у првим вековима после Христа почели бријати браду, што је имало за последицу да су се бријачи све више и више усавршавали.

Код већине народа из овога доба бријач је имао приближно исти облик. Сечиво је само из дана у дан постајало све финије, а дршка све скупоценија и боље обрађена.

Данас бријач преживљује тешке дане, јер му јако у даљем развитку сметају разни апарати за бријање, које нарочито радо употребљавају они који се сами брију. Данашњи „жилети“, без којих се бријање не да ни замислити, а који су први пут уведени пре педесетак година, у први мах примљени су са великим неповерењем, јер се веровало да се са њима никада не може обријати како ваља. Они који се сами бријају још дуго времена више су веровали бријачима. Успех је био обезбеђен тек када је Американац Жилет, уз огромну рекламу, успео да наметне потрошачкој публици своја сечива по којима сада углавном сви и зову ножиће за бријање.

У Европи је најбоље бријаче израђивала фабрика Солинген. При појави „жилета“ прорицали су јој пропаст, али се она и сада одржала, јер се добри бријачи још увек траже. Наравно, њихова садашња израда достигла је кулминацију савршенства као што се и „жилети“ сваким даном све више усавршавају.

Нову опасност и за бријаче и за „жилете“ претставља такозвани електрични бријач, који се све више шири. Наравно, као свака новина, шире масе још га с неповерењем посматрају, али ко зна да на њему не почива будућност бријања. За сада електрични бријач претставља само најмодерније, али не и најпопуларније, средство за бријање...

Одговорите одлучно: ДА ИЛИ НЕ!

1) Да ли птице грабљивице могу да њуше свој плен?

2) Да ли је савршено и беспрекорно људско тело велика реткост?

3) Да ли мало дете распознаје све боје подједнако?

ОДГОВОРИ:

1) Не. Код грабљивица је чуло мириса јако закржљало. Према томе у заблуди су они који мисле да јастреб који је познат као најбржа грабљивица, може своју жртву још са велике даљине да њуши. — 2) Да. Људска тела без икаквог недостатка велика су реткост. Једва да би се могао наћи један једини створ који нема ни један једини недостатак. Нарочито је велики број недостатака у очима. — 3) Не. Од четири основне боје мало дете прво јасније распознаје жуту и црвену боју него зелену и плаву, а кад је реч о жутој или црвеној боји, најпре јасно разликује жуту, па тек онда црвену.

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

БУДИТЕ БЕЗ БРИГЕ!

Белка грди Рају и каже му да никада не треба да уђе у собу пре него што куца на врата.

— Зашто? — чуди се Раја. — Будите, Белка, потпуно без бриге! Ја увек најпре провирим кроз кључаоницу, па улазим тек онда ако видим да сте обучени!

ЗАШТО ДУЖЕ ТРАЈЕ!

— Мики, колико ти времена треба да се обучеш ујутру? — пита Шиља Микија.

— По, тако око пола сата!

— Их, пола сата! Па ја сам готов за десет минута! — хвали се Шиља.

— Јест, јест, десет минута, али ја се свакот јутра и умивам! — завршио је разговор Мики.

ЗДРАВИ ОБРАЗИ СУ ЦРВЕНИ

Паја пажљиво посматра Белку, која се удешава пред огледалом, док је најпосле не запита:

— Тетка Белка, јесу ли црвени образи знак здравља?

— Да, мали, здрави образи су увек црвени!

— Онда си ти, Белка, здравија на десном образу него на левом!

Паја Патак, с. р.

БРИК БРАДФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

17. АЕРОПЛАНИ

Садржај ранијих наставака: Острвима Азахајмом и Ванахајмом, која се налазе близу Северног пола и за која свет не зна да постоје, владају краљеви Торкил и Гамла. Они сазнају за модерну цивилизацију и полазе једног дана с товаром сребра да куће у Америци тековине технике. Успут Гамла напада Торкила и отима му брод, затим заробљава младог авијатичара Брика Брадфорда и бежи у своју земљу. На путу кроз снежне пределе изненађује их усов. Гамле нестаје а Брика спасавају неки Ескими.

ЗАХВАЉУЈУЋИ НЕЗИ ДОБРИХ ЕСКИМА, БРИК СЕ ПОСТЕПЕНО ОПОРАВЉАО... НАСТОЈАО ЈЕ ДА НАУЧИ ЈЕДНОСТАВНИ ЈЕЗИК КОЈИМ СУ ЕСКИМИ ГОВОРИЛИ
ЈА НИКАДА НЕЋУ МОЋИ ДА ВАМ СЕ ОДУЖИМ ШТО СТЕ МИ СПАСЛИ ЖИВОТ!
ОНАЈ КОЈИ РАВНОДУШНО ГЛЕДА КАКО ДРУГИ УМИРЕ, ЗАСЛУЖУЈЕ И САМ ДА УМРЕ!
НЕ МОГУ ДУЖЕ ДА ОСТАНЕМ ОВДЕ, ПРИЈАТЕЉУ! МОРАМ ДА НАСТАВИМ ПУТ КА МЕСТУ КОЈЕ ТРАЖИМ!
ТИ БИ ХТЕО ЈОШ НА СЕВЕР? НЕ! ТО БИ БИЛА СИГУРНА СМРТ!
ЗАШТО ДА НЕ ИДЕМ НА СЕВЕР?
ТАМО ЖИВЕ ДИВЉИ ЉУДИ КОЈИ НОСЕ ИЗНАД СВОЈИХ ГЛАВА КРИЛА СМРТИ!
ВИКИНЗИ! ОНДА ЈЕ ОНО СВЕ ТАЧНО! ТО СУ ЉУДИ КОЈЕ ЈА ТРАЖИМ!
ОНИ ЋЕ ТЕ УБИТИ!...ЧУЈ! ШТА ЈЕ ТО? ГРМЉАВИНА!
АЕРОПЛАНИ! ЗАР НЕ РАЗУМЕТЕ? АЕРОПЛАНИ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: САЛИСБЕРИЈЕВА ЕКСПЕДИЦИЈА НА ПУТУ

Х. Џ. Велс
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Садржај ранијих наставака: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Сељаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. Они га једног дана нападају, али он скида одело са себе и бежи. Долази до сукоба са многим грађанима. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Др. Кемп је запрепашћен, пита како је то могућно, али невидљиви човек жели да спава, обећава да ће сутра све објаснити и закључава врата.

С времена на време, као да је дискутовао:

— Рекао је „невидљив“! Па да ли то игде постоји, невидљив створ? У мору, да. Хиљаде, милиони! Све те ларве, ти мали nauplii, све те врсте tornarias, микроскопске животиње... медузе. У мору има више невидљивога него видљивога! Гле, о томе никад нисам размишљао... У барама, такође! Све те мале животиње које тамо живе, просто само парчад прозирног и необојеног желатина. Али у ваздуху, не. То не може бити!... А, ипак, зашто не?... Али шта? Кад би неки човек био од стакла, опет би био видљив.

Његова размишљања су ишла све дубље. Три велике цигаре претвориће се у бро пепео на застирачу пре но што он поново проговори. Али тада су то били само усклици. Изиђе из собе и оде у свој кабинет за преглед. Запали гас. Кабинет је био сасвим мали: доктор није живео од науке. Ту је било пуно новина. Кемп узе јутрошње новине немарно бачене у крај и савијене; он их прелиста и поче живо да чита „Један необичан догађај у Ипингу“ — онај исти извештај који је морнар у Порт-Стову показао Мервелу. Кемп га брзо прегледа.

— Увијен у шалове? — рече. — Прерушен! Крију се!... Нико изгледа није упућен у његов случај... Шта се то, дођавола, догађа!

Он баци новине и поглед поче да му блуди. Узе и друге новине „St. James's Gazette“.

— Најзад ћемо доћи до истине!

Отвори новине. Два цела ступца му падоше у очи са овим насловом: „Цело једно село у Сасексу показује знаке лудила“ — О, Господе Боже! — повика Кемп, читајући пожудно скептични извештај о синоћним догађајима у Ипингу.

На другој страни био је описан и јутрошњи догађај. Кемп прочита: „Трчао је кроз улице, ударајући лево, десно... Џеферс обнезнањен... Г. Хакстер тешко повређен... још није у могућности да да свој исказ... Свештеник... Једна жена се разболела од страха... Полупани прозори... Све је ово, без сумње, једна обична новинарска патка, али се толико претерало да није за штампу... Ко хоће нека верује, ко неће не мора. Cum grano“.

Кемп одгурну новине и оста непомичан и блед.

— Свакако новинарска патка!

Поново узе новине и поново их прочита.

— Али кад је та скитница ушла на сцену? И зашто је он трчао за том скитницом?

Он се скљока на операциони сто.

— Он није само невидљив. Он је луд! И то опасан лудак!...

Кад се указа бледа светлост зоре, у трпезарији, при светлости лампе и у диму цигара, Кемп је још шетао преко собе, тражећи да одгонетне тајну.

Био је исувише узбуђен да би могао да спава. Послуга, још подбулих очију, кад је сишла, нађе га ту у чудном стању. Помислише да је такав због прекомерног рада и умних напрезања. Он им издаде необичну али изричну наредбу да горе у кабинету са терасом поставе доручак за двоје и да се потом повуку у приземље и у сутерен. Затим, продужи да шета по трпезарији све док не стигоше јутарње новине.

У њима је писало много; али мало нових појединости: потврђивани су само извештаји о синоћним догађајима и давани су нови, врло

рђаво писани, о једној новој и чудесној пустоловини, која се збила у Бердоку. Доктор тако углавном дознаде шта се десило код „Играча крикета“, као и име г. Мервела.

„Наморао ме је да с њим проведем двадесет и четири сата“, изјављивао је г. Мервел. Извесне нове појединости биле су додате догађају у Ипингу, нарочито кидање телеграфске жице. Али ништа што би могло бацити нову светлост на односе између невидљивог човека и скитнице, јер Мервел ништа није рекао о оним трима књигама које је носио, нити о новцу којим су били испуњени његови џепови. Скептични тон је био већ ишчезао и гомила репортера и извештача била је на послу, брижљиво трагајући.

Кемп прочита све што се односило на овај догађај и посла собарицу да му покупује све новине које нађе. Прочита пажљиво и њих.

Он је невидљив! А љутина му се претвара у бесомучно лудило!... Шта је све у стању да направи!... А, ето, тај човек је горе, у његовој соби, слободан као зрак!... Шта да ради?... То би био прекршај дате часне речи, ако би... Не!

Он оде до једног наслона за писање, у углу, претрпаног хартијама, и поче нешто да бележи. Кад је написао више од половине, поцепа белешку и поче да пише другу. Прочита ову, прелете очима преко ње размишљајући; затим узе један омот за писма и написа адресу: „Пуковнику Еду, у Порт-Бердоку“.

Тога тренутка се и невидљиви човек пробуди. А пробуди се у рђавом расположењу: Кемп који је пазио и на најмањи шум, који би долазио одозго, чу изненада тешке кораке, који су јурили преко спаваће собе. Затим, тресну једна столица, једна чаша се разби о умиваоник: Кемп се брзо попе уз степенице и живо закуца на врата.

ГЛАВА XIX

Извесни основни принципи

— Добро, шта је? — упита Кемп кад му његов гост отвори врата.

— Ништа...

— Како ништа, дођавола! Толика бука?

— Просто само израз рђавог расположења, — одговори невидљиви човек. — Нисам више ни мислио на рану, а сад је почела да ме боли.

Кемп пређе преко собе и покупи парчад разбијене чаше; затим, стојећи усправно са свим тим комадима стакла, рече он:

— Новине су објавиле целу ту вашу ствар: све што се догодило у Ипингу и овде испод брежуљка. Свет је обавештен да постоји један невидљиви грађанин; али нико не зна да сте овде.

Овај само опсова мукло.

— Да — настави доктор — тајна је откривена. Ја добро поимам да је то била тајна... Не могу рећи да су ми познате и ваше намере; али, разуме се, желим да вам будем од користи.

Невидљиви човек седе на постељи.

— Доручак је постављен горе — рече доктор Кемп што је могао обичнијим тоном.

Би му пријатно кад виде како се његов чудни гост радо диже и пође напред степеницама до кабинета.

— Пре свега — рече Кемп — хтео бих да дознам нешто више о вашој невидљивости.

Он седе, пошто је бацио један поглед кроз прозор, и направи такав израз као човек који жели да се објасни. Сумње које је синоћ имао о реалности целе ове пустоловине разбише му се поново кад виде место на коме је седео Грифин за столом: једна домаћа хаљина без главе, брисање уса на које се нису виделе сервијетом која је чудесно сама летела по ваздуху.

— Па то је сасвим просто — одговори Грифин одгурнувши сервијету.

— За вас, свакако; али...

Кемп поче да се смеје.

— Да, видите, и мени самом је то у први мах изгледало чудесно. Сада, Боже мој!... Али ми ћемо

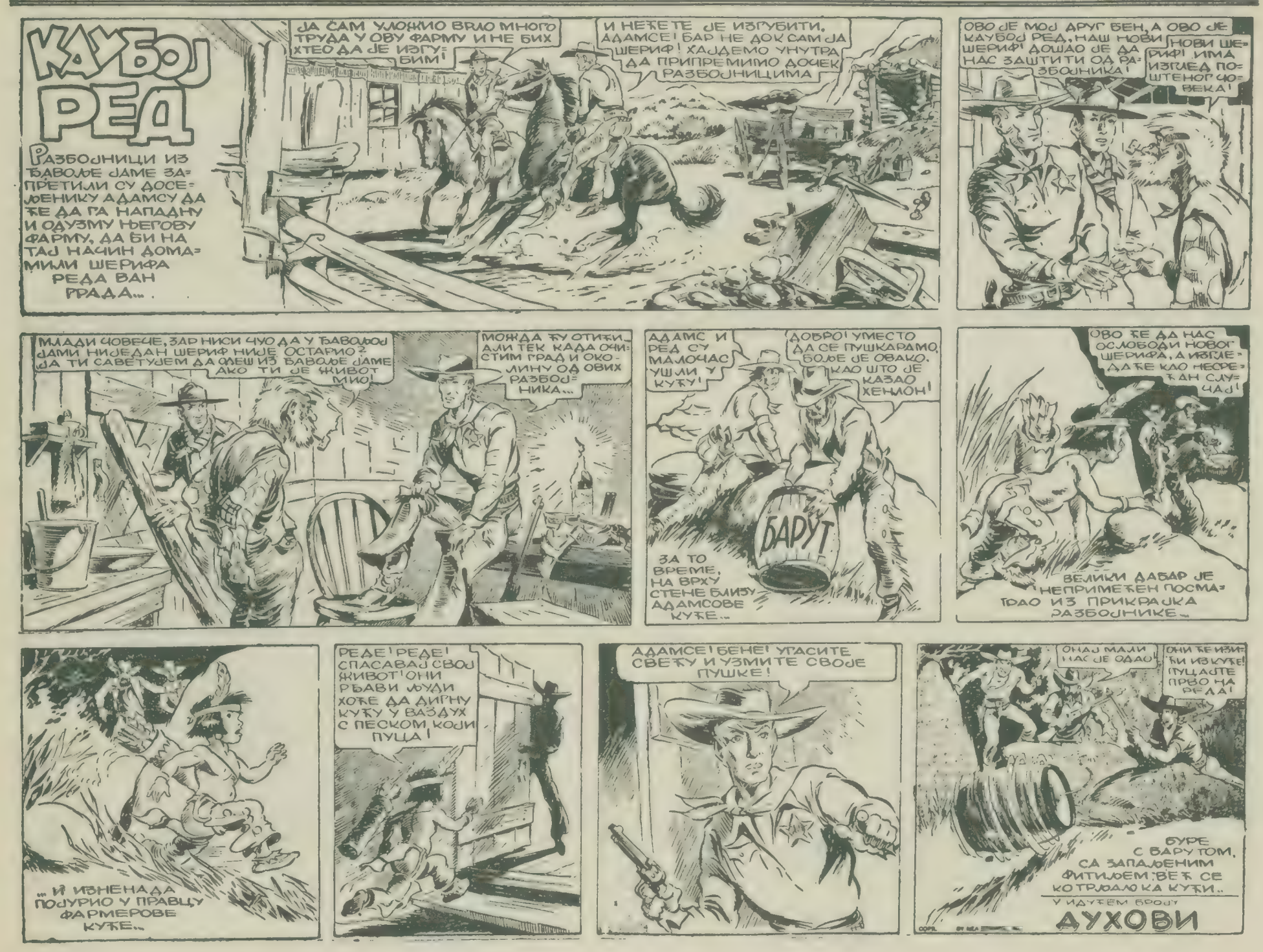
КАУБОЈ РЕД
РАЗБОЈНИЦИ ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ ЗАПРЕТИЛИ СУ ДОСЕЉЕНИКУ АДАМСУ ДА ЋЕ ДА ГА НАПАДНУ И ОДУЗМУ ЊЕГОВУ ФАРМУ, ДА БИ НА ТАЈ НАЧИН ДОМАМИЛИ ШЕРИФА РЕДА ВАН ГРАДА...
ЈА САМ УЛОЖИО ВРЛО МНОГО ТРУДА У ОВУ ФАРМУ И НЕ БИХ ХТЕО ДА ЈЕ ИЗГУБИМ!
И НЕЋЕТЕ ЈЕ ИЗГУБИТИ, АДАМСЕ! БАР НЕ ДОК САМ ЈА ШЕРИФ! ХАЈДЕМО УНУТРА ДА ПРИПРЕМИМО ДОЧЕК РАЗБОЈНИЦИМА
ОВО ЈЕ МОЈ ДРУГ БЕН, А ОВО ЈЕ КАУБОЈ РЕД, НАШ НОВИ ШЕРИФ! ДОШАО ЈЕ ДА НАС ЗАШТИТИ ОД РАЗБОЈНИКА!
НОВИ ШЕРИФ! ИМА ИЗГЛЕД ПОШТЕНОГ ЧОВЕКА!
МЛАДИ ЧОВЕЧЕ, ЗАР НИСИ ЧУО ДА У ЂАВОЉОЈ ЈАМИ НИЈЕДАН ШЕРИФ НИЈЕ ОСТАРИО? ЈА ТИ САВЕТУЈЕМ ДА ОДЕШ ИЗ ЂАВОЉЕ ЈАМЕ АКО ТИ ЈЕ ЖИВОТ МИО!
МОЖДА ЋУ ОТИЋИ, АЛИ ТЕК КАДА ОЧИСТИМ ГРАД И ОКОЛИНУ ОД ОВИХ РАЗБОЈНИКА...
АДАМС И РЕД СУ МАЛОЧАС УШЛИ У КУЋУ!
ДОБРО! УМЕСТО ДА СЕ ПУШКАРАМО, БОЉЕ ЈЕ ОВАКО, КАО ШТО ЈЕ КАЗАО ХЕНДОН!
БАРУТ
ЗА ТО ВРЕМЕ, НА ВРХУ СТЕНЕ БЛИЗУ АДАМСОВЕ КУЋЕ...
ОВО ЋЕ ДА НАС ОСЛОБОДИ НОВОГ ШЕРИФА, А ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ КАО НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!
ВЕЛИКИ ДАБАР ЈЕ НЕПРИМЕЋЕН ПОСМАТРАО ИЗ ПРИКРАЈКА РАЗБОЈНИКЕ...
...И ИЗНЕНАДА ПОЈУРИО У ПРАВЦУ ФАРМЕРОВЕ КУЋЕ...
РЕЂЕ! РЕЂЕ! СПАСАВАЈ СВОЈ ЖИВОТ! ОНИ РЂАВИ ЉУДИ ХОЋЕ ДА ДИРНУ КУЋУ У ВАЗДУХ С ПЕСКОМ, КОЈИ ПУЦА!
АДАМСЕ! БЕНЕ! УГАСИТЕ СВЕЋУ И УЗМИТЕ СВОЈЕ ПУШКЕ!
ОНАЈ МАЛИ НАС ЈЕ ОДАО! ОНИ ЋЕ ИЗИЋИ ИЗ КУЋЕ! ПУЦАЈТЕ ПРВО НА РЕДА!
БУРЕ С БАРУТОМ, СА ЗАПАЉЕНИМ ФИТИЉЕМ: ВЕЋ СЕ КОТРЉАЛО КА КУЋИ..
У ИДУЋЕМ БРОЈУ
ДУХОВИ

правити велике ствари!.. Први пут сам се позабавио овим питањем у Чезилстову.

— У Чезилстову?

— Ја сам тамо отишао из Лондона. Ви знате да сам напустио медицину да бих се сав посветио физици? Не, нисте знали. А, ето, тако је било. Привлачила су ме нарочито питања светлости.

— Ах!

— Оптичка непробојност!.. То је једна материја, управо серија проблема са решењима која се сагледају тек магловито... Нисам имао више него двадесет и две године. Био сам пун усхићења. Рекох себи: „Посветићу свој живот том питању; оно то заслужује." Знате какви су људи кад им је двадесет друга година! Луцкасти!

— Луцкасти тада или доцније...

— Тако, изучавати, дознати, све је то могло да причини задовољства човеку!.. Почео сам да радим као црнац. Радио сам ваљда тако око шест месеца кад се указа светлост и прође кроз једну мрежу, гасећи се. Ја открих тада општи принцип пигмената и рефракције, једну формулу, један геометриски израз четири димензије. Глупаци, обични смртници, да чак и они обични математичари не знају шта једна општа експресија може значити за онога који студира молекуларну физику. У мојим књигама, — у оним књигама које ми је украо онај дрипац — има сјајних открића, правих чуда. Није то била нека метода, него мисао која је могла да доведе до методе којом би било могућно, не мењајући ни један од својстава материје (изузев, у извесним случајевима, боју) да сведе ознаке рефракције једног чврстог или течног предмета на особине **ваздуха**, — **уколико** то могу да изискују практичне примене.

— Доврага! — рече Кемп — па то је врло занимљиво. Али још ми није сасвим јасно... Схватам да тим начином ви можете, рецимо, да уклоните сјај са једног драгог камена; али одатле до појаве да се учини једна личност невидљивом има много...

„Да. Тачно. Али сматрајте да видљивост зависи од односа видљивих тела према светлости. Допустите ми да вам изложим најелементарније појмове тако, као да их ви апсолутно не познајете. Моје објашњење ће бити онда јасније.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

ЦАРЕВИЋ МИЛОШ, ПУТУЈУЋИ КРОЗ СВЕТ, ДОШАО ЈЕ У БИСЕРГРАД... ПОШТО ЈЕ ПОУБИЈАО АЖДАЈЕ И ДИВОВЕ КОЈИ СУ ПУСТОШИЛИ ОВАЈ ГРАД, СПАСАО ЈЕ ЦАРЕВУ ЋЕРКУ КОЈУ ЈЕ, ДОК ЈЕ СПАВАЛА, ХТЕЛА ДА УЈЕДЕ ЗМИЈА ОТРОВНИЦА...
ЦАРЕ, НИКО НЕ МОЖЕ ДА ИЗВАДИ НОЖ ИЗ ЗИДА
ИЗВАДИЋЕ ГА ОНАЈ КОЈИ ЈЕ СПАСАО МОЈУ ЋЕРКУ...
ЋЕРИ, ЗНАШ ЛИ КО ЈЕ ТАЈ ЈУНАК?
НЕ ЗНАМ! СПАВАЛА САМ И НИШТА МЕ ИЗ СНА НИЈЕ ПРОБУДИЛО...
ЦАРЕ, ДИВОВИ СУ НАЂЕНИ МРТВИ!
ЛОБАСЕВ
ОВУДА СУ СЕ ПОПЕЛИ, А ТАМО НА СТЕПЕНИЦАМА СУ НАШЛИ СМРТ...
ЦАРЕ, НА ОБАЛИ БИСЕРНОГ ЈЕЗЕРА ЛЕЖИ МРТВА ДВОГЛАВА АЖДАЈА...
КО ЛИ ЈЕ ЈУНАК КОЈИ ЈЕ СВЕ ТО УЧИНИО?..
ПОГЛЕДАЈТЕ, НЕКА ГОМИЛА ДОЛАЗИ ИЗ ШУМЕ И ПРИБЛИЖАВА СЕ ГРАДУ
ОТВАРАЈТЕ ИМ ВРАТА... ТО СУ НАШИ ГРАЂАНИ КОЈЕ СУ ДИВОВИ ОДВЕЛИ
ЉУДИ КОЈИ СУ СПАСЕНИ ОД ДИВОВА ИЗВЕДЕНИ СУ ПРЕД ЦАРА...
...ЕТО, ЦАРЕ, ТАКО ЈЕ БИЛО... А КАД НАС ЈЕ ПУСТИО ИЗ ПЕЋИНЕ, ТАЈ ХРАБРИ МЛАДИЋ, ЗА КОГА ЗНАМ САМО ДА СЕ ЗОВЕ МИЛОШ, ОТИШАО ЈЕ СА СВОЈИМ СЛУГОМ ДАЉЕ НА ЗАПАД...
УЗМИТЕ НАЈБРЖЕ КОЊЕ И ПОТЕЦИТЕ ЗА ЊИМА!

НАУЧИТЕ ДА ИГРАТЕ ШАХА

ШАХ У 15 ЛЕКЦИЈА

XIV. Лекција

У прошлој лекцији имали сте, у последњем примеру, **реми** ако је бели на потезу. Да ли сте пронашли тај реми? Вероватно је да сте нашли, јер сте увидели да бели не може ниједном својом фигуром да крене. Бели краљ нема куд, поље **a2** му је неприступачно због црног пешака који са **b3** туче поље **a2**. Не може да покрене ни ловца, било: **Lb1—a2**, било: **Lb1—c2**, јер је бели краљ **у маски** од црног топа са **g1**. Не може да крене ни коњем, било: **Sb2—a4**, било: **Sb2—c4**, било: **Sb2—d1**, јер је бели краљ **у маски** од црног ловца са **d4**. Најзад, не може да крене ни са једним од своја два пешака **d3** и **e2**, јер тим пешацима стоје на путу црне фигуре.

Други случај **нерешене партије** или **реми-партије** дешава се када противник, који стоји пред поразом у партији, пронађе **вечни шах**. **Вечни шах** је онај израз у шаху којим се назива положај на табли у коме слабија страна, користећи се нарочитим распоредом фигура, може „вечито" да даје „шахове" противничком краљу, који не може никуда да „побегне" од тог давања шахова.

На пример, узмите овај положај:

Бели: Kb2, Df1 (свега 2 фигуре).

Црни: Kh8, Dh4, Th6 (свега 3 фигуре).

Овде видите да црни има тона више. **Према томе**, црни треба да добије партију. Али, пошто је на потезу бели, он се користи приликом давања вечног шаха. Зато вуче:

1) Df1—f8+	Kh8—h7
2) Df8—f7+	Kh7—h8
3) Df7—f8+	Kh8—h7
4) Df8—f7+	Kh7—h8
5) Df7—f8+	Kh8—h7
6) Df8—f7+	Kh7—h8
7) Df8—f7+	

И тако до у бесконачност. То је **вечни шах**, управо један од многобројних и разних **вечних шахова**. Видели сте шта је важно за **вечни шах**: да краљ не може да се уклони од „вечитог" (сталног) давања шахова. Према томе, **вечни шах даје реми, даје нерешену партију**.

Има још доста случајева у којима се шаховска партија завршава са реми, тојест нерешено. Али углавном вам је за **основно знање шаха** потребно да знате случај пата и случај вечног шаха. О осталим случајевима имаћете прилике да учите касније, када већ добро будете знали да вучете фигуре на табли. Остали случајеви су такође врло лаки, али не спадају у почетнички курс шаха. За њих је потребно знати још извесне ствари из шаха, што може да вам се објасни у, рецимо, средњем курсу шаха.

Главно је да за сада знате како се крећу шаховске пешаци и шаховске фигуре, како се даје мат, када је реми, када је краљ у маски итд.

Идућа, петнаеста лекција биће последња. Из ње ћете научити још два врло важна случаја о кретању пешака. Први случај биће: када пешак може да носи противничког пешака „en passant" („ан пасан"), — „у пролазу". Други случај биће: шта бива са пешаком који од свог почетног положаја (са другог реда) доспе до осмог реда, тојест на неко од поља осмог реда.

Без та два случаја не можете много постићи у игрању шаха. Пошто су оба случаја готово најзначајнија у кретању пешака, — а нарочито други случај који је један од главних циљева у шаху за добитак партије, — потребно је да још једном поновите све што знате о шаху из досадашњих лекција. То је прво. Друго: да петнаестој лекцији посветите своју пуну пажњу, да бисте тако завршили учење о основама шаха.

КОЛИКО ШАРАН ИМА КОСТИЈУ

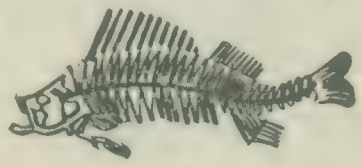

Док човек има 222 разне кости, шаран има 4.386 разних костију и кошчица, које стављa у покрет приликом сваког дисања.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

БРОЈ 16:

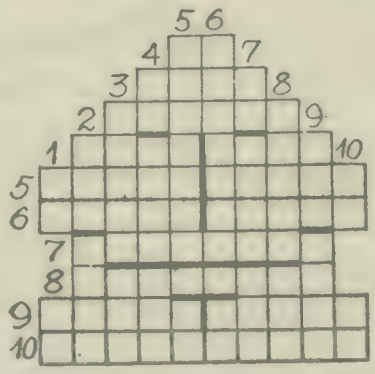

Водоравно: 1) Калеми. — Престанак живота. 2) Кажемо. 3) Чедомир. 4) Река у Италији. 5) Француски сликар. — Муза поезије. 6) Мелодија. — Место у Русији. 7) Варошица близу Скопља, код Качаника. 8) Покрајина у Канади. 9) Скорпија. — Увуци ваздух у се! (апострофирано). 10) Највећи реформатор нашег језика.

Усправно: 1) Предлог. — Тако пас лаје. 2) Планина, чувена по највећој победи наше војске у светском рату. — Једну нашу варошицу. 3) Султанов доглавник. — Лук. 4) Тка. — Презиме писца књиге „Интелектуални рад и воља". — А...о! 5) Врста вина. — Реченична веза. — Шта онда? 6) Хомерово дело (у падежу) — Скроз до краја: град у француској. 7) Коњска опрема. — Вредан инсекат. — Похвална песма. 8) Плужила. — Прак света у тенису. 9) Трипут исти сугласник. — Александри. 10) Два самогласника. — Иницијали једног нашег приповедача (умро је).

Решење броја 15: Водоравно: 1) Утва. — Перт (лорд). 2) Швајцарска. 3) Аорте. — Регал. 4) Врéлу. — Сорок. 5) Ваб. — К, к, к. 6) Оче! — Али („**Али** девојци срећу губи" — народна пословица). 7) Пелеј. — Наопако: Паљол (Марсел). 8) Сетна. — Осака. 9) Арбанасово. 10) Рбат. — Обар.

Усправно: 1) Ушав. — Псар. 2) Твор. — Наопако: Брее! 3) Ва (= у). — Револт. — Ба! 4) Ај! — Тлачен. — Ат. 5) Ц (= тс). — Еубеја. — Н. 6) А. — „Рскало". — А. 7) Пр. (пример). — Еоклос. — Со. 8) Ес. — Гркиња. — Об. 9) Ркао. — Аква (aqua). 10) Талк. — Паор

НАЈВЕЋЕ ОСТРВО

Аустралија није највеће острво, као што се често мисли. Највеће острво на свету је Гренланд, који је три пута већи од Аустралије.

ЂЛИЋ ПЕЛИН:

Чича Стојичкова врба

У чича Стојичковом дворишту бијла је израсла једна дивна врба. Од саме земље она се ширила у пет јаких и подједнако дебелих грана, које су се дизале високо над целим селом. Свака од њих разграњавала је свој врх, а све заједно образовале су велику круну, која је предвече бацала сенку, као неко брдо, по пространој пољани, која се пружала од чича Стојичкових зграда чак до другог села.

На тој чудној врби у последње време било је дванаест родних гнезда, у која је с пролећа долазило и легло јаја дванаест пари рода, најмногобројније чича Стојичково живо благо.

Какав би радостан догађај био кад би пристигли ти дугоноги белоперци, који се по одећи нису разликовали од сеоских житеља. Још при првом почетку пролећа, тек што напупе воћке, тек што потрче весела деца по загрејаној, још влажној земљи, тек што се избистри небо, ето где преко улица и дворишта мине брза сенка; промакне ти поред ногу, удари у зид прекопута, одатле у кров и ишчезне. Дигнеш главу — и шта? — изнад тебе лети рода! Лагано, мирно и свечано, иде она од дворишта до дворишта, од пута до пута и чини прве посете. После се окрене брзо и спусти на своје гнездо на чича Стојичковој врби. Деца потрче по блатњавом дворишту у којем се магаре греје на сунцу, и стану да вичу:

— Мамо — рода, мамо — рода!

После пискаво запевају и почну да скачу:

„Ево нам рода долеће".

Поплашене овим дрхтавим гласовима и родином лаком сенком, кокошке се разбеже и закакоћу узнемирено. Петао с буњишта даје умирујући знак, пење се брзо на кола и стаје на готовс.

Уплашена од те граје, на прагу се појављује баба Стојичковица с теставим рукама, брашњава као воденичарски џак, и виче гласом који се чује по целом селу:

— Шта се дерете, бре, проклете проклетије!

Али кад спази роду, која се зауставила у гнезду, па криви врат и разгледа своју домовину у свим правцима, она застаје разнежена и нежно каже:

— Благи Боже, дошао наш гост! Добро нам дошао!

Тада негде иза прљубљених настрешница излази и домаћин, чича Стојичко. Са хаљина и капе висе му дуге сламке, он иде лено и равнодушно погледа своју жену:

— Стојичко, рода! — виче домаћица, узбуђена празничном сликом њиховог сиротињског дворишта.

— Тата, рода! — вичу бесно деца.

Чича Стојичко је лен и мрзовољан човек. По читав дан он се ничега не прихвата, већ се вуче од крчме до крчме и ћутљиво слуша разноразне разговоре о свакодневним питањима. Постоји мало тамо, после се врати кући и поврти мало око појила, уђе у шталу, застане негде на дворишту, почеше се по врату и опет изиђе. По цео дан тако. И увек је намрштен, увек се врти, и све ћути. Једино што може — то је да прави кола. Али како га сви знају као ленога, нико му ништа не поручује, и он никад ништа не прави. И да му још није вредна домаћица Стојичковица, и он, и деца одавно би скапали од глади.

Али ма колико да је чича Стојичко равнодушан према свему око себе, његова сиротињска душица буди се кад спази роду. Он скида капу, диже главу, дуго миче своје космате обрве, које му падају над очи и гледа жмиреним погледом:

— То је Змијара! — каже он важно.

— Не, — то је Жабара! — вели његова домаћица.

— Каква Жабара! Зар не видиш да има жути прстенчић изнад десног колена. Жабара нема такав. Клисар има исто, само на левој нози, под коленом.

— Ама, можда је и Змијара! — слаже се помирљиво домаћица.

Од тога дана у Стојичковој кући завлада радост, у селу — празник. Свакога дана стижу нови гости. Дванаест парова клепеће у дванаест гнезда.

Стојичкова врба испуни се народом. Она као да то и чека — сва се разлиста. На сваком гнезду, стоје по две роде, љубе се, радују се сунцу и лупкају својим кљуновима. Једна одлети, друга долети, носе жабе, змије, крпе, гранчице, уређују свој домазлук, радују се животу у миру и слози са Стојичковом чељади и толико се друже с њима да падају већ и насред дворишта, где лежи псето, омршало од лености и олињало као његов господар.

Једног дана. чича Стојичко у кошуљи, гологлав, дељао је нешто на дрвљанику. Крај њега у иверју стајала је његова поцепана капица, трула од зноја и масна као гибаница.

Око њега се успода Змијара, скупљала је сламке и гранчице и носила их у своје гнездо. Кад угледа капу, она се заустави пред њом, удари је два пута кљуном, после је брзо зграби и однесе у гнездо. Да ли за јело, да ли за простирку, то је њена ствар.

Стојичко скочи брзо и кад спази да му се капа диже, зграби шаку иверја и баци за крадљивицом. Али рода је већ била на гнезду и чвркала капу кљуном.

— Иш! Ej проклета гадуро, дај ми капу!

— Чук, чук! — удари рода још јаче по њој не би ли што откинула.

Стојичко ускипе. Саже се, дограби камен и завитла га пут гнезда. Из дванаест гнезда роде се разлетеше уплашене. Змијара остави капу у гнезду и побеже. Чича Стојичко поче да се сагиње, да купи камење и да га баца на врбу, у чијим су се гранама виле роде, узнемирене и уплашене.

Змијара се врати однекуд, изви се над својим гнездом, паде и опет чукну капу кљуном.

— Чекај ћерко мајчина, научићу те ја! — викну Стојичко, зграби секиру и удари неколико пута по стаблу врбе. Рода оста спокојна. Стојичко побесне још више. Он измахну секиром и поче да сече врбу. Деца заскакуташе по дворишту и стадоше да вичу:

— Змијара узела татину капу!.. Змијара узела татину капу!..

— Вуците се одатле! — викну гневно Стојичко и појури их.

Обрве му се покретаху страшно, а уши су се кретале од љутине.

Деца се посакриваше у мишје рупе.

Стојичко поново замаху секиром. Сечиво се заривало брзо и дубоко у меко дрво. Беле сирове иверке отскакале су далеко по дворишту. Снажно стабло врбе затресе се од бола и пет огромних грана затрепери у претсмртним мукама.

Роде се разлетеше ужаснуте. Оне су брзо одлетале некуда, ишчезавале и долетале поново водећи собом читава јата својих другарица. Изнад Стојичковог дворишта наднесе се таман облак од узнемирених и уплашених рода и са ужасом се заврте над уздрхталим врховима врбе где се љуљало дванаест гнезда.

Али нељућени Стојичко продужавао је да удара секиром све јаче и све љуће.

Ускоро огромно дрво се страшно заљуља. Задрхташе самртнички његове гране и стабло поче да пуца, и као да писну од бола. Погођено дрво се наже и паде полако на пољану с треском и клетвом. Његове крте гранчице изломише се с плачем. Из развађених гнезда диже се прашина.

Стојичко отскочи устрану и осветнички зарежа. После оде, узе своју капу, која је била пала далеко, очисти је о колена и упути се кући.

Стојичковица, чувши тресак оборено дрвета, излете из куће. Она оста збуњена и заплака на глас:

— Стојичко, Стојичко, гром те спалио! Како те не беше жао!

— Ћути! — викну Стојичко и погледа свирепо.

Домаћица уђе брзо у кућу и затвори врата. Стојичко оде у кафану.

Роде су се виле над срушеним гнездима још читава два дана и отишле. Нашле су друго село. Али отада у чича-Стојичковом селу има змија више него икад што је било, јер нема рода које све змије тамане... Све због старе капе мрзовољног Стојичка...

Неиспитани крајеви Земље

Поларни истраживач Хјуберт Вилкинс сматра да од 510.101.000 квадратних километара, колико износи површина Земље, бар пет милиона квадратних километара још није уопште испитано. Ту у првом реду долазе велике површине Земље које се налазе на половима, затим огромни комплекси неиспитане земље у Патагонији, у Јужној Америци, непроходни крајеви у Тибету, брдовити крајеви централне Азије. Да се све то испита, треба свакако да прође још много и много година.

Претсказивачи времена

Становници јужних чилеанских обала имају сигуран знак да сазнају какво се време спрема. На тим обалама има мноштво морских ракова. Чим се спрема кишно време, на белим частим леђима ових ракова појављују се црвенкасте пеге, које су утолико веће уколико се веће невреме спрема.

НЕОБИЧАН КОРЕН ЈЕДНЕ АФРИЧКЕ БИЉКЕ

У пустињама Азије и Африке расту биљке чији корен продире 40 м. дубоко у земљу, да би допро до воде. Тежина корена тих биљака хиљаду пута је већа од тежине биљке над земљом.

Скакавци као јело

Једно од најомиљенијих јела човечанства су скакавци. Кинези, Филипинци, Мексиканци и још многи други народи на свету једу скакавце куване, печене и пржене. На Филипинама осушени и ушећерени скакавци употребљавају се као код нас суво грожђе за колаче.

Најслађа биљка на свету

Најслађа биљка на свету расте у Јужној Америци и зове се стевија. Ова биљка, која је откривена тек пре кратког времена, садржи 300 пута више сласти него шећер.

Наредба је наредба, и у Америци!

Претседник Сједињених Америчких Држава г. Рузвелт издао је наредбу да се од свих службеника и од свих посетилаца Беле куће морају узети отисци прстију. Ова наредба, свакако издата због предострожности, односи се како на непознате посетионе, тако и на познате политичаре који долазе у Белу кућу. Сам претседник г. Рузвелт показао је да се наредба мора поштовати и први је дао отиске својих прстију...

Разна филмска предузећа у Америци искористила су овај случај да лансирају нову моду. Филмски старови у будуће неће давати својим поштоваоцима и обожаваоцима своје потписе већ своје отиске прстију. Сада је у Америци настала права трка за отисцима, јер сваки љубитељ филма хоће да набави отиске прстију популарних филмских звезда.

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ!

ВЕЛИКА РИБА

Рибар Панта хвалио се у друштву:

— Ухватио сам онда једну ве-е-е-е-ли-ку рибу. Рачунајте сами колика је била: глава је била дугачка 20 сантиметара. Реп је био дугачак

колико глава и половина трупа, а цела риба била је два пута дужа него реп и глава заједно!

Знате ли сада колико је ова Пантина велика риба била дугачка? Размислите, а ако се не сетите потражите одговор на 11 страни.

Шта се догађа на овој слици?

Шта претставља ова слика? Одговорите једном реченицом, али тако да има дванаест речи и да свака реч почиње сугласником „д"? Покушајте!

(Добра девојчица Дара имала довољан број дугих дана да буде добра жена).

Чудновати Кинез

Колико овај Кинез има година? То ћете лако утврдити кад саберете цифре помоћу којих је нацртано његово лице, али вам ипак за сваки случај дајемо решење на страни 11.

БИОСКОП КОД КУЋЕ

Наместите руке као што је на слици показано, затим поставите светлост тако да вам сенка од руку пада на зид, па ћете добити слику прасеће главе... Ако још умете полако да покрећете руке, прасе ће оживети као у биоскопу!

✣ ✣ ✣

ХУМОР

ПАС ЈЕ ДРУГО!

— Зашто си се тако расплакао, мали? — пита један господин малог Стеву.

— Изгубио ми се пас!

— Па не бој се, наћи ће он већ кућу и сам! — тешио је Стеву господин.

— Знам, знам, али без њега ја не могу да нађем кућу!

ОВОГ МИНУТА — СВАКОГ МИНУТА

Овај чланчић прочитаћете за 60 секунди. Док га будете читали, тачно за то време догодиће се у свету ово што у њему пише. Сваког минута се у свету све то догађа. Шта се догађа у свету за један минут?

☆ Њујорк троши 500 килограма риба за један минут.

☆ У Сан Франциско увози се злато за 350 долара сваког тренутка.

☆ Лутеранска црква троши 90 долара сваког тренутка у Сједињеним Државама и у Канади.

☆ Тексас је амерички највећи произвођач кинеске шећерне трске... Производња: 110 бушела сваког тренутка.

☆ За седам долара мастила троши се у Америци сваког тренутка у години.

☆ У овом тренутку Сједињене Државе произвеле су 150 дрвених кутија за цигаре.

☆ Туристи у Канади потроше 500 долара сваког тренутка.

☆ Индустрија: Америчка индустрија, која се бави препарирањем дрвета, против пропадања и уништења од стране штеточина троши за тај посао 230 долара сваког минута.

☆ Свет производи 280 тона кокса у једном минуту.

☆ Јапан је други на свету највећи произвођач сумпорне киселине — пет тона сваких 60 секунди.

☆ Скандинавске земље чувене су у свету због својих млечних производа... Данска извози 2.800 комада јаја сваког минута.

☆ За шездесет секунди изменио се пут судбине... Био је потребан око један минут Адаму да поједе јабуку, Арону Буру да пуца на Александра Хамилтона, Клеопатри да узме отров, Французима да осваје Бастиљу и подигну револуцију...

☆ У Антарктику се добија за један минут пет буради уља од уловљених китова.

☆ Двеста тридесет лица прође кроз канцеларије америчких државних надлештава у једном минуту.

☆ Рокфелерове фондације троше 20 долара сваких 60 секунди за науку и научна испитивања.

Да ли знате?

ПРОТИВ ОНИХ КОЈИ ХОЋЕ БЕСПЛАТНО ДА ТЕЛЕФОНИРАЈУ

Све јавне телефонске говорнице муку муче са онима који уместо правог новца убацују у аутомате разне предмете сличне новцу, те тако не само кваре апарате, већ наносе и штету власницима телефона. Од те напасти нарочито страдају телефонске компаније у Америци, и зато се оне најодлучније и бране.

Сада је, поред осталог, пронађен и један нарочити систем. Када се убаци новац у телефон, да би се добила веза, нарочити аутомат избаци новац у једну стаклену кутију која се види споља и која је осветљена за време разговора. На тај начин сваки пролазник може одмах да види да ли је лице које тога тренутка разговара у кабини убацило у телефон прави новац или лажан, или можда чак и дугме...

Праве џунгле данас су врло ретке

Правих џунгла данас је сваким даном све мање. То једнодушно потврђују сви истраживачи тих крајева. Број тигрова и других дивљих животиња из рода мачака у самој Индији сведен је на најмању меру. То је последица у првом реду живог моторизованог саобраћаја, због кога су и некада ретко пролазни крајеви добили одличне путеве. Аутомобили мирно пролазе, чак и ноћу, и кроз крајеве за које се сигурно зна да обилују тигровима. Шофери се не боје, јер је довољно да само на све стране бацају светлост из својих фарова, па да и најкрвожеднији тигрови утекну. Затим, сада су уроњеници наоружани не примитивним оружјем, већ одличним пушкама које су врло опасне по тигрове.

Због свега тога у шали се прича да ће ускоро доћи дан, када ће богате раје плаћати велике суме да би могли да приреде лов на правог тигра..

Џиновско дрво

Највеће дрво на свету свакако је секоја, чија је постојбина у Калифорнији, али које је акліматизирано и у Европи. У Калифорнији секоја може да достигне висину и од 130 метара у висину, док крупна дрвета може да буде и до 30 метара у пречнику.

У шумама Марипозе и Калавераса, у Калифорнији, многа од ових нарочито великих дрвета добијају и своја имена, под којима су позната често у целом свету.

Да би једна секоја достигла своју величину, потребно је да протекну многе године. Недавно је оборено једно од тих дрвета, које је носило име „Марк Твен". Тачним мерењима утврђено је да је дрво било високо сто метара, а да је морало бити старо најмање 1341 годину.

„Трава живота"

У Лондон је недавно донесено неколико примерака врло ретке биљке која расте у Кини и која се кинески зове „фу ти циенг", што треба да значи „трава живота". Уверавају да је дејство ове траве такво да онај који је пије када је скувана на сваки начин обезбеђује себи бар двапут дужи живот него иначе. Наводи се као пример да је ту скоро у Кини умро у 256 години старости један човек који је већ двеста година сваког дана пио једну извесну количину фу-ти-циенга. Уверавају да је тај човек био потпуно крепак. Он се у своме дугом животу двадесет четири пута женио и имао је преко стотину деце.

Сада је ова чудновата биљка донесена у Лондон да се и научно испита да ли има заиста такво дејство, или је прича о њеном чаробном дејству постала у машти Кинеза!

РЕШЕЊА

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС? Жил Верн.

ВЕЛИКА РИБА

Глава је била дугачка 20 сантиметара. Реп 20 сантиметара више половина трупа. Цела риба је дугачка: два пута колико глава и реп, то јест 2 пута 20 сантиметара више 20 сантиметара више половина трупа, то јест 2 пута 40 сантиметара. А како је реп у то јест 80 сантиметара више цео труп. Тих 80 сантиметара су дакле глава и реп, што значи да је реп дугачак 60 сантиметара. А како је реп у ствари глава више половина трупа, значи да је половина трупа 40 сантиметара или цео труп 80 сантиметара. Цела риба била је дакле дугачка: 20 више 80 више 60 сантиметара, или укупно метар и шездесет сантиметара.

ЧУДНОВАТИ КИНЕЗ

Кинез има 33 године.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

Један вередром у Јужној Америци има сат који у пречнику мери десет метара. Мала казаљка је дугачка 4 метра, а велика пет метара. Авијатичари могу да

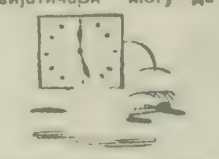

виде колико је сати са висине од преко хиљаду метара.

*

Поларни медведи су „леваци", јер се више служе предњом левом шапом него предњом десном шапом. То је утврдио др. Хег Томас приликом свог последњег научног путовања кроз поларне крајеве.

*

Као и крикет, и билијар се некада играо на зеленим ливадама. Када је касније унет у кућу и нешто промењен, и када је место ливаде употребљен нарочити велики сто, за успомену на некадашње поље игре, задржана је зелена боја чоје.

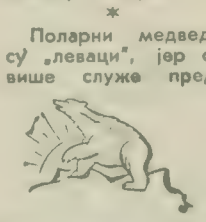

*

Срце удара просечно 80 пута у једном минуту, а за то време испумпа 480 литара крви.

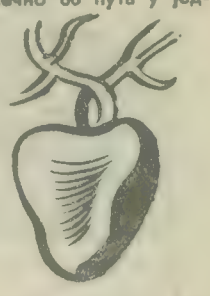

*

Док је у највећем делу земаља црнина знак жалости, Кинези и Јапанци у знак жалости облаче се у бело.

*

У Кини су стрела и лук употребљавани као ратно оружје још 1911 године.

С МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИЋЕТЕ СЕ...

КОЈА ЈЕ ОВО БАЊА?

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости, које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетићете се о којој је бањи реч и обновићете своје знање. Дакле, која је ова бања?

1) Највећа и најпосећенија бања у Србији. Испод планине Гоча. Извор је алкално киселе воде од 36.6 степени Целзијусових. Има и хладан извор алкално-земноалкалне воде. Лечи: катаре органа за дисање, варење и мокраћних органа, затим болести јетре, гуштераче, жучни и бубрежни камен, диабетес, подагру, болести срца и крвних жила, женске болести. Добро уређена бања.

2) Бања и летовалиште у Словеначкој. Носи име по једној оближњој варошици. Извори киселе воде ове бање познати су преко 300 година, а као бања место је почело да се развија 1801 године. Једна од најуређенијих бања у Југославији. Лековита вода највише служи за лечење болести желуца и црева. Из ове бање сваке године разнесе се преко два и по милиона флаша лековите воде.

3) Бања у Босни, недалеко од једног великог града. Има извор сумпорне воде од 57.5 степени Целзијусових. Лечи реуматизам, неуралгију, женске болести, скрофулозу, сифилис, хроничне катаре органа за дисање.

Одговор: 1) Врњачка Бања. — 2) Рогашка Слатина. — 3) Илиџа.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

ЖАБЕ СЛУШАЈУ УШИМА
ОНЕ ИЗА СВАКОГ ОКА ИМАЈУ ЈЕДАН МАЛИ ЖИВАЦ КОЈИ ЈЕ У ВЕЗИ С МОЗГОМ И ПОМОЋУ НЕГА ЧУЈУ
ЈЕВРЕЈИ ОД СНЕГА
ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ВЕЛИКОГ СНЕГА БЛИЗУ СУ СИТИЈА (У АЈОВИ, С.А.Д.) У ЈАНУАРУ 1939. ЈАК ВЕТАР ЈЕ ПОТЕРАО ПРЕКО ПОЉА НА ХИЉАДЕ ОВАКВИХ „ЈЕВРЕЈА ОД СНЕГА"
ЕЛ ДОКТОРЧИТО
(МАЛИ ДОКТОР) ЈЕ КИП КОЈИ СЕ НАЛАЗИ У ЦРКВИ САНТА РОЗА У ЛИМИ (ПЕРУ) И КОМЕ СЕ ПРИПИСУЈЕ ВЕЛИКИ БРОЈ ЧУДОТВОРНИХ ИСЦЕЉЕЊА. ОВОМ КИПУ ЈЕ УНИВЕРЗИТЕТ САН МАРКОС У ЛИМИ ДАО ЗАИСТА ТИТУЛУ ДОКТОРА, КАО НАГРАДУ ЗА ЊЕГОВА ДЕЛА

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

КОРИНТСКИ КАНАЛ ЈЕ ДЕЛИМИЧНО ЗАТРПАН!

Свакога дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари и места. Да ли сте у стању да запамтите бар оно што је најважније и што није било тако давно? Или читате површно, па све остаје без трага? Покушајте да проверите; ево вам најобичнијих питања:

1) Када су извршени избори за белгиски парламенат?

2) Како се звао вођа побуњеника у Палестини који је недавно погинуо?

3) Када су трупе генерала Франка ушле у Мадрид?

4) Који је канал затрпан за време буре?

5) Колико износи буџет београдске општине?

Одговор: 1) Избори за белгиски парламенат извршени су у недељу 2 априла 1939 године. — 2) Арапски прва к и вођа побуњеника у Палестини Абдула Рахим погинуо је 27 марта у сукобу са британским трупама. — 3) Трупе генерала Франка ушле су у Мадрид 28 марта 1939 године после опсаде од скоро две и по године; опсада је почела 6 новембра 1936. — 4) Коринтски канал у Грчкој затрпан је делимично приликом једне буре када је наступило одроњавање обала. Пловидба је обустављена; потонуле су две лађе: једна грчка и једна француска. — 5) Буџет београдске општине износи 357,837.000 динара.

ЧУДА СТРАНИХ ЗЕМАЉА

ВИКТОРИЈА (АУСТРАЛИЈА)

ПРЕ 100 ГОДИНА ВИКТОРИЈА НИЈЕ ИМАЛА НАСТАЊЕНА САМО ЦРНЦИМА, КАНИБАЛИМА, РУСИМА ИТД. ДАНАС ОНА ЈЕ ДРУГА НАЈНАСЕЉЕНИЈА ДРЖАВА У АУСТРАЛИЈИ. ОНА ЈЕ НАЈМАЊА КОЛОНИЈА ДРЖАВА, ВАВИ СЕ ПОЉОПРИВРЕДОМ И ПРОИЗВОДИ ТКАНИНЕ, ЈЕДНУ ТРЕЋИНУ ОД ПРОИЗВОДЊЕ ЦЕЛЕ АУСТРАЛИЈЕ. МЕЛБУРН, КОЈИ ИМА МИЛИОН СТАНОВНИКА ПОЗНАТ ЈЕ КАО „КРАЉИЧИНА ВАРОШ" У АУСТРАЛИЈИ
...И СВЕ ТО ЗА 100 ГОДИНА
ПРОНАЛАЗАК ЗЛАТА У ВИКТОРИЈИ 1851 ГОДИНЕ ИЗАЗВАО ЈЕ „ЗЛАТНУ ГРОЗНИЦУ"
НАЈВЕЋИ КОМАД ЗЛАТА НА СВЕТУ ПРОНАШЛА СУ ДВА РУДАРА У БАЛАРАТУ 1869. ТЕЖИНА МУ ЈЕ БИЛА 70,30 КИЛА. ПРОДАЛИ СУ ГА ЗА 9.534 ФУНТИ СТЕРЛИНГА
ЗЛАТО ЈЕ ПРЕНОШЕНО У БАНКЕ КОЛИМА СА ОРУЖАНОМ ПРАТЊОМ. ТРАНСПОРТЕ СУ ВРЛО ЧЕСТО НАПАДАЛИ РАЗБОЈНИЦИ. „КЕЛИ" СУ БИЛИ НАЈЗЛОГЛАСНИЈИ РАЗБОЈНИЦИ. НИХОВ КРАЈ ЛИЧИ НА ФИЛМ СА ДИВЉЕМ ЗАПАДОМ. ОНИ СУ СЕ БИЛИ ЗАБАРИКАДИРАЛИ У ЈЕДНОЈ ЗГРАДИ И КРОЗ ПРОЗОР ПУЦАЛИ НА ПОЛИЦИЈУ КОЈА ИХ ЈЕ ОПКОЛИМА
ТАКОЗВАНО КОРНТСКО ПИТАЊЕ, КОЈЕ УСПЕВА У ВИКТОРИЈИ, ЧУВЕНО ЈЕ У СВЕТУ. ОНО ИМА КРУПНА ЗРНА (РАЗНЕ ВРСТЕ) И СУШИ СЕ НА СУНЦУ. СУШЕЊЕМ ЗРНА ИЗГУБЕ ТРИ ЧЕТВРТИНЕ ОД СВОЈЕ ТЕЖИНЕ
ОВО ЈЕ „ОТВОРЕНА ЈАМА" РУДНИК ИЗ КОГА СЕ ВАДИ МРКИ УГАЉ. УГАЉ СЕ ИЗНОСИ ЉУДСКИМ ТРИЦИНИМ ДИЗАЛИЦАМА И ШАЉЕ СЕ ПО ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ.
МРКИ УГАЉ ЈЕ ДРВО, КОЈЕ ЈЕ ДУГО ГОДИНА ЛЕЖАЛО У ЗЕМЉИ, АЛИ СЕ ЈОШ НИЈЕ ПРЕТВОРИЛО У ТВРДИ ЦРНИ УГАЉ. ОН ЈЕ МЕЂУ ОБИЧНИМ УГЉЕМ И ЛАКО СЕ ВАДИ ИЗ ЗЕМЉЕ
КЛИМА ЈЕ ТАКО ВЛАГА ДА СУ КРАВЕ СТАЛНО У ПОЉУ И ПАСУ ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ
ДЕЦА ВОЛЕ КУКАБУРУ. ТО ЈЕ ПТИЦА ПАМЕТНА ПОЛЕ ДАИ САРКАСТИЧНА ОСМЕЈКА. ЈАКО ЈЕ ПИТОМА

ПОПАЈ КАО ГУВЕРНАНТА

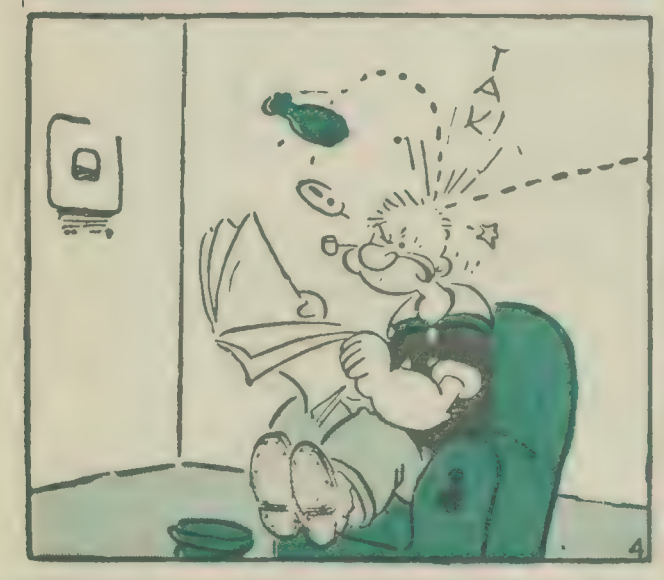

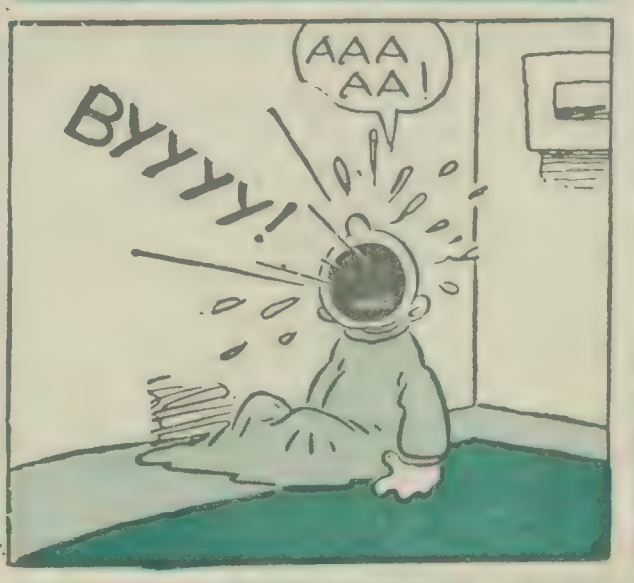

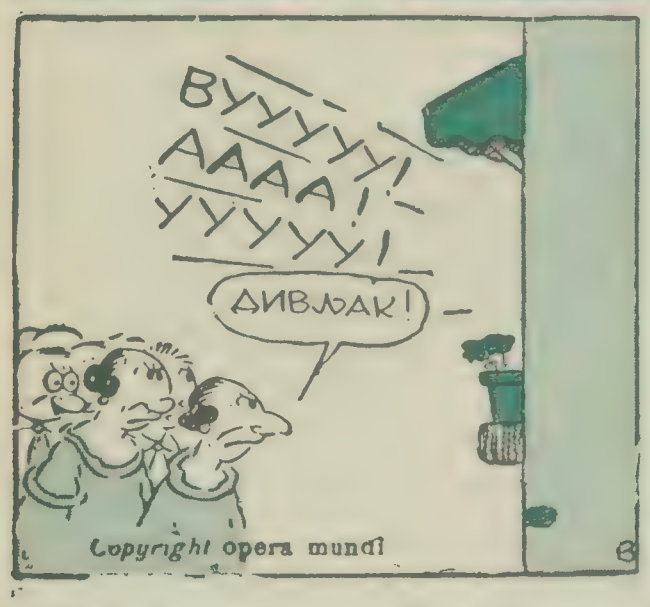

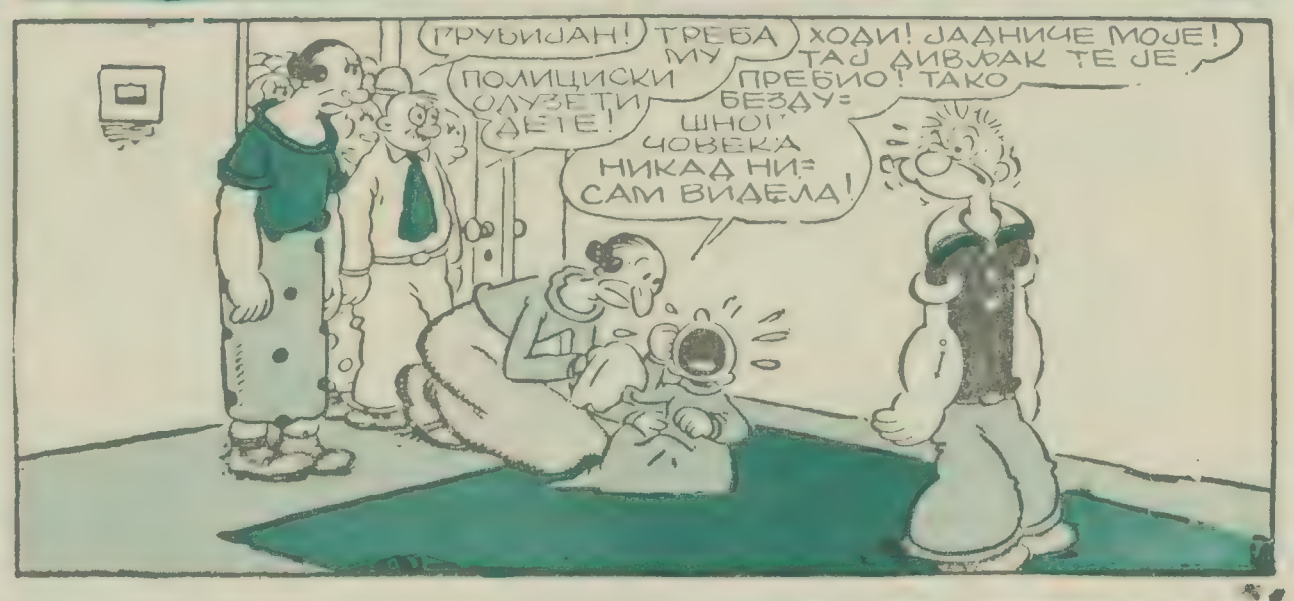
ГРУБИЈАН! ТРЕБА МУ ПОЛИЦИСКИ ОДУЗЕТИ ДЕТЕ!
ШНОГ ЧОВЕКА НИКАД НИ= САМ ВИДЕЛА!
БЕЗДУ=
ХОДИ! ЈАДНИЧЕ МОЈЕ! ТАЈ ДИВЉАК ТЕ ЈЕ ПРЕБИО! ТАКО

Штампарија „Политике". Власник: Штампарско-издавачко „Политика" а. д. Одговорни уредник Мирослав Дим. Стевановић, Поенкареова ул. бр. 31.

ОВАЈ БРОЈ ЗАБАВНИКА ЈЕ РЕПРИНТ ИЗДАЊА ИЗ 1939. ГОДИНЕ

Kad sa nekim od najdražih podeliš sočni, pravi medenjak Pionir, to je onda ...

Medeni Trenutak

Pionir

SPECTRA OGM

ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ ИЗ ЗБИРКЕ СТРАВЕ ДЕЈВА ДАТОНА

ЦАРСКА РАКЕТА

Руски племић је уживао у ватромету на пиротехничкој изложби у Москви 1690. године када га је смртно погодила ракета тешка 2,5 kg коју је направио нико други него руски цар Петар Велики.

ЧОВЕК МУЊА

Руски професор Џорџ Ричман био је једна од првих жртава развоја науке о електрицитету. У својој кући у Санкт Петерсбургу покушао је да привуче муњу. Спровео је жицу на свој кров која се спуштала до једне челичне шипке закачене изнад посуде са водом и гвозденим пуњењем. С нестрпљењем је сачекао наредну олују, и окружен својим пријатељима на опасно малој раздаљини, нестрпљиво завиривао у своју необичну направу, уверавајући присутне да му се ништа неће догодити. Али, пре но што је успео и да заврши реченицу, гром је ударио о жицу на крову шаљући ватрену куглу, пречника десетак сантиметара, баш у средину професоровог чела смртно га погодивши. Пратећи заглушујући прасак погодио је и суседне посматраче прогоревши им одећу. Човечанство је тако дошло до сазнања да је препоручљиво поставити громобран изван куће, а не унутар ње.

Бриљантни мозак који је смислио теорију релативитета на захтев самог Алберта Ајнштајна, након његове смрти 1955. године, био је извађен, исечен на комадиће и послат медицинским стручњацима широм света да га проучавају.

СТИЖЕ ЕКОБ

ЕКОЛОЗИ ГЛАСАЈУ ЗА ПЛАСТИКУ!?

Пластичну амбалажу, посебно кесе, оптужују еколози за хиљаду и једну штетну последицу. Те не раствара се у природи као картон и папир, не може се поново прерадити као стакло, алуминијум или гвожђе. Пластика не само да загађује околину већ је постала и синоним за непотребно расипање.

Међутим, изгледа да су научници који у швајцарским лабораторијама врше истраживања дошли до сасвим невероватног открића. Сви грешимо, кажу они, а у тој оцени су им се придружиле и колеге из немачких и британских лабораторија.

Сада сви мисле да листу штетности треба читати с другог краја: најмање је штетна пластична амбалажа, потом оне друге а на последњем месту је картонска! Невероватно – они су ставили пластичне кесе на прво место листе амбалаже која је највише еколошка.

Нова наука

Па како је то могуће, питамо се сада у чуду. Одговор је једноставан: рођена је нова наука названа „Екобилан", у ствари нека врста еколошких биланса, односно рачуница. Ради се о математичкој методи помоћу које се израчунава тачна еколошка предност било којег предмета, али током његовог целокупног циклуса постојања.

Екобиланом мере се четири параметра. Прво, потрошена енергија од, на пример, вађења неке сировине из рудника па све до камиона којим се роба направљена од ње испоручује у радње.

Друго, загађење ваздуха и то не само код производње одређене робе него и оно створено у било ком тренутку везаном за транспорт или приликом производње потребне енергије за њену производњу.

На трећем месту мери се загађење воде.

И на крају, мери се количина произведеног отпада и потребна енергија за њено уништење.

Као што можемо да закључимо, екобилан проучава амбалажу од њене колевке до гроба. У таквом свеобухватном мерењу, пластична амбалажа односи победу над свим својим конкурентима, као најмање штетна а ево због чега. Пре свега, лагана је. Ако добро погледате ову слику са празним пластичним флашама које на глави преноси ова девојка из Обале Слоноваче, схватићете то у потпуности.

Ниједан материјал никада није био тако на лошем гласу као што је сада пластика, посебно амбалажа направљена од ње. Међутим, чују се и нека друга мишљења

Пластичне флаше су најлакше

Математички, једна празна флаша од стакла тешка је 350 грама док она од пластике има само 49 грама. Картонска кутија има 100, а она од полиетилена само 20 грама.

У двадесет последњих година пластична амбалажа је постајала све лакша. Од дана када је први пут масовно употребљена, до данас, њена тежина је преполовљена. За њену производњу потребно је веома мало деривата нафте. На пример, потрошач који крене аутомобилом до оближње радње удаљене само стотину метара, потроши исту количину нафте која је потребна и за производњу пластичне касе од 6,5 грама у коју му пакују робу на каси. Производња папира изискује да се потроши три пута више енергије него код пластике. Самим тим више се чува природна околина јер се мања количина загађивача при том појављује у ваздуху и рекама. Овде постоји и један изузетак: то је pvc амбалажа која код уништавања спаљивањем избацује гас одговоран за киселе кише.

Али, како објаснити да су, када се све сабере и срачуна, старе добре стаклене флаше лошије од пластичних? Пре

Срећна Нова година

ФОТО-ФИНИШ

Да и најтривијалнији догађаји могу да доведу до велике катастрофе, говори и чикашки случај из јула месеца године 1915. Човек с фотоапаратом био је последња карика у ланцу догађаја који је послао у смрт чак 850 људи. Све је почело врло безазлено. Три и по хиљаде путника безбрижно се укрцало на брод „Истланд" да би отишли на једнодневни излет по реци Чикаго за само 75 центи. Брод је, међутим, био регистрован само за две и по хиљаде људи и имао је невољу коју је проузроковао велики нагиб брода на левој бочној страни. Тежина ових додатних хиљаду путника довела је до тога да се брод толико нагне на једну страну да је главни бродски инжењер послао морнаре да преместе путнике на десни бок брода, да би се успоставила равнотежа. Не схватајући озбиљност ситуације, већина путника је остала на својим местима и тако запечатила сопствену судбину. Једанаест чланова посаде, схватајући опасност, искочило је на обалу.

Ситуација се још више погоршала када је човек са фото-апаратом почео да фотографише брод са његове бочне стране. Стотине знатижељних посматрача скупило се на ограду брода са жељом да и они буду фотографисани. То је била кап која је прелила чашу. Брод је великом брзином почео да се преврће и баца ужаснуте путнике у реку. За кратко време 850 људи изгубило је живот.

Када су схватили да је део путника остао заробљен у унутрашњости превртнутог брода, спасиоци су уз помоћ ацетиленског горионика пробили његов труп и успели да извуку 40 људи.

Сандук у коме је тело певача Марија Ланце требало да буде пренесено из болнице у Риму био је премален за корпулентног тенора.

Како други сандук нису могли да нађу, Ланцу су буквално сабили унутра, ломећи му кости на чланцима и раменима и окрећући му стопала са стране да би могао да стане.

УБИЈЕНИ МИЛОСРЂЕМ

Пакети са храном које су избацивали авиони Црвеног крста жртвама поплава у Асаму (Индија), нанели су више штете него користи. Погинуло је двоје људи, јер су се пакети спустили управо на њих.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

ИЛАН

свега њихов превоз изискује већу потрошњу нафте, чак 40 одсто више него код пластике. А ако се нешто уштеди код прикупљања старог стакла, то се изгуби уколико, на пример, добронамерни грађани дођу својим аутомобилом до отпада или сабирних центара. Тада потроше више енергије него што се уштеди прикупљањем старог стакла.

Код амбалаже за млеко, полиетиленска кеса је на првом месту екобилана а тек потом тетрапак или стаклене флаше. На жалост, није практична приликом коришћења. Они који их производе покушавају да нађу решење и за то, па продају додатни пластични бокал који се може дуго користити а не мора да се пере.

Откриће да најбоља „стара добра пластика" има своју вредност само уколико се она у свим земљама у којима се користи истовремено прикупља после употребе и прерађује.

Рат еколога и фирми

Нема зелене Европе ако сви бацају кесе наоколо, то је свакоме јасно. Е, ту престаје

примирје и почиње рат између еколога и произвођача амбалаже. Овим последњима није ни једноставно ни јевтино да, на пример, оперу водом две стотине пластичних чаша од јогурта да би од њих сакупили само један килограм пластичне сировине поново употребљиве за производњу. А и за сваку врсту пластике би требало организовати посебно сакупљање и контејнере. А тих врста има толико!

Међутим, научници се сада труде да и ту пронађу најбоље начине да се, као крајњи циљ, природа што више сачува. Тако на пример, у Немачкој већ једно предузеће прерађује одређену врсту пластике тако што, када је помеша са једним новим материјалом, добија годишње 10.000 тона синтетичких нити од којих прави тепихе и пуни јакне. А у Француској већ увелико од полиетилена, добијеног из одбачених пластичних флаша, праве кесе за ђубре. Нове идеје се стално јављају и изгледа да ће пластика можда и постати – омиљени еколошки производ будућности. И да се подсетимо, на стару добру и увек важећу узречицу: Никад не реци никад.

Љ. Шешеринац

ДРАГА ДЕЦО,
ИЗНЕНАЂЕЊЕ!
НОВЕ ГУМЕНЕ БОМБОНЕ
СА ВОЋНИМ УКУСИМА
ИСКРЦКАЈТЕ ВЕВЕРИЦУ!
gummy zoo
ПРОГУТАЈТЕ ЛАВА ДОК СПАВА!
ЈА САМ СЛАТКА ПАТКА!
Soko Štark
Soko Štark
Soko Štark
ОДГРИЗИТЕ РИБИ РЕП!
ПОЈЕДИТЕ КРОКОДИЛА!

Живети са псом

Немац у Мексику

Почетком 1986. године у француском граду Дре, западно од Париза, одржана је необична свечаност. Немачки овчар, по имену Урик, на служби при професионалној ватрогасној команди града – произведен је у десетара. У присуству целокупног људства ватрогасног одреда огрлица овог пса који је учествовао у спасавању жртава земљотреса у Мексико Ситију, украшена је одговарајућим ознакама. Урик је пронашао и помагао у спасавању на десетине људи који су остали живи затрпани под рушевинама главног града Мексика.

Само ви гризите!

Крајем седамдесетих година у Француској је избио прави скандал: објављен је податак да кућићи сваког дана угризу у просеку 5000 поштара! То је навело Министарство веза да донесе одлуку којом ће оне који примају пошту натерати да реше проблем и увело за сваки угриз високу новчану казну. Прва кампања за спасавање поштара започета је 1978. године. Три месеца касније број уједених смањен је упола, али онда се постепено све вратило на своје место. Француски кућићи наставили су да гризу хиљаде француских поштара, али се ови, занимљиво, више нису жалили. Како то? Париска штампа тврди да је то зато што Французи јако воле псе којих у овој земљи тренутно има око 9 милиона на 51 милион становника. И нуди оправдање за псећи род: једноставна рачуница показује да од 1800 француских паса негативан однос према поштарима имају само 1-2 бесна створа који више воле да угризу него 'леба да једу.

Незаменљиви инспектори

У свету готово свака екипа цариника има и свог четвороногог члана. За те послове користе се посебно обучени пси – „инспектори" за откривање дроге. Недавно се у француском листу „Монд" појавила следећа вест: „Само у протеклој недељи септембра четвороноги помоћници царинарнице у Руасију открили су у пртљагу 26,5 килограма дроге а укупно је уз њихову помоћ у претходних девет месеци на француским граничним прелазима откривено око 18 тона различитих наркотичких средстава."

Фармерке за Габи

Један од најотменијих минхенских салона за псећу одећу налази се у самом центру баварске престонице. Посетиоце овде дочекују љубазно, узимају им пажљиво меру старајући се при том да муштерију не узнемире превише, а примају се наруџбине за све врсте одеће: ону за изласке, доњи веш и сл. Овде ће вам сашити мантил или пиџаму за вашег љубимца, направити папуче опшивене крзном, а израђују и различите детаље као што су, на пример, кишобранчић са специјалним системом отварања, „сунчане" наочаре, појас за спасавање за купање у мору, оригиналне скије. Хит ове сезоне је пелерина за свечане пријеме и огрлица украшена вештачким брилијантима.

У псећу моду бануо је и џинс. Власник једног огромног пса из овог града који се жалио да за свог четвороногог пријатеља, у ствари пријатељицу, нигде не може да нађе фармерке – више нема разлога да јадикује, набавио је за Габи комплет фармерке и јакну и ове зиме за њу нема зиме.

Ето, какве бриге море неке људе на хиљаду километара од нас.

Илустровао: Драгана Јовчић

ЛИЦЕ ГОДИНЕ

Биографије:

БРАЈАН АДАМС

ло предвиђено да он пева ту песму а када је направио директори у Холивуду нису били задовољни резултатом.

– Имали смо пуно невоља док смо наговарали људе у филмској компанији да ће наш аранжман добро лећи у филму – каже Брајан Адамс. – Они су желели да у песми буде више старинских инструмената, тако да могу да их убацују где им у филму одговара. Одговорио сам им да нама нису потребне мандолине и лутње, ово је поп плоча. Мислим да су сада веома задовољни, мада још увек покушавају да потисну песму у односу на филм. То је одраз њиховог првобитног разочарања.

Договори с филмском компанијом потрајали су дуже од маратонског снимања новог Адамсовог албума „Waking Up The Neighbours". Са продуцентом Мутом Лангом провео је осам-наест месеци у студију. Пред тога, већи део предвиђеног материјала за плочу морао је да одбаци зато што је прекинуо сарадњу са Цимом Валансом, са којим је дуго година заједно компоновао. Наиме, Валанс је после великог успеха Адамсовог албума „Reckless" из 1984. године постао врло тражен композитор, тако да је почео да ради и за тако велика имена као што је група „Aerosmith".

– Није ми се допало да будем део нечије радне обавезе – наставља Адамс. – Када су се договори са њим свели на то да ће за мене имати времена негде између Божића и Нове године, захвалио сам му се. Било ми је потребно да радим са неким ко је заинтересован за песме. Јер, лако је компоновати песме, тешко је компоновати добре песме. Зато се Адамс одлучио да нове песме уради са продуцентом Лангом, али на један сасвим другачији начин од оног на који је навикао.

– Био сам врло болећив према својим песмама. Када би ми се родила идеја, то је било довољно. Али када бих дошао у студио са новом песмом, Ланг би ме упитао где је осталих десет. Потпуно је изменио мој начин размишљања. Схватио сам да не постоје никаква правила, да песма мора да има нешто посебно, без обзира шта је то, да се с тим мораш суочити, мораш учинити да то делује, мораш скинути одећу са песме и видети како она заиста и изгледа. Тако смо и радили, један од нас би дошао са идејом за песму, онда смо покушавали некако да јој сложимо основу. После неколико дана Ланг би дошао са изврсним ритмом који је смислио песму, поново би преслушали снимак и онда схватили да нам рефрен није добар, па бисмо га изнова написали. То је било невероватно. Он је поново слушао старе песме које смо Цим и ја компоновали и за које сам мислио да су одлично склопљене и онда им је налазио сасвим оправдане замерке. Никада раније нисам радио на тај начин. За претходне албуме бих обично ушао у студио са десет песама које су имале готову музику, текстове, аранжмане, све, снимио бих плочу за шест недеља и предао траку дискографској кући. Ова плоча је рађена другачије. Ја сам био на европској турнеји а Ланг и Боб Клармоунтин су седели у лондонском студију и све време миксовали плочу. Када би завршили неку песму, ја бих дошао авионом, преслушао је и одобрио, па се затим вратио на концерте. Тако ми је протекла цела турнеја: два концерта па одлазак у Лондон, поново концерти, па миксовање. Чудан начин рада.

Чудан, али врло успешан. Када је Адамс питао људе из своје дискографске куће ко купује његов сингл, једноставно су му одговорили: „Свако". То га је утолико више зачудило јер су врло тешко одлучили коју песму са албума да ставе на сингл. Добру продају бележи и албум, иако је дупли, те самим тим доста скупљи, међутим, у случају овог заиста огромног Адамсовог успеха остаје нејасно чиме је успео да такође, готово преко ноћи, заинтересује публику за себе, будући да му се нове песме ништа битно не разликују од претходних. Очигледно му је популарност филма „Робин Худ" пуно помогла, а добар део посла је обавила и пропагандна машинерија. У сваком случају, бар што се тиче, Брајан Адамс је себи обезебедио место најуспешнијег извођача ове године.

П. Ј.

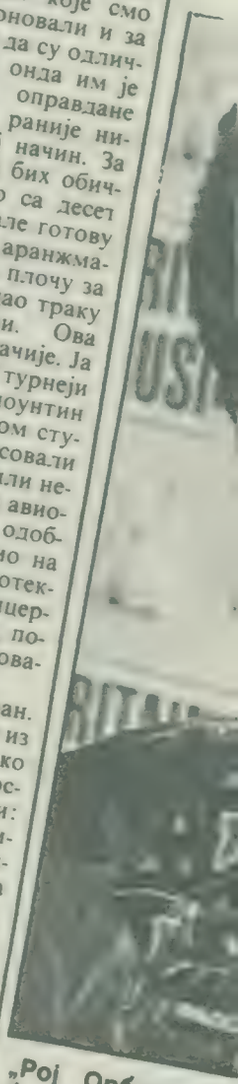

„Рој Орбисон је био све оно што сам се надао да ће бити. И још више од тога. Био је осећајан, мудар, велики певач и музичар. Његова смрт је заиста велика трагедија."

Крис Ајсак

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Четири године није га било у јавности а онда се прошлог лета појавио са хит синглом „(Everything I Do) I Do It For You" који је потукао све рекорде. Шеснаест недеља био је први на британској топ-листи и тако је постао власник најуспешнијег сингла у историји рок музике

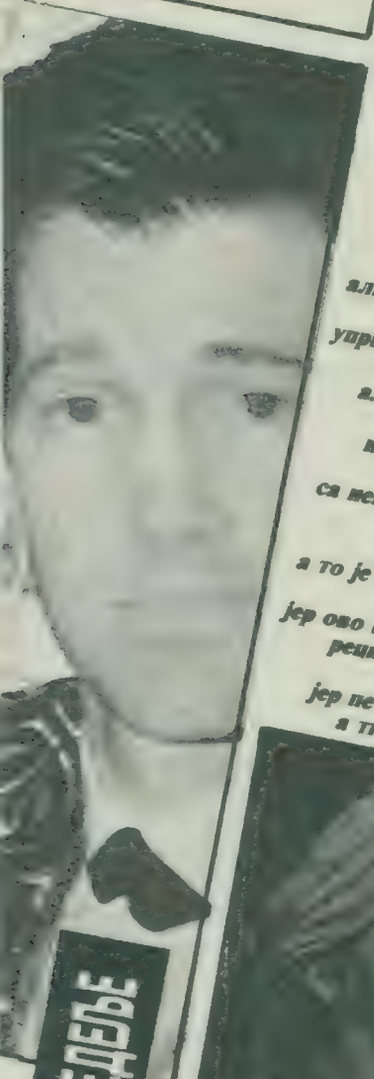

МОГЛА СИ БИТИ МОЈА

YOU COULD BE MINE

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

Ја сам хладнокрвни
сриеломац
спреман да изгорим и
поцепам ти срце на два дела
и оставићу те да лежиш на
кревету
изаћи ћу пре но што се
пробудиш
то неће бити ништа ново за
тебе
јер, мислим тај филм смо
већ гледали
Јер, могла си бити моја
али далеко си од тога
са својим досадним
тороканьем
и кокаинским језиком
ништа ниси урадила
а кажем, могла си бити моја
Сад, одмори дођу, па прођу
ништа ново данас
упишн још једно сећање
када касно ноћу дођем кући
не питај где сам био
само преброј своје звезде,
поново сам код куће
Пречесто си брљала
зашто се мало не опустиш
Зашто мораш да проналеш
још један разлог за плач
Док ме мучиш
покушавам сам да решим
проблем
и није важно како ми то
успевамо
кад се новако увек исто
заврши
ти би могла тако дуго
али твоје паничарење се већ
излизало
упркос њему могу да спавам
до јутра
али ова ноћна мора нема
краја
не заборави да се јавиш
мојим адвокатима
са невероватним захтевима
сажаљење не можеш
изазивати вечито
а то је више но што ја могу
да поднесем
јер ово већ постаје гњаважа
реци ми колико дуго ће
трајати
јер пет година је вечност
а ти још ниси одрасла

I'm cold heartbreaker
fit ta burn and I'll rip your
heart in two
an I'll leave you lyin' on the
bed
I'll be out the door before ya
wake
It's nuthin'new ta you
movie too
'Cause I think we've seen that
'Cause you could bi mine
But you're way of line
with your bitch slap rappin'
and your cocaine tongue
you get nithin' done
I said you could be mine
Now holidays come and then
they go
It's nothin' new today
collect another memory
when I come home late at
night
don't ask me where I've been
just count your stars I'm home
again
You've gone sketchin' too
many times
why don't ya give it a rest
Why must you find
another reason for cry
While you're breakin' down my
back n'
I been rackin' out my brain
it don't matter how we make it
'cause it always ends the same
you can push it for more
mileage
but your flaps r' wearin' thin
and I could sleep on it 'til
mornin'
but this nightmare never ends
don't forget to call my lawyers
with ridiculous demands
an you can take the pity so far
but it's more than I can stand
'cause this couchtrip's gettin'
older
tell me how long has it been
'cause 5 years is forever
an you haven't grown up yet

Текст и музика:
Стрэдлин и Роуз
Извође:
Guns N'Roses

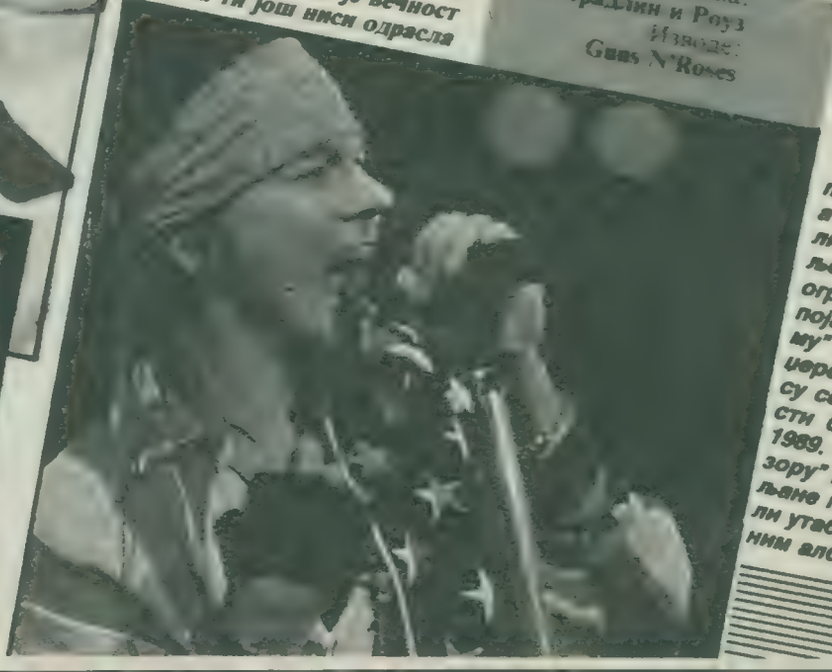

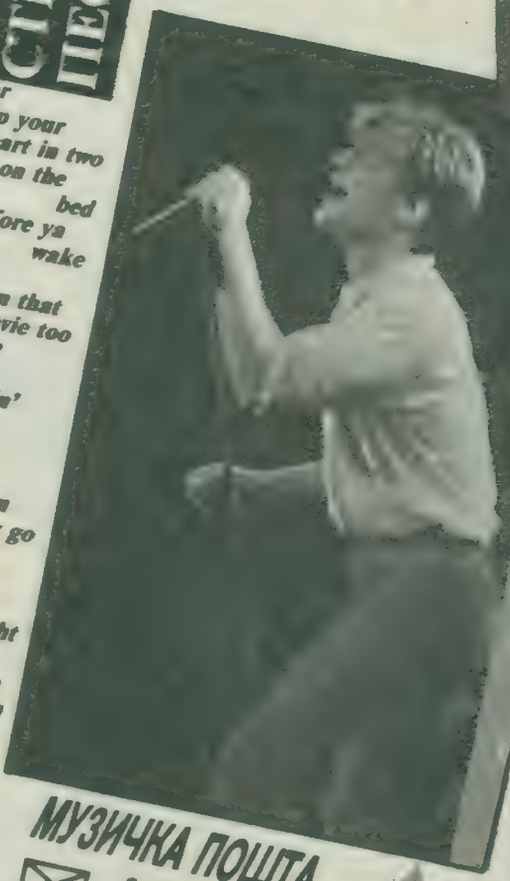

Срећна Нова година

МУЗИЧКА ПОШТА

Забавниче здраво,
Чула сам песму Брајана Адамса „I Do It For You" и одушевила се, зато те молим да објавиш његову дискографију.
Ана из Београда

Први албум под својим именом објавио је 1980. године. За њим следе „You want it, you got it" (1981), „Cut Like A Knife" (1983), „Reckless" (1984), „Into the Fire" (1987) и најновији, овогодишњи „Waking Up the Neighbours".

Поштовани Забавниче,
Желела бих да знам које албуме је објавио Чесни Хоукс и где се могу купити?
Татјана из Новог Сада

Чесни је досад снимио само један албум који још увек није објављен на нашем тржишту.

Здраво,
Молила бих вас да објавите кратку биографију „Плавог оркестра" и које су албуме издали?
Јасмина из Рипча

Група је почетком осамдесетих наступала у локалним сарајевским оквирима, а затим су по повратку из војске снимили албум „Солдатски бал" који је објављен у пролеће 1985. године и постигао огроман успех. Крајем следеће године појавили су се са плочом „Смрт фашизму" која је битно одскакала од тинејџерске иконографије, захваљујући којој су се прославили, те је пад популарности био неминован. После веће паузе 1989. објавили су плочу „Сунце на прозору" којом су решили да поврате пољуљане позиције а ове године су наставили утабаном стазом и, за њих стандардним албумом „Симпатија".

КАКО ШАМПИОНЕ НАУЧИТИ ЛЕПОМ ПОНАШАЊУ

Нема никакве сумње да се најчувенија церемонија доделе олимпијских медаља одиграла у Мексико Ситију 1968. године. Томи Смит и Џон Карлос, злато и сребро у финалној трци на 200 метара, стајали су на подијуму боси, погнутих глава, али високо уздигнутих песница у црним рукавицама док се стадионом орила америчка национална химна. Овај гест, знали су сви, био је симбол црначког јединства и протест против црначког сиромаштва. Шампиони ни у најсвечанијем часу нису заборавили своју сабраћу.

Али, чланови Међународног олимпијског комитета, сви угледни и добростојећи људи, нису показали нимало разумевања па су обојицу победника сместа суспендовали због мешања политике у спорт и дали им четрдесет осам сати да се изгубе из Мексика.

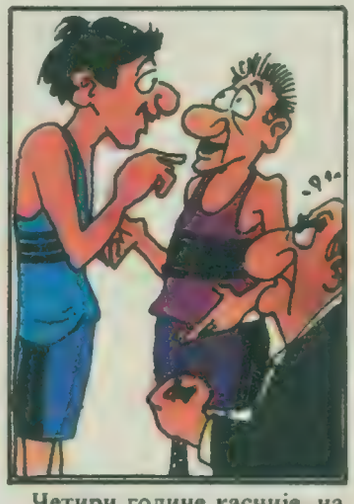

Четири године касније, на Олимпијади, у Минхену 1972. Винс Метјуз и Вејн Колет, први и други у трци на 400 метара нису свечаном чину уручивања медаља дали политичку ноту. Они су само гестикулирали и међусобно ћаскали као да су на улици а америчка химна је одјекивала и све очи, осим њихових, биле су уперене у америчку заставу.

Међународни олимпијски комитет је побеснео и обојицу искључио из даљих такмичења на стазама других дужина. Они су радо отишли кући али је лекција, изгледа, уродила плодом. Од тада више нико није покушао ништа слично. Што не значи да никада неће. Понекад је и врхунски спортски успех сасвим споредан. ■

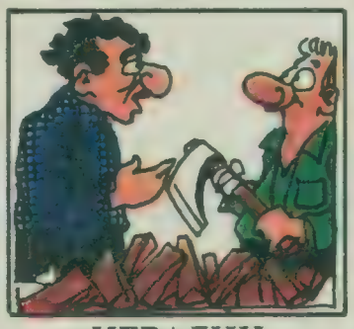

НЕРАДНИ УЧИНАК

Два човека секла су дрва целог дана. Један од њих радио је непрекидно без тренутка одмора и до мрака је насекао поприличну гомилу. други је, такође, вредно радио, али се после сваких педесет минута одмарао. На крају дана његова гомила била је много већа од комшијине.

– Како си успео да насечеш више дрва од мене? – запањено га је упитао онај што је радио без прекида.

– Па, док сам се одмарао, користио сам време да наоштрим секиру – одговорио му је пријатељ. ■

БУВЉАК КАО СОТБИ

Чарли Голдрајт, машинбравар по занимању и страсни скупљач старина, недавно је купио притискач за хартију. На великом бувљаку у Северној Каролини за ту стварчицу дао је нешто мање од 10 долара.

Чарлијева жена којој се већ смучило да јој се кућа претвара у старинарницу, још са врата је дигла цеву и саопштила (додуше по ко зна који пут) да ће се овог пута сигурно развести. Чарли јој је, ни сам не верујући у оно што говори, рекао да тај притискач сигурно вреди читаво богатство. Није га мрзело ни да оптутује за Њујорк и да га однесе у чувену аукцијску кућу Сотби. Био је запрепашћен кад се испоставило да је притискач за хартију стар скоро век и по и да се процењује на 10.000 долара. ■

КАКО ИСТИСКУЈЕТЕ ИЗ ТУБЕ ПАСТУ ЗА ЗУБЕ?

Угледни амерички лист „Вашингтон пост" поставио је својим читаоцима следећа питања да би они сами закључили пате ли од ситних свакодневних „манија". А, ви?

- Да ли, када купујете новине, избегавате оне прве на врху?
- Спавате ли увек на истој страни кревета?
- Да ли у новчанику слажете паре редом, од мањих монета до највећих?
- Да ли се мерите само ујутру, пре доручка и то сасвим голи?
- Да ли истискујете пасту за зубе правилно, притискајући тубу одоздо нагоре?
- Чекате ли да телефон зазвони најмање трипут пре него што се машите слушалице?

- Да ли навијате сат бар пет минута унапред да никада не бисте закаснили?
- Стављате ли у неку вазу или згодну посуду метални новац који никада не мењате за папирни мада вам је то намера? ■

ВЕОМА ЛИЧНИ ЗВИЖДУК

Једна јапанска фирма направила је цепни детектор задаха из уста. Довољно је само дунути у малу капсулу у којој се налази реагенс осетљив на оно што су произвођачи тактично назвали „сумњивим испарењима". Уређај звижди чим „мирис" из уста пређе дозвољени праг. ■

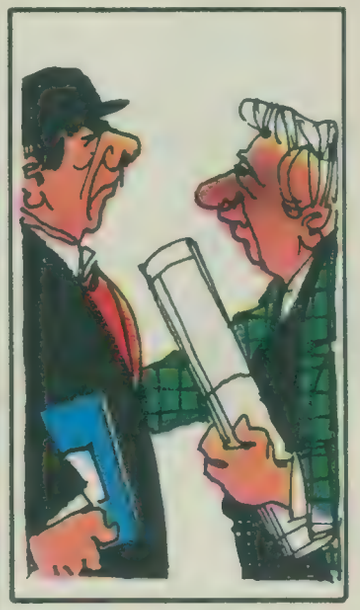

ТЕК САДА ЗНАМ КОЛИКО НЕ ЗНАМ

Универзитетска диплома нипошто не значи да је човек који је има образован. Често је сасвим супротно. А диплома би требало да буде тек почетак, свест да с њом улазимо у вечито стање незнања и да ћемо до краја живота бити жедни нових идеја, сазнања, размишљања, мудрости, свега.

Неке од најглупљих особа из круга мојих познанстава, тврди Џејмз Лехрен, амерички телевизијски забављач, похађале су и завршиле скупе и широм света чувене универзитете. Затим су се попеле на подијум, узеле своје дипломе, процениле да су довољно учене и уронили у живот с тим да никада више не прочитају ниједну књигу, никада не заморе мозак свежом идејом, никада не оптерете дух више него што је неопходно да добро зарађују или успеју у друштву, или и једно и друго. ■

ДОБРА ПАРТИЈА

На крају семестра на економском факултету у Чикагу оснивач заиста велике и утицајне корпорације дошао је да нам одржи предавање после кога нас је декан факултета позвао да му постављамо питања.

– Не будите стидљиви – рекао нам је наш декан – један милијардер може да одговори на све што вас занима.

После кратког мука чуо се из факултетског амфитеатра женски глас:

– Господине, да ли сте ожењени? ■

„Чикаго Њуз"

Илустровао: Зоран Петканић Петкo

Срећна Нова година

ТИТАН НИКАДА НЕ ГРЕШИ

МИЛАН ДРАШКОВИЋ

Научници никад нису сасвим задовољни и стално теже још савршенијим рачунарима – говорио је стари професор Томас Дин свом познанику из младости Ендију Вилкинсу, који му је тог поподнева дошао у посету. Нису се видели годинама и Вилкинс је са занимањем слушао чувеног научника.

– Признајем, ја сам лаик за те ствари, Томасе – рече Вилкинс са осмехом. – Ипак, познато ми је да сваки дан доноси нешто ново на пољу рачунара. Баш јуче сам на Мондовизији гледао репортажу о најновијим достигнућима професора Делмара.

– Делмар? Не помињи ми тог шарлатана, молим те! Прави научници су увек више волели тишину лабораторије него сликање за јавност – гневно је одвратио сујетни професор Дин. Његове очи грозничаво су сијале док је устајао из фотеље и прилазио Вилкинсу. Он ухвати свог познаника под руку и готово га одвуче из салона.

– Показаћу ти нешто, Енди – говорио је професор док су ишли дугачким ходником. – Показаћу ти плод свог четрдесетогодишњег рада! Мало је њих имало част и задовољство да види и да разговара са мојим Титаном: најсавршенијим рачунаром на свету!

*

– Добар дан, професоре! Довели сте и госта? – зачуо се метални глас. Вилкинс се и нехотице трже гледајући треперави екран окружен лавиринтом инструмената.

– Да, Титане. Енди Вилкинс, мој познаник, имаће прилику да се увери у твоје способности.

– Шта вас занима, господине Вилкинс? – упита Титан.

Вилкинс је био историчар уметности и његова питања кренула су тим правцем. У размаку од две секунде, на екрану почеше да се смењују дела славних сликара, чувене ископине из минулих векова, велика достигнућа из архитектуре... Метални глас пратио је појаве на екрану објашњавајући их обиљем стручних појединости. Упорни историчар уметности задирао је дубоко у поједине области, надајући се бар једном непотпуном одговору. Међутим, све више је осећао растућу несигурност. Титан је својим одговорима подстицао и на својеврсну стручну расправу, у којој је Вилкинс могао равноправно да парира само првих неколико минута.

– Дине, он је заиста фантастичан – признао је отирући зној са чела. – Претпостављам да је у његовој меморији смештено целокупно знање?

– Свакако! И не само то. Сигурно си и раније чуо за рачунаре који на основу добијених података врше даљу анализу и извлаче нове закључке. Титан је ту превазишао моја најсмелија маштања. Када обрађује неку област, не напушта је док из ње не исцеди и последњи сок сазнања. Са лакоћом је одгонетнуо језике изумрлих народа, решио тајну египатских пирамида, исцрпео све могућности шаховске партије... На крају, Титане, реци нешто и о нашем госту: Ендију Вилкинсу! – заврши професор тријумфално.

Следећег тренутка, пред запањеним гостом поче да се слаже мозаик његовог живота.

– Енди Вилкинс: рођен 11. 8. 1974. године у Чикагу. Отац Џон, мајка Роуз Плешет, 1986. године погинули у аутомобилској несрећи... Вилкинс студира историју уметности и полаже са највишом оценом... Године 2003. на пријему код сенатора Морисона упознаје професора Дина. Међу званицама била је и новинарка Хелен Тарнер. Четири месеца касније постала је госпођа Вилкинс. Одлазе у Европу и дуго година живе у Лондону... Госпођа Вилкинс умире од мождане капи пре три године...

Били су то само исечци из дугог Титановог монолога. Енди је црвенео, имајући утисак као да га скидају до голе коже. На крају је раздражено узвикнуо:

– Можда знате и дан моје смрти?!

Титан је чак и на то имао одговор:

– Селекцијом података из вашег живота и анализом могуће сутрашњице, узимајући у обзир ваше здравствено стање, затим фактор вероватноће и случајности, процентуално најкритичнији је управо данашњи дан!

*

У салону је владала раздражујућа тишина. Збуњен, уплашен, Енди Вилкинс је нервозно прелазио дрхтавим прстима по седој проређеној коси. Ноћ се спуштала над усамљену професорову кућу у брдима изнад мегалополиса. Изгубљен у мислима, професор Дин се тргну и гоњен унутрашњим немиром похита у лабораторију.

– Дошли сте због Вилкинса, професоре? – упита метални глас.

– Да, Титане. Веома је потресен твојим предвиђањем...

– Његово питање захтевало је прецизан одговор.

– Вилкинс је у салону. Нисам га пустио да оде. Постојала би могућност саобраћајне несреће, а можда би наишао и на неку од уличних банди – објасни професор.

– Те могућности су

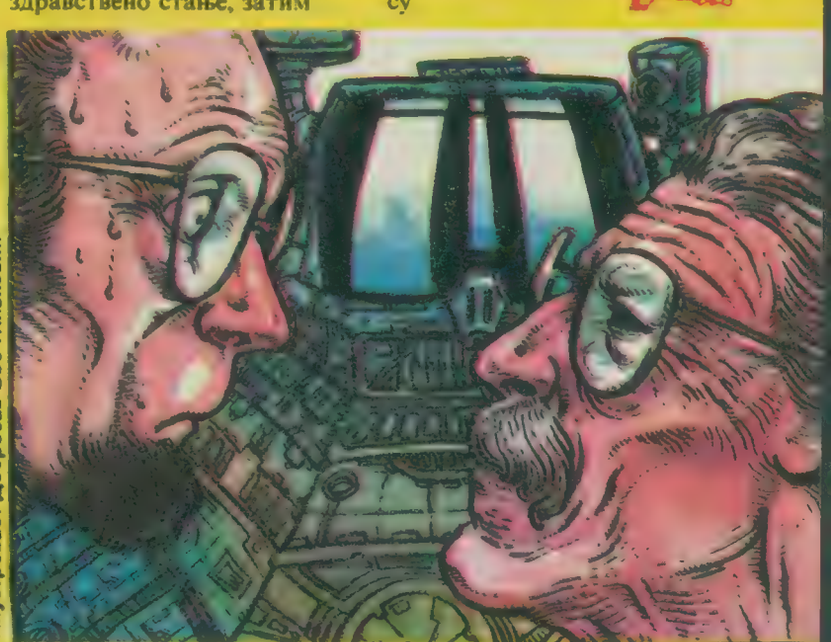

Илустровао: Добросав Боб Живковић

свакако долазиле у обзир. Својим остајањем он их је избегао. Међутим, опасност му прети и од ВАС.

Неколико тренутака чуо се само тихи шум рада најсавршенијег рачунара на свету.

– Од мене?! – коначно изусти професор Дин. Шта говориш?!

– Заборављате на моје осетљиве сензоре, професоре. Ваш модулатор гласа открива ми прикривену мржњу према Вилкинсу. Анализом ваше и његове прошлости добија се само један логичан одговор: у питању је Хелен Тарнер! Били сте заљубљени у њу, а она је изабрала Вилкинса.

Томас Дин је као хипнотисан зурио у екран испред себе. Болна сећања из прошлости заиграше му пред очима.

– Мој детектор бележи парализатор у џепу вашег одела! – настави Титан. – Обично га не носите са собом. Статистички подаци говоре да Центар за убиства решава случајеве са 98 одсто успеха... Шта сте одлучили, професоре?

ЗАБАВНИКОВА SF МОЗГАЛИЦА

Мартин Гарднер

ШИФРОВАНИ ВИРУС

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Године 2019, знаменити бактериолог са универзитета Харвард, др Френк Крок, открио је једну необичну бактериофагу – вируса који напада бактерије.

– Невероватно – рече он свом сараднику др Џејмсу Хјуу Витсону. – ДНК порука у овом вирусу најједноставнија је и најнеобичнија коју сам икада видео. У њој се напросто понавља исти низ од дванаест тројки!

Све информације на двострукој спирали ДНК јављају се као низови четири базе: аденина, цитозина, гванина и тимина. Ове базе бивају груписане у трословен „речи" које се исказују четворословном „азбуком" сачињеном од почетних слова њихових назива: А, Ц, Г, Т. Нова бактериофага исказивала је ДНК „поруку" која се састојала од двадесет понављања следећег низа од 36 слова:

ГТТ АТГ ТЦЦ ЦТЦ ТЦА ЦТЦ ТЦЦ ЦТЦ АЦГ ЦТЦ ТГГ АГА

– Неодољиво ми се чини да је вештачког порекла – рече Витсон. – Да ли је могуће да су бактериофагу упутили овамо ванземаљци?

– Уопште није искључено – узврати Крок. – Још давне 1979. два токијска научника изложила су замисао да су неки наши вируси вештачки, у смислу да су упућени овамо као шифрована порука са неке друге планете. Био би то врло делотворан начин комуницирања, будући да би се вирус веома брзо реплицирао, све док не би прекрио целу Земљу. Ако се добро сећам, два јапанска научника изучила су ДНК низове многих једноставних вируса, настојећи да разаберу неку шифровану поруку, али то им није пошло за руком. Но, овај вирус никако није могао настати на Земљи. Он је сигурно вештачког порекла.

Крок и Витсон сместа су се дали на изучавање низа од 36 слова у настојању да установе неку законитост која би указивала на поруку ванземаљске интелигенције. И заиста, убрзо су открили да једно од слова означава познати низ природних целих бројева који се никако није могао случајно јавити. Који су то низ они нашли?

Једноставно, зар не? А можда вам неће изгледати тако када почнете да решавате...

У сваком случају, плодови ваше SF оштроумности и домишљатости треба да стигну у редакцију „Политикиног Забавника" (11000 Београд, Македонска 29), са назнаком „За ЗАБАВНИКОВУ SF мозгалицу", најкасније до четвртка, 3. 1. 1992, у писму или на дописници.

Десет читалаца који поред тачног одговора буду имали и среће приликом извлачења чека посебна награда коју додељује водеће домаће библиотека научне фантастике ПОЛАРИС: једно од дела, по властитом избору добитника, из огласа библиотеке ПОЛАРИС. Зато је, поред решења, потребно да наведете и које бисте дело желели да вам ПОЛАРИС пошаље уколико ваша срећа буде наклоњена, па баш ви будете извучени као добитник. Имена награђених објавићемо у „Забавнику" број 2093. који излази 7. фебруара 1992.

Разуме се, не морате да чекате толико дуго, нити да се ослоните само на своју срећну звезду да бисте уживали у сјајним делима научне и епске фантастике, као и популарне науке, које вам нуди библиотека ПОЛАРИС. Већ данас можете попунити наруџбеницу и послати на адресу ПОЛАРИСА и само неколико дана касније одважно ћете се отиснути на чудесна путовања у светове маште и будућности које вам отвара ова едиција...

Најстарија домаћа приватна издавачка кућа

ПОЛАРИС

позива вас да под најповољнијим условима набавите неки од великих жанровских хитова из наше три атрактивне едиције

Едиција научне фантастике ПОЛАРИС

1. Исак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 800 дин.
2. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 300 дин.
3. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ, 300 дин.
4. Исак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 300 дин.
5. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 400 дин.
6. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 350 дин.
7. Артур Кларк, 2001: ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ, 300 дин.
8. Артур Кларк, 2010: ДРУГА ОДИСЕЈА, 400 дин.
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 350 дин.
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 300 дин.
11. Артур Кларк/Џентри Ли, РАМА II, 450 дин.
12. Артур Кларк/Џентри Ли, ВРТ РАМЕ, 500 дин.
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 400 дин.
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 500 дин.
15. Френк Херберт, БОЖАНСКИ ЦАР ДИНЕ (I–II), 500 дин.
16. Френк Херберт, ЈЕРЕТИЦИ ДИНЕ (I–II), 500 дин.
17. Френк Херберт, КАПИТОЛ ДИНА (I–II), 500 дин.
18. Фредерик Пол, КАПИЈА, 450 дин.
19. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАВОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 550 дин.
20. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 600 дин.
21. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 500 дин.
22. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 450 дин.
23. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 400 дин.
24. Џин Волф, КАНЏА ПОМИРИТЕЉА, 400 дин.
25. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 400 дин.
26. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 400 дин.
27. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 500 дин.
28. Урсула Легвин, ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА, 700 дин.
29. Урсула Легвин, ЛЕВА РУКА ТАМЕ, 600 дин.
30. Урсула Легвин, ХАИНСКЕ ПРИЧЕ, 500 дин.
31. Урсула Легвин, СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ, 1.000 дин.

Едиција епске фантастике РУНЕ

32. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 500 дин.
33. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 500 дин.
34. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 500 дин.
35. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 500 дин.
36. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 500 дин.
37. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 500 дин.
38. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 600 дин.
39. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 300 дин.

Едиција популарне науке СФИНГА

40. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 300 дин.
41. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 300 дин.
42. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 350 дин.

Решење загонетке „Мачизам на Бајронији"

План врховника Бајроније неће успети.

Размотримо шта ће се догодити с прворођеном децом. Једна трећина њих биће дечаци, једна трећина девојчице, а једна трећина бисексуалци. Мајке које роде бисексуалце биће подвргнуте стерилизацији.

Преосталим мајкама биће допуштено да роде друго дете. Поново ће једна трећина новорођене деце бити дечаци, једна трећина девојчице, а једна трећина бисексуалци. Мајке бисексуалаца опет ће бити стерилисане.

Преостале мајке имаће право на треће дете – и тако даље. Ово се очигледно може уопштити до породица било које величине, тако да ће однос полова увек остати 1:1:1.

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо „факултативно" – дакле, овога пута без награда, само ваше забаве и оштроумности ради?

Претпоставимо да је Мачизмов декрет остао на снази хиљаду година и да све мајке живе довољно дуго у добром здрављу све док не донесу на свет једног бисексуалца. Колико би, у просеку, једна Бајроњанка родила деце током хиљадугодишњег раздобља?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам ако дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који одгонетну овај просек добити посебно признање" библиотеке ПОЛАРИС за SF домишљатост...

Добитници књига библиотеке ПОЛАРИС

1. **РАДМИЛА ЛАЗАРЕВИЋ, Моше Пијаде 10, 81000 Титоград**
2. **АЛЕКСАНДАР ДЛАБАЧ, Полимска 18, солитер П+11, 84300 Ивангрaд**
3. **СВЕТЛАНА УЗЕЛАЦ, Пионирска 6, 21000 Нови Сад**
4. **АНА ГАРДАШЕВИЋ, 4. јула 38/5, 23000 Зрењанин**
5. **МИЛОШ РШУМОВИЋ, М. Матовића 22, 32250 Ивањица**
6. **МАРКО МАРКОВИЋ, Гоце Делчева 20/9, 19210 Бор**
7. **БРАТИСЛАВ ЗЛАТОЈЕВИЋ, Бранка Радичевића 44/5, 19350 Књажевац**
8. **ИВАН ЖЕЉКО, Динка Шимуновића 5, 21131 Петроварадин**
9. **ПРЕДРАГ МАЈКИЋ, Николе Тесле 9, 78000 Бањалука**
10. **ПЕРИЦА ВУКЕЉ, 8. црногорске 5/VII, Ивангрaд**

НАРУЏБЕНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова): _____

_____

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбенице.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО _____

УЛИЦА И БРОЈ _____

ТЕЛЕФОН _____

Молимо да наруџбеницу попуните читко́ штампаним словима и да је пошаљете на адресу:

Библиотека ПОЛАРИС
др Зоран Живковић
Сењачка 32
11000 Београд

Сва остала обавештења можете, преко целог дана, добити на телефон: 011/652-304

Срећна Нова година

ЕНИГМАТИКА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Смеша водоника и кисеоника, праскавац, **2.** Легура тантала и никла – Производ еманације, **3.** Одбачене карте у карташким играма – Други и четврти самогласник – Дуга европска река, **4.** Попуштање у међународним односима – Француски глумац, Ален, **5.** Шведски тенисер са слике, **6.** Синтетичка тканина, **7.** Ознака за ампер – Месец у години, **8.** Врста пилотске акробације – Неопходан зачин, **9.** Отрован алкалоид дувана, **10.** Одисејево острво – Претпоследње слово азбуке, **11.** Симбол калцијума – Река у Италији, **12.** Прослава дана имена.

УСПРАВНО: 1. Онај који представља, заступа нечије интересе (мн.), **2.** Летилице на реактивни погон – Равномерно кретање, **3.** Непрофесионалац – Место код Опатије – Ознака за електрон, **4.** Мушко име – Речна риба, **5.** Иницијали писца Трифковића – Италијански политичар, Алесандро – Француски филозоф, Габријел, **6.** Ауто-ознака за Аустрију – Владар у етнархији (мн.) – Симбол натријума, **7.** Копрена – Име и презиме популарног поп-певача, **8.** Именица (скр.) – Два иста слова, **9.** Врста птице, **10.** Уметничка приредба која се одржава сваке године, **11.** Скуп, збор, **12.** Некадашња кинеска династија.

ОД ТАЧКЕ ДО ТАЧКЕ

Спојите тачке од 1 до 46 и добићете занимљив цртеж!

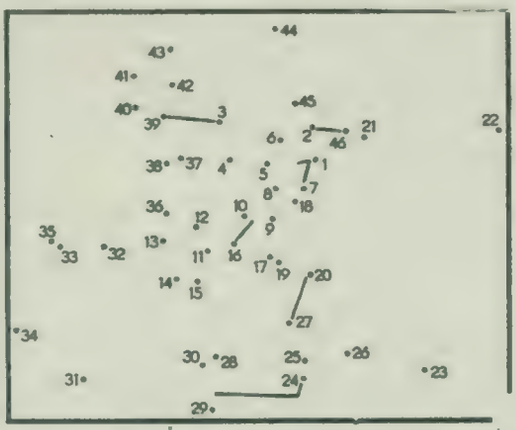

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Како тренирају четири Наташе

НИЈЕ ЛАКО ПОС

Наташа Рачманова узима залет и са лаком једног крхког лептира полеће у сложени скок да би се на крају дочекала на ноге, усправна и укочена као свећа. Нико јој не аплаудира јер су у сали присутни само њени тренери и три остале Наташе. То је део њеног свакодневног тренинга гимнастичарке највишег нивоа – уосталом, да би извела овако савршен скок, Наташа је морала да га увежбава читавих годину дана.

Све четири Наташе имају по једанаест година и све морају да воде дневник свог рада. А у њему, на пример, пише да је свака у току прошлог месеца извела укупно 18.313 различитих фигура, 6.000 општих вежби, 404 скока преко коња и 120 увежбаних целих серија фигура. Све ово иначе спада у ред тајни које њихови тренери љубоморно чувају од конкуренције у иностранству. Оно што обичним људима одмах пада у очи јесте невероватан број стално понављаних вежби.

Четири девојчице са истим именом потичу иначе из различитих делова Совјетског Савеза: Рачманова је из Русије, Вертегел из Украјине, Степанова са Волге а Јакушина из Узбекистана. Оне су за своје године прилично мале растом, што је последица тренинга у којем се много ради на стицању снаге, чак и на рачун раста. Међутим, тренери истичу да се све то ради под лекарском контролом и хармонично. Поред основног, веома детаљног, лекарског прегледа кандидаткиња које се бирају широм Совјетског Савеза још у дечијем вртићу, прегледи се често понављају, а сваких шест месеци врши детаљна провера здравља. И пре сваког такмичења девојчице морају прво да прођу тај медицински тест, па тек онда могу да учествују на њему.

У школи за врхунске спортисте у Москви, ове девојчице, изабране још у дечијем вртићу, свакодневно напорно вежбају да би остварile само један циљ – ушле у државну екипу за Олимпијске игре. Ево како изгледа један њихов „обичан" дан

У том периоду живота, од једанаесте до четрнаесте године, четири Наташе немају тешкоћа са прекомерном тежином или слабим нервима. Оне су веселе као и сва друга деца, једино је њихов дан у минут испланиран. Тако, након што устану оне не губе време и одмах одлазе у салу за вежбање. Све се то налази у школи, интернату, намењеној деци и омладини која се баве врхунским спортом.

Никад после осам

Ова школа је основана у Москви још 1933. године и није једина. У истом граду их има укупно осам (само за гимнастику као дисциплину). Јер, не треба заборавити да на овим просторима има 50 милиона чланова спортских клубова, да 3.282 стадиона примају укупно 12 милиона посетилаца и да спортисти вежбају у 66.000 гимнастичких сала. Конкуренција је веома оштра међу спортистима, па тако и међу онима који ће то тек постати – децом.

Али, да се вратимо Наташама: оне тренирају сваког јутра од 8.15 часова до поднева. Потом ручају и одлазе пешке до оближње школе за основце. У средњу школу, са посебним разредима за младе спортисте највишег ранга, уписаће их када напуне четрнаест година. Засад, уче заједно са осталом децом. Њихов школски програм није посебно прилагођен, па тако оне пополне, када се врате из школе, само три пута недељно тренирају. Тај тренинг, други на дан, одржава се од пола шест па надаље, по потреби, али никад после осам часова увече.

Четири Наташе имају веома мало времена које могу провести онако како то оне саме желе. Тада углавном гледају телевизију и то бајке и цртаће. Њихови тренери, а има их троје, замењују им иначе тате

ТАТИ ШАМПИОНКА

и маме који живе далеко и не могу сваки час да их посећују.

Најтежи период Наташама представљају две последње недеље уочи неког такмичења. Тада се све мења и највише се ради иако им се сам број тренинга не повећава. Међутим, расте напетост и жеља да се свака фигура изведе савршено. Пробају се трикои свих могућих боја, мења начин чешљања или скупља храброст за наступ пред непознатом и великом публиком.

Међутим, све четири имају само један циљ односно сањају само један исти сан: бити боља од других и квалификовати се „постепено до државне олимпијске екипе. А то потом значи путовати по свету, освајати медаље, сликати се за новине...

А када прође слава, јер веома брзо стижу све млађе и млађе снаге, тада четири Наташе чека прво обавеза да једну годину проведу у националном Институту за спорт. Ту се уче послу тренера или наставника Физичког образовања у школама. После тога оне могу да наставе даље школовање и да се усавршавају или да студирају нешто сасвим друго, уколико то желе.

Осуђени на рекорде

Све ово изгледа веома добро и помало једноставно. У пракси, није баш тако и ових дана се у Совјетском Савезу воде полемике око тога какав стварно живот воде деца која тренирају за врхунске спортисте. Недавно је и на нашој телевизији приказан дугометражни филм о судбини једне младе шампионке која је са непуних шеснаест година и много освојених медаља једноставно отписана за спорт. Разлог: претерано исцрпљивање којем је подвргао њен тренер који је тражио победу по сваку цену. Њена кичма је тешко оштећена и она на крају не само да је морала да напусти спорт, већ је постала доживотни инвалид. Такође је и психички уништена јер је још као дете живела животом одраслих, препуним обавеза.

– Та деца осуђена су на постизање рекорда – каже чувена трострука олимпијска победница у уметничком клизању Ирина Роднина. Она и њен партнер и супруг, исто тако чувени спортиста Александар Зајцев, сматрају да се тренери брину првенствено за резултате које постижу њихови гимнастичари и да не воде стварну бригу за њихово здравље. Сматрају да је спорт, којим се све више баве деца, сведен на ниво монотоног рада и да постоји велика зависност од тренера. Он је мали бог за њих, а родитељи су далеко и немају никаквог утицаја на свакодневни живот а самим тим и потребе своје деце. Тако њихов живот постаје потпуно ненормалан и то на њихову штету. Као прву меру Ирина Роднина предлаже да се повећа граница минимално дозвољене старости деце која отпочињу да вежбају. Није она, наравно, против бављења спортом и физичке активности деце, већ само говори о врхунском спорту, који је одувек био намењен одраслима.

Слично сматра и олимпијски шампион у дизању тегова Јури Власов. Он је на совјетској телевизији изјавио да се не могу млади организми, који нису завршили свој период раста, без штете за даљу будућност подвргавати толиким напорима. Такође, постоје мишљења да се ту ради и о сујети и претераним жељама родитеља који своје дете гурају у руке тренерима када се ови појаве у вртићима и школама. Нико не пита децу да ли она сама желе да се у толикој мери баве неким спортом. Њихово детињство, у којем безбрижна игра мора да заузме своје одређено место, нагло се скраћује.

Насупрот овим мишљењима постоје и она друга у којима се доказује да то није тачно. Марат Ранков, директор школе у којој тренирају четири Наташе, каже да то није баш тако и да треба погледати његове тренере – сви су они почели као веома млади а данас имају нормалан живот и породице. Они су сви лепо развијени, и задовољни су што тренирају друге. Многи изузетно воле децу спортисте и сматрају их својом децом.

Тешко је рећи ко је заиста у праву. Како тек однедавно има толико много веома младих спортиста, да би се у неким дисциплинама могла ускоро организовати и посебна такмичења за децу, још увек се није прочуло шта све бива са њиховим здрављем и животима када престану са такмичењима. Као и увек, будућност ће показати али је боље да човек понекад мало убрза па на време сазна оно што је битно.

Уређује: Вито Недељковић

Витешки бели спорт

Моја другарица и ја желимо да тренирамо мачевање. Молимо те да нам кажеш и неке основне ствари о мачевању, као и где можемо да почнемо са тренингом.

ГОРАН И УНА
Београд

За витешки бели спорт потребно је мачевалачко одело, заштитна маска, електрични пластрон (блуза), рукавица, мачевалачки шнур и мачевалачке патике.

Електрични пластрон начињен је од посебних сребрних нити и стално је под благим напоном струје од 12 волти. Бод у мачевању добијаш уколико противника успеш флоретом да погодиш у труп (тело) које је покривено електричним пластроном. Ударац треба да има тежину 500 грама уколико мачујеш флоретом и 750 грама ако мачујеш мачем. Тек тада апарат, који је преко пластрона повезан са личним каблом такмичара, региструје погодак. Погодак у руке, ноге и главу не важи.

Жене мачују у дисциплинама флорет и мач, а мушкарци флорет, мач и сабља. Опрему је могуће добити у клубу, а за ближа обавештења обратите се мачевалачким клубовима на стадионима Ташмајдан или Црвена звезда.

Зашто од злата?

Знам да венчани од тренутка венчања носе златне бурме, али ме занима зашто се оне праве увек од злата.

ЛИНА САМАРЏИЋ
Ниш

Данас се венчане бурме најчешће праве од злата, или од неког другог племенитог метала, мада то у почетку није било тако. Наиме, обичај ношења бурми потиче још из римског доба, па је као залог веридбе у почетку прстен био од гвожђа, које је показивало низ својих негативних особина, а највећу – рђање. Али, и у самом почетку овог обичаја, прстење за римске сенаторе и судије правило се од злата. Тек касније, када је народ у Римском царству постао богатији, сви су почели да праве прстење

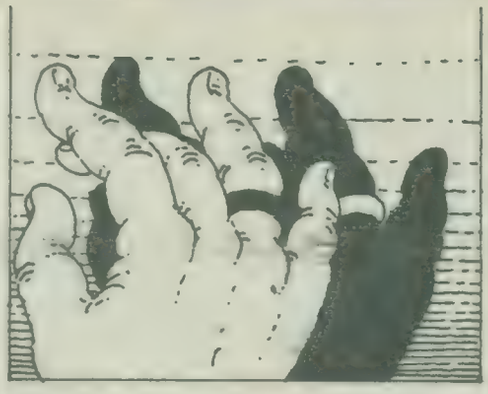

(бурме) од злата, или од позлаћеног сребра.

Обичај даривања бурми код обреда венчања тек кроз неколико векова прихватили су и многи други народи, наравно и то да бурме обавезно буду од најплеменитијег и најчистијег метала које вечно одолева кварењу. Тако злато симболизује трајну, племениту и вечну љубав између две венчане особе.

Милдред председника Буша

Прочитала сам у једном часопису да је супруга америчког председника Џорџа Буша, Барбара, написала и објавила књигу о својој куци. Шаљем вам ову сличицу насловне стране књиге са молбом да ми кажете где може код нас да се купи ова књига. Још ово: које расе је куца коју она држи у наручју.

СВЕТЛАНА
Брус

Књига која те занима још није преведена код нас. Недавно је објављена у Њујорку и, кажу, постала бестселер.

Али, то за Американце и није чудно, јер ради се о славном псу популарне супруге њиховог председника.

Овом псу у родослову пише да се зове Mildred Keer Bush, значи женка, и припада раси шринкер шпаниjел. Недавно се и оштенила, а била је и у „званичној" посети СССР-у као прави члан породице. Горбачови су је веома срдачно примили.

Одговор морнару Жељку

Пошто је у питању опклада, надам се да ме нећеш оставити без одговора. Занима ме који је највећи ратни брод потопљен у Другом светском рату.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ
морнар, В. П. 33
Сплит

Највећи изграђени ратни брод у Другом светском рату је „Јамато". Његову градњу Јапанци су започели 1936. године, а у море је поринут децембра 1941. Пошто Јапанци нису поштовали утврђену границу о величини ратних бродова, његово порињење је обављено без присуства јавности.

„Јамато" је деловао застрашујуће: дужина 263 метра, ширина 39 и моторни од 200.000 коњских снага који су ову масу вукли брзином од 40 километара на сат. Посада која је опслуживала брод бројала је 2.500 људи. Имао је највеће топове

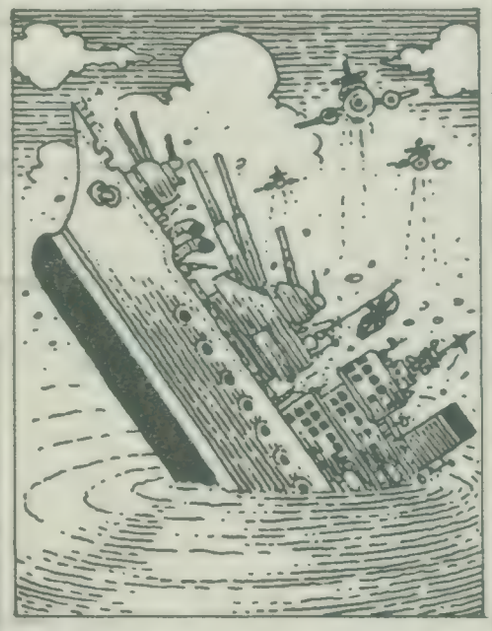

уграђене до тада – девет топова било је уграђено у три покретне куле, са цевима дужине 21 метар и калибра од 500 mm. Пројектил тежак тону и по испаљиван је брзином од 778 km/h и падао на даљину од 40 km. Наравно, ту је било и другог наоружања, на пример, око 150 топова различитог калибра и безброј митраљеза. Носивост брода била је 72.000 тона.

У пролеће 1945. у бици за Окинаву „Јамато" је напало 200 америчких авиона, који су успели да га погоде са 10 торпеда и 6 бомби тежине 2.500 kg. Потонуо је за мање од два сата, а спасено је само 280 чланова посаде.

Он црн, а ја бео!

Зашто се људи разликују по боји коже? Можда је ово питање на које многи знају одговор, али ја не знам и зато од вас очекујем мало детаљније објашњење.

МАРКО Т.
Банатско Н. Село

Код свих људи боја коже зависи од мреже ћелија које производе пигменте

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Катарина Пергар, Милоша Марковића 1, 31000 Ужице – 12 година, сакупља салвете, постере, украсна писма, оловке и гумице, воли музику и животиње.

Горан Гере, Мичуринова 9, 22240 Шид – 10 година, воли фудбал, сакупља постере, навија за Црвену звезду.

Владимир Тошић, Стевана Шупљикца 145/9, 26000 Панчево – 12 година, воли компјутере, музику и спорт, навија за Црвену звезду.

Taisa Tintor, Bachhaldenstrasse 25, 5620 Zufikon, Schweiz – 9 година, воли музику, свира клавир, дописивање на српском и немачком.

Сања Медаковић, Луке Цветићанина 15, 24341 Бачки Соколац – 11 година, воли музику и спорт, сакупља салвете, постере, значке и сличице.

Ивана Војводић, Братства и јединства 65/134, 81000 Титоград – 8 година, воли математику.

Ивана Јанковић, Ваљевског НОП одреда 16, 14000 Ваљево – 14 година, воли музику, путовања и дружење.

ну зову се меланоцити. Ова мрежа ћелија налази се међу ћелијама најдубљег слоја епидерма, или спољне коже која се зове базални слој. Меланоцити имају танке, разгранате продужетке који се међусобно дотичу и који се, поред тога, простиру највише између ћелија дубљих делова епидерма. У сваком квадратном милиметру коже има око 1.000 до 3.000 меланоцита и сваки од њих ствара тамни пигмент меланин који настаје као производ оксидације.

Ову оксидацију катализује ензим тирозиназа који садржи бакар и који даје црвенкасти спектар боја. Различите фазе формирања производе бледожуту, мркожуту, наранџасту, црвенкасту, смеђу и коначно црну боју. Људска кожа садржи веће или мање количине меланина. Код људи светлије пути, слојеви меланоцита у дубини коже садрже врло мало пигмента. Код тамнијих раса њихова количина је много већа, а поред тога се и други меланоцити јављају у горњим слојевима епидерма.

Меланин пружа природну заштиту од штетних сунчевих зрака, а кад је кожа изложена сунцу она обично постаје тамнија. Ово повећање количине пигмента меланина пружа заштиту ткивима која се налазе испод овог слоја.

Могуће је гајење

Желела бих да узгајим дрво лимуна или поморанџе, али бих волела да ми кажете нешто о њиховом одржавању у затвореним просторијама.

ЕРМИНА
Нова Варош

Лимун и поморанџа тешко се одржавају у континенталној клими, али уз доста пажње и неге можда ћеш успети да их одгајиш. Пре свега, земља треба да буде богата али и растресита, најбоље помешана с песком у размери два дела земље и један део песка. На дну саксије треба да буде слој шљунка како би сувишна вода могла да отиче. Биљку треба заливати редовно и не превише: кон-

тролиши земљу пре сваког заливања, па ако је мокра, не доливај воду. Када је биљка напољу (од почетка јуна до краја септембра), треба је заливати чешће, што опет зависи од тога да ли је било падавина или не. Када се с јесени биљка унесе, не смеш је оставити у просторији која се греје, али ни негде где температура може да се спусти на нулу. Биљке у овом периоду морају имати доста светла, најбоље иза неке застакљене површине, прозора или застакљене лође.

Иначе, у свим продавницама пољопривредног материјала или биљним апотекама постоје приручници за узгајање лимуна у континенталним крајевима и затвореним просторима.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: праскави гас, рамет, еманат, екар, ео, Лаба, детант, Делон, Стефан Едберг, теритал, а, март, ври, со, никотин, Итака, џ, ца, Арно, имендан.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Срећна Нова година

БРОЈ 2087

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зора Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 516,00 динара, тромесечна 1.548,00 динара, полугодишња 3.096,00 динара, годишња 6.192,00 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	301.–
СР НЕМАЧКА	DEM	475.–
ШВЕДСКА	SEK	1.742.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.623.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	419.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (ЛЕТИНСКИ IMPRESSUM), штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа

НАПРАВИТЕ НОСОЊУ

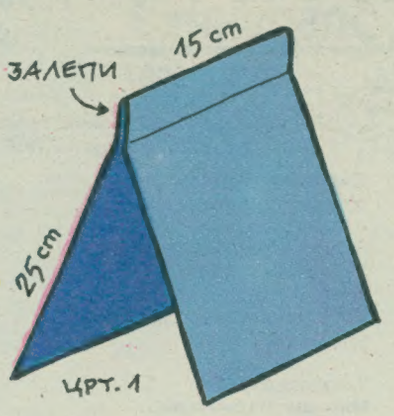

ЦРТ. 1

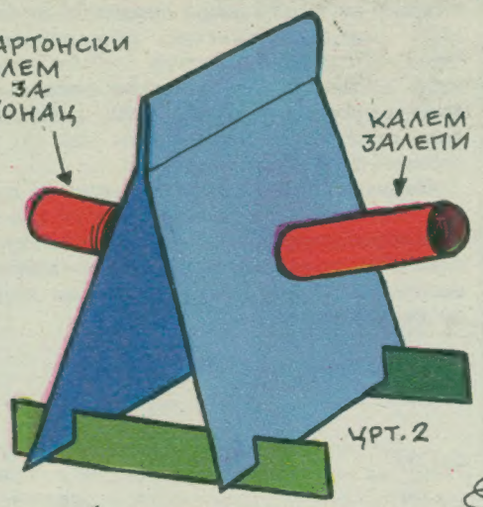

ЦРТ. 2

КАРТОН 50 X 15 cm ПРЕСАВИЈ ПО ДУЖИНИ (ЦРТ. 1), ЗАЛЕПИ НА КАРТОНСКЕ ДРЖАЧЕ, А ПО СРЕДИНИ КАРТОНА ПРОБУШИ РУПЕ СА ОБЕ СТРАНЕ И УГЛАВИ И ЗАЛЕПИ КАЛЕМ ЗА КОНАЦ ОД КАРТОНА (ЦРТ. 2).

ЦРТ. 3

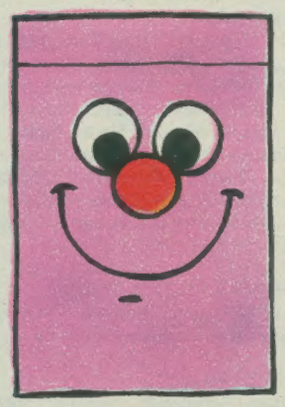

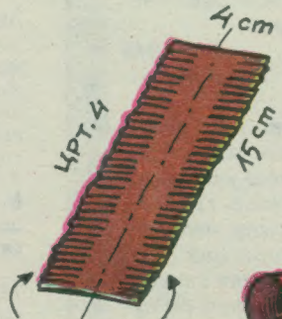

ЦРТ. 4

ЗАСЕЦИ ФРОНЦЛЕ СА ОБЕ СТРАНЕ

ЦРТ. 5

ЦРТ. 6

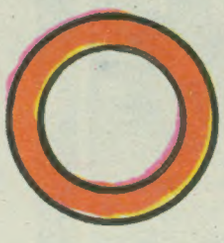

НАЦРТАЈ ЛИЦЕ СА ОБЕ СТРАНЕ (ЦРТ. 3), НАПРАВИ ОД ТАНКОГ ПАПИРА ТРАКУ, ИСЕЦИ ФРОНЦЛЕ (ЦРТ. 4) И ЗАЛЕПИ КОСУ НА НОСОЊУ (ЦРТ. 5). ОД СТАРИХ РАЗГЛЕДНИЦА ИСЕЦИ КОТУРОВЕ (ЦРТ. 6) РАЗНЕ ВЕЛИЧИНЕ. КОТУРОВИ СЕ НАБАЦУЈУ НА НОС. ВЕЋИ КОТУРОВИ НОСЕ МАЊИ БРОЈ ПОЕНА, А МАЊИ ВЕЋИ БРОЈ ПОЕНА. ПРОМАШАЈ ЈЕ НУЛА ПОЕНА. ПОБЕДНИК ЈЕ ОНАЈ КО ИЗ ДЕСЕТ БАЦАЊА САКУПИ ВЕЋИ БРОЈ ПОЕНА.

МАЈА	МС
2	4
4	0
0	1
2	1
1	4

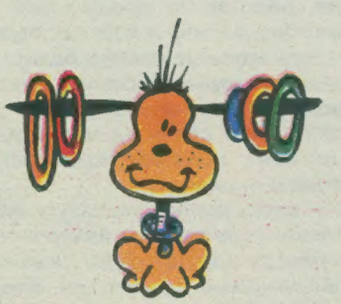

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА У ИГРИ „ЗАБАВНИКОВ ЛАВИРИНТ"

100 ЛЕГО НАГРАДА ЗА ПАМЕТЊАКОВИЋЕ

У присуству комисије НИП „Политика", у понедељак, 2. децембра 1991. године, извучене су награде Забавниковог лавиринта

број 5.

Добитници награда су:

1. TECHNIC КОНТРОЛНИ ЦЕНТАР (8094): ДРАГАН ЋОПИЋ, Моше Пијаде 11, 11130 Калуђерица; **ИВАНА КЕРНЕЗ**, Стражиловска 6, 21000 Нови Сад.

2. ЕЛЕКТРИЧНИ ЛЕГО ВОЗ (7722): ЈАНА ПЕШИЋ, Браће Тасковића 25/25, 18000 Ниш; **ЗОРАН СТАНКОВИЋ**, Милутина Тодоровића 10, 34300 Аранђеловац.

3. ЛЕГО ВОЗ (7715): ИВАНА НЕДЕЉКОВИЋ, Булевар АВНОЈ-а 116/38, 11070 Београд; **КОСТАДИН МИХАЈЛОВИЋ**, Рајка Михаиловић 10, 14210 Уб.

4. TECHNIC КАМИОН (8850): СВЕТИСЛАВ ГОЛУБОВИЋ, Поручника Божидара 16, 37000 Крушевац; **ОГЊЕН МИСКИН**, Валтера Перића 20, 71000 Сарајево; **РАДА ЛУКИЋ**, Бошка Бухе 17/а, 76300 Бијељина; **СИНИША СТЕВАНОВИЋ**, с. Јажинце, 38236 Штрпце; **НЕМАЊА ДЕЛИБАШИЋ**, Југ Богданова 25/4, 36000 Краљево; **БОЈАН СИМИШИЋ**, Хумска 14/II, 11000 Београд.

5. ПРОТИВПОЖАРНИ БРОД СА ХЕЛИКОПТЕРОМ (4031): ИВАНА МИЉЕВИЋ, Фрушкогорска 51, 21313 Сусек; **РУЖИЦА РАДОВАНОВИЋ**, Војводе Степе 7, 11420 Смедеревска Паланка.

6. РЕЛИ ВОЗИЛО (5550): МАРКО РОДИЋ, Булевар АВНОЈ-а 181-а, 11070 Београд; **ИВИЦА ДИМИТРИЈЕВИЋ**, Слободана Николића 11, 18220 Алексинац.

7. ОБАЛСКА ПАТРОЛА (6353): Слободан РОКСИЋ, Водоводска I део 15, 11132 Жарково – Београд; **ИВАНА ЛЕПОЈИЋ**, Петра Драпшина 16, 25250 Оџаци; **ДАВОР МАРЈАНОВИЋ**, Раје Врачарића 12/14, 37000 Крушевац; **МИЛАН ЋИРИЋ**, Сићевачка 18, 19000 Зајечар; **МИЛИЦА ЦОЛИЋ**, Наде Димић 42/3, 19210 Бор; **НИКОЛИЦА БАЊАЦ**, Петра Кочића 37–б, 79280 Кључ; **СРЂАН РАДОВАНОВИЋ**, Народног фронта 20, 15350 Богатић; **ДРАГАН ШКАРИЋ**, Село Међеђа, 79243 Демировац; **ЖАНКА БОГДАНОВИЋ**, К. Б. брдо 24/2, 35000 Светозарево; **БЛАГОЈ ПЕТРОВ**, Коце Металец 1–б 2/4, 91000 Скопље; **ДАРКО КОНДИЋ**, Браће Дробњак 13, 21000 Нови Сад; **АЛЕКСАНДАР ЈОКСИМОВИЋ**, Микронасеље Д1Л 7/11 23300 Кикинда; **ЈОВАНА ЈОВИЧИЋ**, Партизанска 32, 22400 Рума; **ИВАНА ПЕТРОВИЋ**, Душана Јерковића 15–а, 22320 Инђија; **ТАМАРА МИРИЦКИ**, Лењинова 10/III а, 24430 Ада; **ЉИЉАНА БОЖАНИЋ**, Таковска 12, 11000 Београд; **БОЈАНА МИЛИВОЈЕВИЋ**, 34314 Доња Шаторња; **ЂОРЂЕ ЈЕРЕМИЋ**, Сићевачка 2, 14000 Ваљево; **ВЕЉКО ПЕКОВИЋ**, Сесветска 13, 11307 Ритопек; **НЕБОЈША ПАВЛОВИЋ**, Здравка Јовановића 31, 14253 Осечина.

8. „МРАЧАНА ГРМЉАВИНА" (6679): МЛАЂАН ПЕТРОВИЋ, 7. јули 74, 11001 Београд; **МЛАДЕН ПОПОВИЋ**, А. Масодића 43 II/16, 24000 Суботица; **БОЈАН НИКОЛИЋ**, Шумска 3, 26204 Опово; **МИЛАН АНЂЕЛКОВИЋ**, 17. октобар 22/1, 11300 Смедерево; **БЕРТА ПЕКИЋ**, Спортска Т–6,25000 Сомбор; **ДЕЈАН ЗОРИЋ**, Н. Марковића 30, 25263 Пригревица; **МИРКО ЏОПАЛИЋ**, Д. Црнишава, 37243 Почековина; **ИВИЦА РАДОВАНОВИЋ**, Цељска 10, 38300 Пећ; **ИВАН ЈЕГДИЋ**, Владимира Роловића 138/4, 11030 Београд; **МАРТИН ВАСИЛЕВСКИ**, Женевска 6/34, 91000 Скопље.

9. САФАРИ КАМИОН (6672): МИХАЈЛО МАЛЕШЕВИЋ, Матије Хуђи 76/33, 22000 Сремска Митровица; **БОЖИНА АСАНОВИЋ**, М. Вукова 2, 84300 Ивангард.

10. КАМИОН ЗА ПОПРАВКЕ (6671): МАРКО СТАНКОВИЋ, Браће Бошњака бр. 62, 21410 Футог; **БОЈАН БОРОВАЦ**, 7. јули 14, 37212 Сталаћ.

11. ГРАДСКИ АУТОМОБИЛ (6530): НЕМАЊА НИКОЛИЋ, Пролетерска 22/1, 21480 Србобран; **НЕМАЊА ТРЕЋАКОВИЋ**, Светог Саве 4/V, 11000 Београд; **ДАРКО ОПАТЕРНИ**, 29. новембар 23, 19300 Неготин; **ЈАРОСЛАВА ЧИЖИК**, 7. војвођанске бригаде 13, 26210 Ковачица; **ИРИС ЧАУШЕВИЋ**, 8. март 24а, 73300 Фоча; **ДУШАН ЈЕВТИЋ**, Курсулина 2, 11000 Београд; **РУЖИЦА ПАП**, Петефи Шандора 137, 25230 Кула; **ГОРАН ТУРАН**, Јована Поповића 78, 22300 Стара Пазова; **МИЛАН БЛАГОЈЕВИЋ**, Марка Перичина 32, 22400 Рума; **МИРКО ПАСКАШ**, Б. Крајгера 2-А/19, 25250 Оџаци.

12. МИКРОЛАКИ АВИОН (6529): ДРАГАНА ЧОЛИЋ, Маршала Тита 55, 15212 Дреновац; **БОЖИДАР КОВАЧЕВИЋ**, Васа Раичковића 53, 81000 Титоград; **МИЛИСАВ ПОПОВИЋ**, Партизански пут 13, 81400 Никшић; **МИЛАН ТОМИЋ**, М. Тита 55/1, 35250 Параћин; **ИВАН СТАНОЈЕВИЋ**, Бул. ослобођења 50/ст. 23, 32000 Чачак; **ВЛАДИМИР ПАЉИЋ**, М. Пијаде 8/71, 15000 Шабац; **АДНАНА МЕХУЛИЋ**, Цазинска 2, 77000 Бихаћ; **МИРКО МИХАЈЛОВИЋ**, Иванке Муачевић 54, 11222 Јајинци; **МАРИЈА МИТРОВИЋ**, Обала 5. Пржно, 85315 Свети Стефан; **РАДЕ ЂУРИЧИЋ**, Омладинска 2/17, 31000 Ужице.

13. ФОРМУЛА (6526): МИЛЕНА АНТИЋ, с. Балановац, 19350 Књажевац; **САША СТАНОЈЕВИЋ**, М. Тита 75/5 улаз II, 35230 Ћуприја; **ТОМА ТАШИЋ**, М. Тита 78, 19320 Кладово; **ВЛАДИМИР ЂУРЂЕВИЋ**, Бањичка 62/28, 35000 Светозарево; **ЗОЛТАН МОРВАИ**, Јожеф Атиле 9/1, 21235 Темерин; **АЛЕКСАНДАР ВИЋЕНТИЈЕВИЋ**, Др Воје Даниловића 10, 14221 Дудовица; **ВИОЛЕТА АНДРИЋ**, 14. децембар 83, 11000 Београд; **РАДМИЛА БАРЈАКТАРЕВИЋ**, Бошка Буха 5, 22240 Шид; **МИЛАН ДУБАИЋ**, Р. Кончара 1, 25260 Апатин; **МИЛОШ СТОЈАНОВИЋ**, Матије Гупца 40/3, 11090 Београд.

14. ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ (6509): ЖАРКО ЛУДАЈИЋ, Церски венац 7, 11000 Београд; **ДАМИР ДАВИДОВ**, Мите Богојевског 16/3, 26000 Панчево; **НЕДА ЂОРЂЕВИЋ**, Огле Јовичић 22/Б, 36210 Врњачка Бања; **АЛЕКСАНДРА ЂОРЂЕВИЋ**, Браће Петровић 20, 22240 Шид; **ВЛАДИМИР БУЛАТОВИЋ**, Мије Орешког 52, 11000 Београд – Жарково; **ИВАНА ТЕМЕРИНСКИ**, Милентија Поповића 12, 21000 Нови Сад; **ЖАРКО и ЗОРАН АЛЕКСАНДРИЋ**, Бориса Кидрича 33, 21220 Бечеј; **МИЛА и ДАРКО ПЕТРОВСКИ**, Страшко Арсов 10 II/3, 91300 Куманово; **АНА ЗАРИЋ**, Браће Новаков 18, 21400 Бачка Паланка; **НИНОСЛАВ ДОБРИЈЕВИЋ**, Насеље Народни фронт бб, 79260 Сански Мост.

15. ПОЛИЦИЈСКИ ЏИП (6506): ПРЕДРАГ ПАВИЋЕВИЋ, Ј. Јовановића Змаја 19, 85000 Бар; **СЛАЂАНА ГРУЈИЧИЋ**, Лењинова 50, 21214 Сириг код Новог Сада; **ДУШАН МИЛОШЕВИЋ (за ВУЈАСИНОВИЋ МИРКА)**, Раде Личине 26а, 78000 Бања Лука; **ОЛИВЕРА ОПАЛА**, Коче Коларова бр. 49/2, 23000 Зрењанин; **ЕДИН ШЕХОВИЋ**, Џемала Шеховића 34, 70260 Мркоњић Град; **УРОШ ТОМИЋ**, Здравка Јовановића 16-а, 14000 Ваљево; **СРЂАН БАТИНИЦА**, С. Копиловића 30, 24000 Суботица; **МИЛАН РАДОСАВЉЕВИЋ**, Сирча 209, 36000 Краљево; **АНА ВАСИЋ**, М. Пијаде 13/20, 15000 Шабац; **ГОРАН КУЛАШИНАЦ**, Загорска 108, 71000 Сарајево.

Добитници супернаграде у игри „Забавников лавиринт"

СУПЕРНАГРАДЕ ЗА СУПЕРСРЕЋКОВИЋЕ

Као што смо обећали, од свих приспелих решења за игру „Забавников лавиринт", у понедељак, 2. децембра 1991. године, у присуству комисије НИП „Политика" извучене су три супернаграде и пет утешних.

Добитници супернаграда су: ПРЕДРАГ ЦВЈЕТИЋАНИН, М. Стојановића 35, 25260 Апатин; МИРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ, Раде Миљковић 33, 35000 Светозарево и ЂОРЂЕ ТИМОТИЈЕВИЋ, Ул. Липа 12, 11136 Београд.

Добитници утешних награда су: ДАРКО СТУПАР, Марка Јокића 39, Босански Петровац; ДИНА ПАШИЋ, Новосадског сајма 12, Нови Сад; МИРОСЛАВ ЖДРАЛЕ, Вреник 287, Книн; МИЛОВАН МАРКОВИЋ, II караула бб, Белошевац и МИЛАН ЧАРАПИЋ, 13. октобра 11а, Ресник.

Решење Лавиринта број 5.

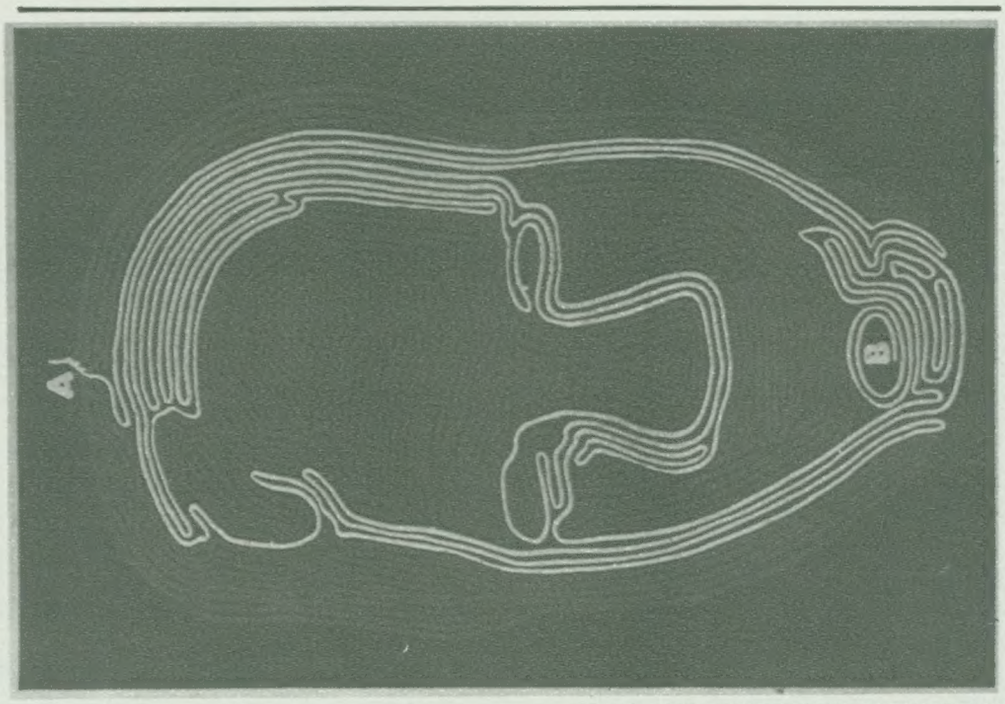

WALT DISNEY
МИКИ
СТРАШНО ВОЛИМ ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ!
ПОГОТОВО ШТО ВЕЧЕРАС ИДЕМО КОД ПОРОДИЦЕ СТАЈИЋ!
ЕВО МЕ! МОЈ НАКЛОН, ДИВНА ДАМО!
СВИ ЋЕ ДА ПУКНУ ОД МУКЕ КАД ВИДЕ МОЈУ НОВУ ХАЉИНУ - КРЕАЦИЈУ ТИЈАНЕ ТАЈИЋ!
ОООПС! НЕ МОГУ У ТВОЈА МАЛА КОЛА, МИКИ! БИЋУ КАО ДА МЕ ЈЕ КРАВА ЖВАКАЛА!
МОЖЕМО ПЕШИЦЕ... НИЈЕ ДАЛЕКО...
НЕМА ШАНСЕ У ОВИМ ШТИКЛЕТИНАМА!
ХМ...
ЧЕК', ЧЕК'... НАШАО САМ РЕШЕЊЕ!
©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
9-2
Distributed by King Features Syndicate